

Holstebro Kommune Budget- bemærkninger

2019

Kulturen til forskel

HOLSTEBRO
KOMMUNE

Udarbejdet af
Holstebro Kommune
November 2019

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	1
2	Budgettets overordnede præmisser	2
2.1	Aftale om kommunernes økonomi for 2019	2
2.2	Udskrivningsgrundlag	2
2.3	Udskrivningsprocent og grundskyldspromille mv.	3
2.4	Rammebesparelser	3
2.5	Udgiftsfordeling	4
2.6	Pris- og Lønstigninger	5
2.7	Budgetoversigt 2019-2022	6
2.8	Driftsudgifter 2019-2022 fordelt på driftsområder	7
2.9	Anlægsbudget	8
2.10	Budgetdiagrammer	11
3	Bevillingsregler og økonomisk kompetence i Holstebro Kommune	15
4	Decentraliseringsgrad	22
5	Visionen	24
6	Økonomisk politik	26
7	Økonomiudvalget	27
7.1	Politisk virksomhed	28
7.2	Administration og udvikling	29
8	Arbejdsmarkedsudvalget	33
8.1	Forsørgelsesydelse og Jobcenter	35
9	Social- og Sundhedsudvalget	45
9.1	Ældreomsorg	45
9.2	Sygehusvæsen	47
9.3	Sundhed og Træning	50
9.4	Handicap, Psykiatri og socialt udsatte	53
10	Børne- og Familieudvalget	57
10.1	Folkeskolen mv.	59
10.2	Dagpasning af børn	65
10.3	Rådgivning	73
11	Kultur- og Fritidsudvalget	76
11.1	Kulturel virksomhed	76
11.2	Bibliotek	77
11.3	Folkeoplysning og idræt	78
12	Teknisk Udvalg	80

12.1	Trafik og Park	81
12.2	Fælles Ejendomscenter	83
12.3	Beredskab	85
12.4	Vintertjeneste	85
12.5	Kollektiv trafik	86
13	Natur-, Miljø- og Klimaudvalget	87
13.1	Planlægning	87
13.2	Natur og Miljø	88
13.3	Affald	90
14	14. Erhverv- og Turismeudvalget	91
14.1	Erhvervsudvikling og Turisme	91
15	Bilag	94
15.1	Takstoversigt	94

1 Indledning

Den 9. oktober 2018 vedtog Byrådet budgettet for 2019, som indebar en uændret udskrivningsprocent for kommunal indkomstskat på 25,3 % og en uændret grundskyldspromille på 24,12 ‰. Byrådet besluttede endvidere at vælge det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2019.

Det vedtagne budget er beskrevet i følgende to bind:

- Budgetbemærkninger 2019, som indeholder budgettets overordnede præmisser, bevillingsregler, decentraliseringsgrad, vision, politik- og indsatsområder samt budgetbemærkninger for udvalgenes driftsområder.
- Detailbudget 2019, indeholder en række budgetoversigter, som kan anvendes til at få et detaljeret overblik over områderne.

De to budgetbind vil være tilgængelige på www.holstebro.dk i november 2019.

2 Budgettets overordnede præmisser

2.1 Aftale om kommunernes økonomi for 2019

Regeringen og Kommunernes Landsforening (KL) indgik d. 7. juni 2018 aftale om kommunernes økonomi for 2019. Regeringen og KL er enige om, at initiativerne i det fælles moderniserings- og effektiviseringsprogram (MEP) samlet i 2019 kan frigøre 1 mia. kr. Heraf forbliver 0,5 mia. kr. i kommunerne og bruges til kernevelfærd.

Det er regeringens ambitionen at sænke skattetrykket. Der er derfor etableret en tilskudsordning på 250 mio. kr. til skattenedsættelser. Der er i år ingen pulje til at hæve skatterne.

Serviceudgifter

Kommunernes serviceramme udgør 251,9 mia. kr. i 2019 ekskl. reguleringer fra Lov- og cirkulæreprogrammet. Det er et løft af udgiftsloft 1,2 mia. kr. rettet mod styrket velfærd bl.a. af den nære sundhedsindsats og værdig pleje og omsorg for ældre borgere. 3 mia. kr. af bloktilskuddet er betinget af overholdelse af det aftalte serviceniveau.

Anlæg

Kommunernes bruttoanlægsniveauet er fastsat til 17,8 mia. kr. i 2019, hvilket er et løft på 0,8 mia. kr. i forhold til 2018. 1 mia. kr. af bloktilskuddet er betinget af overholdelse af det aftalte anlægsniveau ved budgetteringen.

Bloktilskud

Kommunernes samlede bloktilskud er i 2019 på 71,4 mia. kr. Det ekstra ordinære finansieringstilskud er fastsat til 3,5 mia. kr., hvoraf 2 mia. kr. fordeles på baggrund af kommunernes grundlæggende økonomiske vilkår.

Det betingede bloktilskud på 4 mia. kr. fortsættes, hvilket betyder, at kommunerne samlet set skal overholde det aftalte serviceudgiftsniveau og anlægsniveau. Kommunerne vil få det betingede bloktilskud udbetalt, hvis aftalen overholdes ved budgetlægningen. Der træder desuden en sanktion i kraft såfremt regnskabet for serviceudgifterne overskrider budgettet. Ydermere vil bloktilskuddet blive modreguleret, hvis der mod aftalen, skulle ske en samlet skatteforhøjelse i kommunerne frem for en skattenedsættelse.

Regeringen og KL er enige om, at det er en forudsætning for økonomiaftalen at de kommunale anlægsudgifter i 2019 ligger indenfor aftalens rammer, både i budgetterne og regnskaberne.

2.2 Udskrivningsgrundlag

Kommunerne har mulighed for at vælge mellem enten selv at budgettere udskrivningsgrundlag og deraf også de dele af udligning/tilskud, hvor udskrivningsgrundlaget indgår eller at modtage et statsgaranteret udskrivningsgrundlag.

Vælges statsgaranti, foretages der ikke en efterregulering af skat, tilskud og udligning. En eventuel afvigelse mellem de statsgaranterede og faktiske beløb, betales af eller tilfalder staten.

Vælges selvbudgettering foretages der efterregulering i forhold til det faktiske opgjorte udskrivningsgrundlag, opgjort i maj måned to år efter budgetåret (udskrivningsgrundlaget for

Budgettets overordnede præmisser

2019 opgjort pr. 1. maj 2021). Efterreguleringen afregnes med en tredjedel i månederne januar, februar og marts i tredje år efter budgetåret (for 2019 afregnes en evt. efterregulering i januar, februar og marts 2022).

Byrådet har ved 2. behandling valgt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for skatteåret 2019.

2.3 Udskrivningsprocent og grundskyldspromille mv.

I budget 2019 er følgende udskrivningsforudsætninger anvendt:

Udskrivningsprocent	25,30
Grundskyldspromille	24,12
Grundskyldspromille af produktionsjord	7,20
Dækningsafgift af regionsejendommens grundværdi	12,06
Dækningsafgift af statsejendommens grundværdi	12,06
Dækningsafgift af offentlige ejendommens forskelsværdi	8,75

2.4 Rammebesparelser

Der er indarbejdet 1% besparelse årligt fra 2020 og frem på fagudvalgene fordelt efter serviceudgifterne, således at der i 2022 er sket en besparelse på 3% svarende til 71,8 mio. kr. Besparelsen er endnu ikke udmøntet. Udmøntning sker gennem faktaark udfærdiget af fagudvalgene i forbindelse med budgetprocessen.

1.000 kr. (2019 pl-niveau)	2020	2021	2022
Økonomiudvalget	2.994	5.988	8.982
Arbejdsmarkedsudvalget	145	290	435
Social- og Sundhedsudvalget	7.801	15.603	23.404
Børne- og Familieudvalget	9.945	19.891	29.836
Kultur- og Fritidsudvalget	1.134	2.269	3.403
Teknisk Udvalg	1.635	3.270	4.905
Natur-, Miljø- og Klimaudvalget	148	297	445
Erhvervs- og Turismeudvalget	118	237	355
I alt	23.920	47.845	71.765

2.5 Udgiftsfordeling

Ud fra en gennemsnitsbetragtning kan Holstebro Kommunes serviceramme for 2019 beregnes som nedenfor. Ved sammenligning mellem den beregnede serviceramme og de budgetterede serviceudgifter fremgår det, at kommunens serviceudgifter er 20,7 mio. kr. højere end den tekniske serviceramme.

Serviceudgiftsramme for 2019	1.000 kr.
Teknisk opgjort serviceramme 2019	2.421.087
Serviceudgifter i budgetoversigt 2019-2022	2.441.793
Difference i forhold til beregnet serviceramme	-20.706

Serviceudgifter

Serviceudgifternes fordeling på udvalgsområde ses nedenfor:

Serviceudgifter for 2019	1.000 kr.
Økonomiudvalget	329.314
Arbejdsmarkedsudvalget	14.482
Social- og Sundhedsudvalget	799.320
Børne- og Familieudvalget	999.341
Kultur- og Fritidsudvalget	110.956
Teknisk Udvalg	161.972
Natur-, Miljø- og Klimaudvalget	14.834
Erhvervs- og Turismeudvalget	11.574
Total	2.441.793

Overførselsudgifter

Fordelingen af overførselsudgifter på udvalgsområde ses nedenfor:

Overførselsudgifter for 2019	1.000 kr.
Økonomiudvalget	-18.360
Arbejdsmarkedsudvalget	686.115
Social- og Sundhedsudvalget	357
Børne- og Familieudvalget	6.060
Total	674.172

Funktioner udenfor servicrammen og overførselsudgifter

Funktioner udenfor servicrammen og overførselsudgifter er primært forsikrede ledige og aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet.

Fordelingen af udgifter udenfor overførsels- og servicrammen på udvalgsområde ses nedenfor:

Funktioner udenfor service og overførsel for 2019	1.000 kr.
Økonomiudvalget	891
Arbejdsmarkedsudvalget	78.972
Social- og Sundhedsudvalget	194.795
Børne- og Familieudvalget	-5.832
Total	268.826

Budgettets overordnede præmisser

2.6 Pris- og Lønstigninger

Ved budgetlægning for 2019-2022 er nedenstående skøn over udviklingen i priser og lønninger anvendt.

Udgifts- og indtægtsarter	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
1 Lønninger	1,24	1,72	3,16	2,7	2,7
2 Varekøb	0,96	0,95	0,95	0,95	0,95
2.2 Fødevarer	0,2	1,11	0,95	0,95	0,95
2.3 Drivmidler	3,82	1,58	0,95	0,95	0,95
2.6 Køb af jord og bygninger	3,7	3,3	0,95	0,95	0,95
2.7 Anskaffelser	5,51	1,89	0,95	0,95	0,95
2.9 Øvrige varekøb	-0,25	0,6	0,95	0,95	0,95
4 Tjenesteydelser m.v.	1,51	1,87	2,13	2,08	2,08
4.0 Tjenesteydelser uden moms	1,69	2,33	2,33	2,33	2,33
4.5 Entreprenør og håndværkerudgifter	1,92	1,89	1,89	1,89	1,89
4.6 Betalinger til staten	1,45	1,35	1,45	1,58	1,58
4.7 Betalinger til kommuner	1,36	1,98	2,85	2,48	2,48
4.8 Betalinger til regioner	1,23	1,68	2,42	2,11	2,11
4.9 Øvrige tjenesteydelser m.v.	1,69	2,33	2,33	2,33	2,33
5 Tilskud og overførsler	1,43	1,45	1,57	1,52	1,52
5.1 Tjenestemandspensioner m.v.	1,25	1,96	3,23	2,7	2,7
5.2 Overførsler til personer	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
5.9 Øvrige tilskud og overførsler	3,09	2,36	2,36	2,36	2,36
6 Finansudgifter	-	-	-	-	-
7 Indtægter	1,36	1,98	2,85	2,48	2,48
7.1 Egne huslejeindtægter	1,36	1,98	2,85	2,48	2,48
7.2 Salg af produkter og ydelser	1,36	1,98	2,85	2,48	2,48
7.6 Betalinger fra staten	1,36	1,98	2,85	2,48	2,48
7.7 Betalinger fra kommuner	1,36	1,98	2,85	2,48	2,48
7.8 Betalinger fra regioner	1,36	1,98	2,85	2,48	2,48
7.9 Øvrige indtægter	1,36	1,98	2,85	2,48	2,48
8 Finansindtægter	1,34	1,34	1,34	1,34	1,34
Anlægsudgifter	1,9	2	2	2	2
KL's gennemsnitlig pris- og lønskøn	1,4	2	2,8	2,5	2,5

Kilde: Kommunernes Landsforenings Budgetvejledning 2019 afsnit G. 1-3

Budgettets overordnede præmisser

2.7 Budgetoversigt 2019-2022

	Regnskab 2017	Oprindeligt budget 2018	Budget 2019	Overslag 2020	Overslag 2021	Overslag 2022
(Beløb i mio. kr. i løbende priser)						
Indtægter						
Kommunal indkomstskat	2.264,3	2.330,8	2.318,2	2.376,6	2.452,6	2.522,3
Medfinansiering af skrå skatteloft	-2,0	-2,1	-2,1	-2,2	-2,2	-2,3
Dækningsafgift	1,3	6,8	7,7	8,3	8,4	8,9
Selskabsskat	45,9	46,1	42,4	57,8	55,1	52,8
Grundskyld	164,1	169,3	176,0	183,6	193,4	203,6
Anden skat på lignet visse indkomster	2,1	0,7	1,4	1,4	1,4	1,4
Tilskud og udligning	764,8	760,4	819,3	820,8	823,8	832,7
Beskæftigelsestilskud	91,6	83,6	79,0	79,0	79,0	79,0
Bidrag til regionale udviklingsopgaver	-7,6	-7,8	-7,9	-6,6	-6,7	-6,9
Moms	-0,6					
Finansieringstilskud	54,5	53,5	53,5	47,6	47,6	47,6
Indtægter i alt	3.378,3	3.441,2	3.487,5	3.566,4	3.652,2	3.739,0
Driftsudgifter						
Økonomiudvalget	-270,8	-312,4	-311,8	-299,5	-298,8	-296,1
Arbejdsmarkedsudvalget	-739,7	-709,9	-700,6	-707,9	-706,1	-706,0
- Forsikrede ledige		-83,6	-79,0	-79,0	-79,0	-79,0
Social- og Sundhedsudvalget	-905,5	-955,5	-994,5	-982,9	-975,1	-967,3
Børne- og Familieudvalget	-990,3	-976,2	-999,6	-994,5	-989,4	-979,5
Kultur- og Fritidsudvalget	-107,1	-107,9	-111,0	-109,9	-108,9	-107,7
Teknisk Udvalg	-155,3	-159,2	-162,0	-161,6	-160,0	-158,3
Natur-, Miljø- og Klimaudvalget	-14,2	-14,6	-14,8	-14,7	-14,5	-14,4
Erhvervs- og Turismeudvalget	-12,0	-11,6	-11,6	-10,4	-10,7	-10,2
Pris og lønstigninger på drift i 2020-2022				-80,1	-155,0	-230,5
Driftsudgifter i alt	-3.194,8	-3.331,1	-3.384,8	-3.440,5	-3.497,5	-3.549,1
Renter	-1,2	-0,1	0,9	0,5	-0,4	0,1
Driftsbalance	182,3	110,1	103,6	126,3	154,2	190,0
Anlægsudgifter						
Økonomiudvalget	-0,3	-10,1	0,0	-1,0	-45,0	-15,2
Arbejdsmarkedsudvalget	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Social- og Sundhedsudvalget	-95,8	-65,5	-13,9	-4,9	-4,9	-4,9
Børne- og Familieudvalget	-76,4	-44,6	-24,9	-35,2	-27,3	-27,3
Kultur- og Fritidsudvalget	-8,4	-17,6	-7,6	-6,7	-7,1	-1,7
Teknisk Udvalg ekskl. jordforsyning	-25,8	-29,8	-38,5	-41,1	-16,5	-14,7
- Byggemodning: Udgift	-46,7	-41,3	-64,4	-64,4	-64,4	-64,4
- Byggemodning: Indtægt	43,3	41,3	64,4	64,4	64,4	64,4
Natur-, Miljø- og Klimaudvalget	1,4	-10,3	-20,1	-23,7	-0,1	-0,1
Erhvervs- og Turismeudvalget	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pris- og lønstigning på anlæg i 2020-2022				-2,3	-4,1	-3,9
Anlægsudgifter i alt	-209,0	-177,8	-105,0	-114,8	-104,8	-67,7
Øvrige poster						
Afdrag på lån	-60,2	-65,1	-66,2	-68,1	-70,4	-72,4
Låneoptagelse	66,0	87,0	28,0	44,0	46,0	27,0
Øvrige balanceforskydninger (Inkl. deponeringsforskydning)	11,7	-4,8	-6,0	-6,1	1,6	6,6
Øvrige poster i alt	17,4	17,1	-44,2	-30,2	-22,7	-38,7
Balance	-9,3	-50,7	-45,6	-18,7	26,7	83,5

Budgettets overordnede præmisser

2.8 Driftsudgifter 2019-2022 fordelt på driftsområder

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
001 Økonomiudvalget	279.586	317.063	311.845	299.494	298.800	296.143
11 Politisk virksomhed	12.694	14.046	14.034	14.034	14.034	14.034
12 Administration og udvikling	266.892	303.017	297.811	285.460	284.766	282.109
002 Arbejdsmarkedsudvalget	759.752	804.212	779.569	786.908	785.113	784.968
21 Forsørgelsesydelse	632.496	638.848	593.543	593.543	593.543	593.543
22 Jobcenter	127.256	165.364	186.026	193.365	191.570	191.425
003 Social- og Sundhedsudvalget	932.979	968.310	994.472	982.896	975.147	967.341
31 Ældreomsorg	353.645	365.810	375.818	366.858	359.198	351.397
32 Sygehusvæsen	193.174	224.794	221.293	221.293	221.293	221.293
34 Sundhed og Træning	109.446	102.695	110.839	108.741	108.742	108.742
35 Handicap, Psykiatri og Socialt udsatte	276.714	275.011	286.522	286.004	285.914	285.909
004 Børne- og Familieudvalget	1.020.856	989.873	999.569	994.494	989.426	979.481
41 Folkeskolen mv.	544.063	531.556	530.984	536.255	541.167	541.167
42 Dagpasning af børn	276.686	266.144	278.297	267.965	258.065	248.120
44 Rådgivning	200.107	192.173	190.288	190.274	190.194	190.194
005 Kultur- og Fritidsudvalget	112.312	110.376	110.956	109.935	108.851	107.717
51 Kulturel virksomhed	51.190	50.157	50.728	50.278	49.796	49.265
52 Bibliotek	23.555	23.746	23.106	22.875	22.644	22.413
53 Folkeoplysning og Idræt	37.496	36.473	37.122	36.782	36.411	36.039
99 Eksterne konti	71	0	0	0	0	0
006 Teknisk Udvalg	162.192	162.419	161.972	161.577	159.983	158.348
61 Trafik og park	68.780	70.500	71.753	70.128	68.534	66.899
62 Fælles Ejendomscenter	43.929	41.366	40.315	41.545	41.545	41.545
63 Brand og Redning	10.254	10.303	10.040	10.040	10.040	10.040
64 Vintertjeneste	10.806	10.466	10.366	10.366	10.366	10.366
65 Kollektiv Trafik	28.423	29.784	29.498	29.498	29.498	29.498
007 Natur-, Miljø- og Klimaudvalget	14.979	14.849	14.834	14.686	14.537	14.389
72 Planlægning	94	91	91	91	91	91
73 Natur og miljø	13.737	14.763	14.743	14.595	14.446	14.298
74 Affald	1.148	-5	0	0	0	0
008 Erhvervs- og Turismeudvalget	12.546	11.833	11.574	10.441	10.671	10.203
81 Erhvervsudvikling og turisme	12.546	11.833	11.574	10.441	10.671	10.203
I alt	3.295.202	3.378.935	3.384.791	3.360.431	3.342.528	3.318.590

2.9 Anlægsbudget

Anlægsoversigt	P/L-2019(1.000 kr.)			
	2019	2020	2021	2022
Økonomiudvalget				
Ventilation på Rådhuset, Holstebro		1.000		15.239
Køb af sygehus			45.000	
Økonomiudvalget i alt	0	1.000	45.000	15.239
Social- og Sundhedsudvalget				
Pulje - mindre bygningsændringer	2.681	2.681	2.681	2.681
Pulje til velfærdsteknologi/telemedicin	2.171	2.171	2.171	2.171
Overtagelse af Saustrup	9.000			
Social- og Sundhedsudvalget i alt	13.852	4.852	4.852	4.852
Børne- og Familieudvalget				
Midlert. kapacitetsudvidelse Mejrup- og Halgård Skole	1.300	1.300		
Pulje til skoleudbygning	500	500	21.206	21.206
FGU - ombygning Sct. Jørgen Skole	6.375	6.375		
Pulje - mindre anlægsopgaver	1.055	1.055	1.055	1.055
Ny daginstitution i Holstebro by	4.000	26.000		
Nørre Boulevard Skole, tilbyg./renovering	5.000			
Pavilloner midlertidige vuggestuepladser 2018-2019	218			
Ombygning til vuggestue Beethovensvej 24	6.409			
Pulje til kapacitetsudvidelse i Holstebro by			5.000	5.000
Børne- og Familieudvalget i alt	24.857	35.230	27.261	27.261
Kultur- og Fritidsudvalget				
Pulje til mindre nyanlæg/reparationer	1.193	1.193	1.193	1.193
Tilskud til spejderhutte Nibsbjerg Plantage			1.294	
Tilskud til om-/udbygning af Mejdal Hallen	1.037			
Pulje til Kunststofbaner		500	4.575	500
Slagteriet	5.000	5.000		
Renovering af Bomhuset	406			
Kultur- og Fritidsudvalget i alt	7.636	6.693	7.062	1.693

Budgettets overordnede præmisser

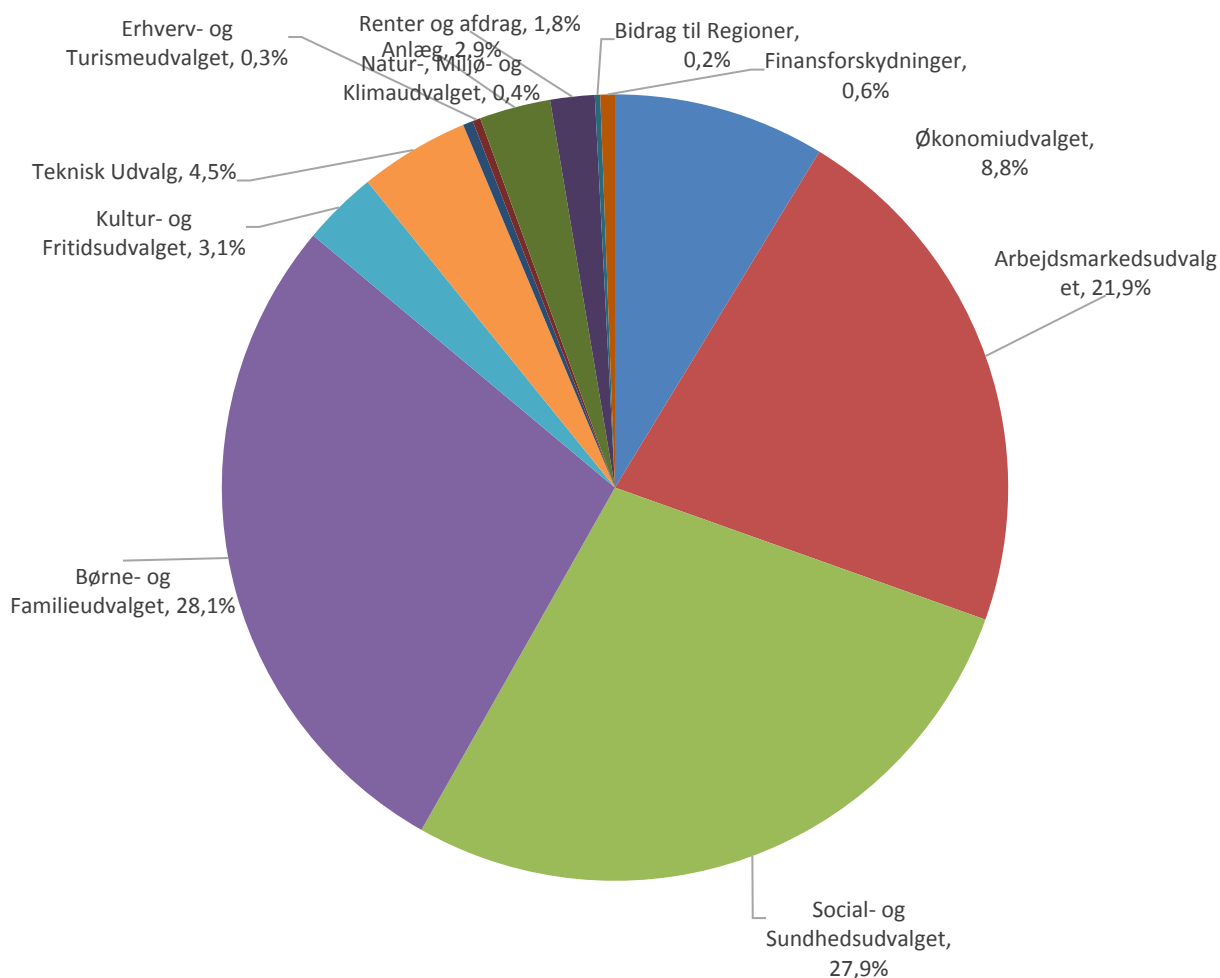
Anlægsoversigt	P/L-2019(1.000 kr.)			
	2019	2020	2021	2022
Teknisk Udvalg				
Jordforsyning				
Byggemodning af udstykningsområder, udgift	64.410	64.410	64.410	64.410
Byggemodning af udstykningsområder, indtægt	-64.410	-64.410	-64.410	-64.410
Faste ejendomme				
Pulje til større vedligehold af ejendomme	6.089	6.089	6.089	
Etabl. Af off. toiletter i tilknytning til trafikterminal Stationsvej		1.624		
Pulje til landsbyfornyelse - udgift	959	959		
Pulje til landsbyfornyelse - indtægt	-622	-622		
Fritidsområder				
Renovering Holstebro Lystanlæg	1.055			
Ren. Søer/grønne arealer Holstebro Lystanlæg (jubilæum)		761	761	
Vejanlæg				
Adgangsvej/rundkørsel ved Søndergård	3.552	1.776		
Trafikale forhold Struervej - Slagterigrunden		1.055	528	
Vejanlægspulje/motorvejspulje	2.000			
Større asfaltarbejde				10.000
Cykelstier og stier				
Pulje til trafiksikkerhed og stier	1.193	1.193	1.193	1.193
Cykelsti - Sevel/Mogenstrup	500	7.020		
Cykelsti - Klitvej	500	8.835		
Cykelsti langs Tvis Møllevej	726	1.488		
Pulje/renov. Cykelstier Holstebro by	1.692	1.692	1.691	
Renovering af belægninger gågade, torve og pladser				
Pulje helhedsplaner for Vinderup og Ulfborg	1.073	1.389	1.389	1.389
Belægning og rampe - Rådhusstien/Kirkestræde	2.200			
Renovering af Enghavens P-plads	2.030	5.075	2.030	
Kollektiv trafik				
Trinbræt i Tvis				2.074
Trafikplan, skilteplan m.m.				
Omprofilering af Enghavevej	11.457			
Nørre Boulevard infrastruktur	1.543			
Signalanlæg/øvrige				
Trafikstyrede signalanlæg Cityringen	1.087			
Elektronisk P-søgesystem		2.784	2.783	
Ventilation Musikteatret	1.500			
Teknisk Udvalg i alt	38.534	41.118	16.464	14.656

Budgettets overordnede præmisser

Anlægsoversigt	P/L-2019(1.000 kr.)			
	2019	2020	2021	2022
Natur-, Miljø- og Klimaudvalget				
Pulje - tilgængelighed til rekreative områder	108	108	108	108
Klimasikring mod oversvømmelser fra Storå	20.000	21.500		
Lodsejerkompensation vedr. klimasikring Storå		2.081		
Udvalget for Natur, Miljø og Klima i alt	20.108	23.689	108	108

2.10 Budgetdiagrammer

Figur 1 Totale udgifter - netto

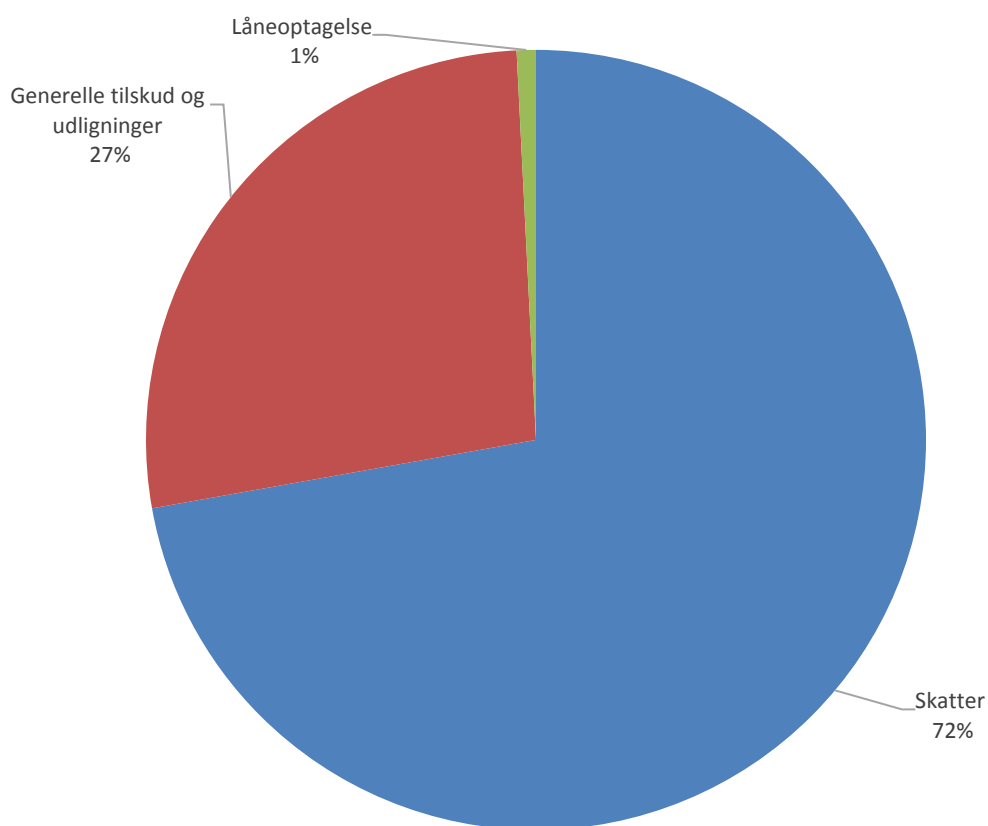

Figur 2 Totale udgifter – netto; Fordeling af budgetsummer

	Mio. kr.	%
Økonomiudvalget - drift	311,8	8,8%
Arbejdsmarkedsudvalget - drift	779,6	21,9%
Social- og Sundhedsudvalget - drift	994,5	27,9%
Udvalget for Børn og Unge - drift	999,6	28,1%
Udvalget for Kultur og Fritid - drift	111,0	3,1%
Teknisk Udvalg - drift	162,0	4,5%
Udvalget for Natur, Miljø og Klima - drift	14,8	0,4%
Udvalget for Erhverv og Turisme - drift	11,6	0,3%
Anlæg	105,0	2,9%
Renter og afdrag	65,3	1,8%
Bidrag til Regioner	7,9	0,2%
Finansforskydninger (ændringer i kortfristet gæld/tilgodehavende)	6,0	0,6%
I alt	3.569,0	100,0%

Budgettets overordnede præmisser

Figur 3 Finansiering - netto

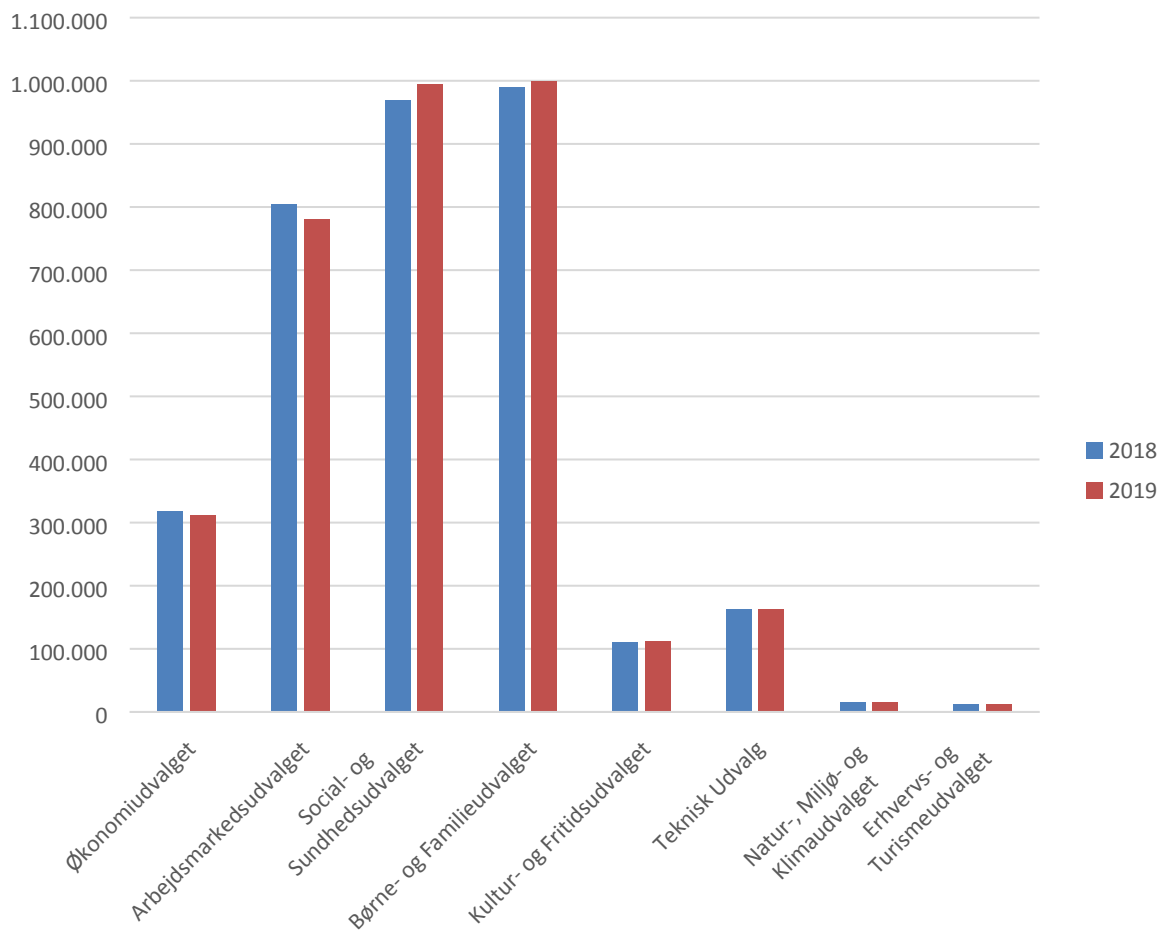
Figur 4 Finansiering - netto; Fordeling af budgetsummer

	Mio. kr.	%
Skatter	2.543,6	72,2%
Generelle tilskud og udligninger	951,8	27,0%
Låneoptagelse	28,0	0,8%
I alt	3.523,4	100,0%

Budgettets overordnede præmisser

Figur 5 Driftsbudget - udvalgsfordelt

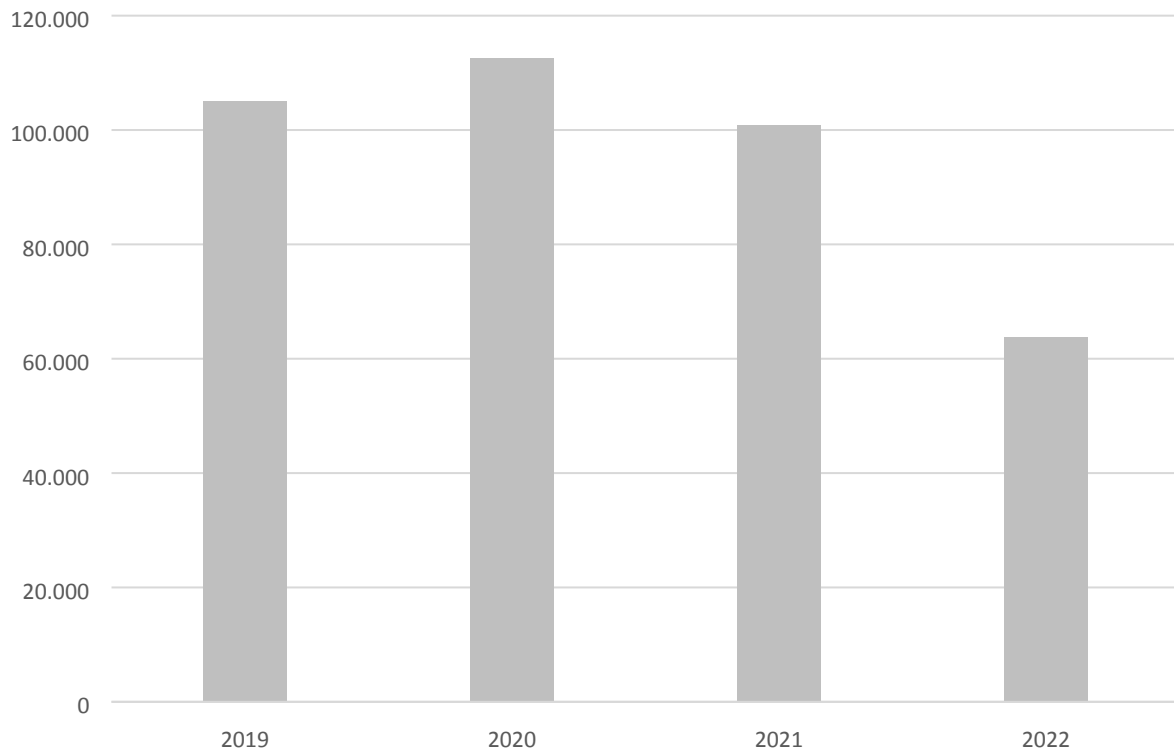

Figur 6 Driftsbudget – udvalgsfordelt 2018-2019

(1.000 kr. 2019 p/l)	2018	2019
Økonomiudvalget	317.063	311.845
Arbejdsmarkedsudvalget	804.212	779.569
Social- og Sundhedsudvalget	968.310	994.472
Børne- og Familieudvalget	989.873	999.569
Kultur- og Fritidsudvalget	110.376	110.956
Teknisk Udvalg	162.419	161.972
Natur-, Miljø- og Klimaudvalget	14.849	14.834
Erhvervs- og Turismeudvalget	11.833	11.574
I alt	3.378.935	3.384.791

Budgettets overordnede præmisser

Figur 7 Anlægsbudget - total

Figur 8 Anlægsbudget - netto; Udvalgsfordelt 2019-2022

(1.000 kr. 2019 p/l)	2019	2020	2021	2022
Økonomiudvalget	0	1.000	45.000	15.239
Social- og Sundhedsudvalget	13.852	4.852	4.852	4.852
Børne- og Familieudvalget	24.857	35.230	27.261	27.261
Kultur- og Fritidsudvalget	7.636	6.693	7.062	1.693
Teknisk Udvalg	38.534	41.118	16.464	14.656
Natur-, Miljø- og Klimaudvalget	20.108	23.689	108	108
I alt	104.987	112.582	100.747	63.809

3 Bevillingsregler og økonomisk kompetence i Holstebro Kommune

Indledning

Holstebro Kommunes institutioner, skoler og administrative afdelinger m.v. (de decentrale enheder) styres efter principperne for mål- og rammestyling. Det indebærer, at der politisk fokuseres på målsætninger, kvalitets- og resultatkrav for de kommunale serviceydelser samt de økonomiske rammer herfor. Den konkrete udmøntning af målene og kravene og den økonomiske kompetence til at disponere er delegeret til de decentrale enheder.

I den kommunale styrelseslov og i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner er der fastsat overordnede regler for kommunernes bevillingsstyring. Disse regler suppleres med lokalt fastsatte regler, der skal sikre en hensigtsmæssig og betryggende varetagelse af de økonomiske dispositioner i kommunens centrale og decentrale enheder.

Formål

Bevillingsreglerne har til formål at give ledelsen i de decentrale enheder og de administrative afdelinger:

- handlefrihed til at tilrettelægge drifts- og udviklingsarbejdet ud fra såvel overordnede politiske som enhedens egne målsætninger,
- ansvaret for anvendelse af enhedens samlede økonomiske ramme,
- rum til gennem motivation og inspiration at sikre den løbende udvikling.

Bevillingsregler, driftsvirksomhed

Budgetramme

Ved Byrådets vedtagelse af budgettet fremgår de enkelte bevillinger af budgettets bevillingsoversigt. Til hvert fagudvalg og Økonomiudvalg er der afgivet en samlet nettodriftsbevilling.

Fagudvalgene og Økonomiudvalget er overfor Byrådet ansvarlige for, at budgettet anvendes i overensstemmelse med de politisk fastsatte mål og bevillingernes beløbsmæssige og materielle forudsætninger.

Bevillingerne er fordelt på driftsområder, som yderligere er specificeret på opgaveområder, funktioner og omkostningssteder i form af budgetrammer.

De budgetansvarlige ledere administrerer budgetrammerne efter decentraliseringsreglerne og er ansvarlige for, at budgettet overholdes og anvendes i overensstemmelse med de politiske målsætninger.

Samtlige bevillings- og budgetbeløb er i oversigter og bilag angivet i hele 1.000 kr.

Bevillingsregler

Budgetopfølgninger

Der gennemføres årligt tre større generelle budgetopfølgninger; henholdsvis den 28. februar, 31. maj og 31. august.

Budgetopfølgningerne indeholder et kvalificeret skøn over det forventede årsresultat. Skønnet baseres på en detaljeret gennemgang af bevillingsområdernes forudsætninger og målsætninger i forhold til det korrigerede budget på forbrugstidspunktet.

Fagforvaltningerne gennemfører budgetopfølgningen og forelægger det forventede årsresultat, herunder eventuelle afvigelser til budgettet, for det budgetansvarlige udvalg.

Efter behandlingen i fagudvalgene fremsendes materialet til Økonomi, der foranlediger en samlet forelæggelse for Økonomiudvalg og Byråd. Af praktiske årsager fremsendes ansøgninger om tillægsbevillinger gennem Økonomi i forbindelse med budgetopfølgningen.

Genbevillinger

Byrådet er indstillet på ved tillægsbevilling i det følgende budgetår at genbevilge ikke forbrugte driftsbevillinger. Der kan søges om genbevilling af uforbrugte midler op til 5 % af det korrigerede nettobudget ekskl. genbevillinger. Tidligere års genbevillinger kan altså hverken overføres eller indgå i beregningsgrundlaget.

Der er ikke adgang til negative genbevillinger (overførsel af underskud). Opstår alligevel et underskud, skal den budgetansvarlige afgive forklaring, og underskuddet skal som udgangspunkt modregnes i næste års budget.

Genbevilling gives på stedniveau, hvor det er muligt. Genbevillingen kan gives til den decentrale eller centrale enhed, hvor der er tillagt budgetansvar, men det er direktøren for området, der har det overordnede ansvar for den samlede genbevilling på det pågældende forvaltningsområde.

Der er ikke adgang til genbevilling af kalkulatoriske udgifter, som overførselsudgifter, forsikrede ledige, vintertjeneste, aktivitetsbestemt medfinansiering i sundhedsvæsenet, tjenestemandspensioner, forsikringsordninger m.v.

Der kan genbevilges ud over 5 % såfremt der er tale om et delvist eksternt finansieret projekt, hvor tilskuddet er afhængigt af uændret kommunal medfinansiering. Puljer genbevilges som udgangspunkt ikke.

For at kunne opnå genbevilling af uforbrugte beløb er det en betingelse, at budgetforudsætningerne er opfyldt.

Genbevillinger søges i forlængelse af regnskabsafslutningen. Ansøgningen fremsendes via fagforvaltningen til Økonomi. Ansøgningen indgår efterfølgende i Økonomiudvalgets og Byrådets behandling af genbevillinger.

Tillægsbevillinger

Reglerne for afgivelse af tillægsbevillinger fremgår af styrelseslovens § 40, stk. 2 og 3.

Bevillingsregler

Hvis den samlede økonomi begrundet det, kan Byrådet ændre de decentrale enheders vedtagne budgetrammer. De tildelte budgetrammer dækker de normale driftsopgaver, idet det forudsættes, at al væsentlig lovgivning af betydning for budgetrammerne er indarbejdet i den årlige budgetlægning.

Ved uforudsete hændelser, der har karakter af force majeure, kan det besluttes, at udgifter afledt af hændelsen ligger uden for budgetrammen. Fornøden bevilling skal dog indhentes snarest muligt.

Enhver ansøgning om tillægsbevilling skal ledsages af et forslag om kompenserende besparelser. Ansøgning om tillægsbevilling fremsendes af fagudvalget gennem Økonomiudvalget til Byrådet.

Centralt fastsatte aftaler og regler

Den decentrale enhed er forpligtet til at overholde og anvende centralt indgåede aftaler, eksempelvis på indkøbs- og forsikringsområdet, idet sådanne aftaler er indgået for at opnå favorable økonomiske vilkår samt administrative lettelser for kommunen som helhed. Andre eksempler på centralt fastsatte aftaler og regler er personaleområdet, IT-området, ejendomsvedligeholdelse, energibesparende foranstaltninger og vedligeholdelse af grønne områder.

Leje med forkøbsret og leasing

Indgåelse af leje- og leasingaftaler, som finansierer driftsinvesteringer, sker efter forudgående samarbejde med Økonomi og Indkøb. Leasingaftaler godkendes af direktøren for Økonomi & IT.

Ledelseskompetence

Under forvaltningsdirektøren er lederen af den enkelte decentrale enhed en del af den samlede ledelse i organisationen Holstebro Kommune. Lederen repræsenterer den samlede ledelse i enheden med de rettigheder og pligter, dette medfører.

Lederen er ansvarlig for opfyldelse af mål og resultatkrav, som fra politisk og anden side er opstillet/aftalt for enheden. Lederen efterlever endvidere kravene til ledelsestilsyn, som er beskrevet i forretningsgange/beskrivelser om økonomistyring.

Lederen refererer til nærmest overordnede leder/chef i alle spørgsmål af faglig, økonomisk og politisk karakter. Hvor der findes brugerbestyrelser, der er tillagt kompetence udover at være rådgivende, refererer lederen tillige hertil. Ansvars- og kompetenceforhold følger i øvrigt Holstebro Kommunes generelle ansvars- og kompetenceregler og eventuel vedtægt for brugerbestyrelse.

Bevillingsregler, anlægsvirksomhed

Anlægsbevillinger kan være ét- eller flerårige og gives til anlægsudgifter og -indtægter på hovedkontiene 0-6.

Bevillingsregler

Anlægsbevillinger meddeles af Byrådet og kan meddeles på ethvert tidspunkt i regnskabsåret.

Det er en forudsætning for en anlægsbevillings udnyttelse, at der i budgettet er afsat rådighedsbeløb til finansiering af de med anlægsprojektet forbundne udgifter og indtægter. Rådighedsbeløb afsættes under det politiske fagudvalg, som efterfølgende har ansvar for projektgennemførelsen, budgetopfølgning og regnskabsaflæggelse.

Hvis et anlægsprojekt i det vedtagne budget ikke gennemføres eller hele rådighedsbeløbet ikke anvendes, skal det overskydende rådighedsbeløb tilføres kassen. Det er ikke det pågældende fagudvalgs budget.

Etårige anlægsprojekter

Anlægsbevilling til etårige projekter, hvortil rådighedsbeløbet er optaget i budgettet (investeringsoversigten), meddeles i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Anlægsbevilling til etårige projekter, hvortil der **ikke** er afsat rådighedsbeløb i budgettet meddeles særskilt af Byrådet. Der søges i samme sag om tillægsbevilling af rådighedsbeløb.

Puljer

Som udgangspunkt skal der gives en særskilt anlægsbevilling til hvert enkelt anlægsarbejde.

Denne hovedregel kan fraviges og flere anlægsarbejder kan slås sammen i én anlægsbevilling til et uspecificeret rådighedsbeløb (puljer), såfremt det drejer sig om mindre, ensartede anlægsprojekter. Disse puljer kan anvendes efter at fagudvalget har godkendt hvorledes beløbet skal disponeres, og rådighedsbeløbet er overført til et eller flere selvstændige stednumre. Ikke forbrugte midler på anlægsprojekter finansieret af puljer tilbageføres til puljen.

I forbindelse med budgetopfølgningerne pr. 28.02, 31.05 og 31.08 orienteres Økonomiudvalg og Byråd om, hvilke beløb der er disponeret og til hvilke projekter.

Flerårige anlægsprojekter

Anlægsbevilling til flerårige projekter, bevilges særskilt af Byrådet. Anlægsbevillingen gives for hele perioden med mindre projektet etapeopdeles. De afsatte rådighedsbeløb er til anvendelse indenfor den afsatte anlægsbevilling, således der i det enkelte regnskabsår kan afholdes udgifter og oppebæres indtægter inden for de rådighedsbeløb, der afsættes i de respektive år.

Det er således en betingelse for et anlægsprojekts igangsætning, at der er meddelt anlægsbevilling til projektet, og at der i budgettet er afsat nødvendigt rådighedsbeløb.

Hvis budgetforudsætningerne ændres, og rådighedsbeløbet ikke er tilstrækkeligt, skal der søges tillægsbevilling til rådighedsbeløb/anlægsbevilling i Byrådet. Ansøgning om tillægsbevilling til rådighedsbeløb skal indeholde en angivelse af, hvorledes merudgiften skal finansie-

Bevillingsregler

res. Der kan anvises finansiering ved nedsættelse af kommende års rådighedsbeløb, når nettoeffekten set over årene er neutral.

Når tillægsbevilling er meddelt, kan anlægsprojektet videreføres.

Afledte driftsudgifter/-indtægter

Det er tillige en betingelse for Byrådets vedtagelse af en anlægsbevilling og afsættelse af rådighedsbeløb, at der samtidig redegøres for de afledte driftsudgifter/-indtægter.

De afledte driftsudgifter/-indtægter indarbejdes i budgettet i en pulje under Økonomiudvalget. Ved ibrugtagning omplaceres det afsatte beløb fra puljen. Der kan kun ske omplacering, hvor der er afsat en afledt driftsudgift/-indtægt i puljen.

For byggemodningsprojekter gælder følgende retningslinjer:

Hvis bevillingen er meddelt før 1. august tillægges de afledte driftsudgifter budgetrammen for de kommende budgetår (år 1-4).

Hvis bevillingen er meddelt efter 1. august registreres de afledte driftsudgifter i førstkomende budgetår (år 1) som tillægsbevilling, efter at budgettet er vedtaget. Budgetoverslagene for efterfølgende år reguleres ligeledes, så forhøjelsen også indgår i det nye budgetoplæg (år 2-5).

Genbevilling af uforbrugte rådighedsbeløb

Byrådet er indstillet på, ved tillægsbevillinger i det følgende år, at genbevilge ikke forbrugte rådighedsbeløb til bevilgede anlægsprojekter, når der er tale om tidsmæssige forskydning i projektet. Der sker ikke genbevilling af beløb, som er afsat som pulje.

Lån og udlån

Reglerne om afgivelse af anlægsbevillinger er også gældende for udlån og låneoptagelse. Det vil sige, at der også for udlån og låneoptagelse skal foreligge en bevilling, afsættes rådighedsbeløb samt ske en frigivelse heraf. Frigivelsen sker i forbindelse med Byrådets behandling af låneoptagelsen.

Kompetencer i økonomistyringen

Byrådet tildeler i forbindelse med den årlige budgetvedtagelse hvert af fagudvalgene og Økonomiudvalget (som fagudvalg) økonomiske rammer (nettobevillinger). Bevillingskompetencen, herunder kompetencen til at ændre i bevillinger, er således placeret hos Byrådet.

Økonomiudvalget påser på Byrådets vegne, at bevillingerne ikke overskrides. Økonomiudvalget kan foretage bevillingsændringer i tilfælde, hvor beløb fra én drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling. Overførsler mellem udvalgsområder kræver dog samtidig samtykke fra begge berørte udvalg.

Fagudvalgene er ansvarlige for overholdelse af nettobevillingerne og påser, at budgetbeløb på de enkelte driftsområder ikke overskrides. Sager af økonomisk karakter, som via fagudvalget tilgår Økonomiudvalg/Byrådet, forelægges Økonomi inden fremsendelse til fagudvalget.

Bevillingsregler

Budgetomplaceringer mellem et fagudvalgs driftsområder, men inden for samme nettobevilling, skal godkendes af det pågældende udvalg. Udgiftskrævende sager i fagudvalgene skal være fuldt finansieret. Sagerne skal til udtalelse i Økonomi. Hvis Økonomi ikke finder sagen fuldt finansieret, skal sagen forelægges Økonomiudvalget.

Særlige bevillingsområder

På en række områder er der særlige bevillinger, hvor fagudvalgene ikke kan foretage budgetomplaceringer til og fra uden forudgående godkendelse i Byrådet. Det gælder følgende kon- tområder i budgettet:

- Vejvæsenets konto for vintertjeneste
- Konti, der er omfattet af den statslige budgetgarantiordning.
- Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsområdet
- Ejendomsadministration

Budgetændringer på disse områder kræver Byrådets godkendelse. Den særlige bevillingsbin- ding vedr. aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsområdet er gældende indtil videre.

På følgende områder kan der foretages budgetomplaceringer mellem fagudvalgene uden Økonomiudvalgets og Byrådets godkendelse:

- Afledte driftsbespareser ved investering i energibesparende foranstaltninger
- Finansiering fra barselspulje
- Tjenestemandspensionister – overførsel af midler til og fra funktion 6.72.
- Trepartsinitiativer
- Overhead for de kommunale tilbud, som er omfattet af reglerne om omkostningsba- serede takster
- Ejendomsadministration
- Afledte driftsudgifter/-indtægter på afsluttede anlægsprojekter.
- Fælles IT

Omplaceringer på disse områder foretages i samarbejde med Økonomi.

Puljer

Puljebeløb afsættes på en række områder. Der kan, efter forud godkendte principper ved budgetvedtagelsen, ske neutrale omplaceringer ud over bevillingsrammen i henhold til aftale mellem respektive forvaltninger/afdelinger.

Tilskud

Når selvejende institutioner og foreninger får bevilget et anlægs- eller driftstilskud, udbeta- les det af Byrådet bevilgede beløb. Der vil alt efter modtagerens momsforhold være mulig- hed for at Holstebro Kommune i nogle tilfælde kan hjemtage momsrefusion. Dette er institu- tionen eller foreningen uvedkommende.

Forvaltningerne administrerer på udvalgenes vegne i overensstemmelse med årsbudgettets forudsætninger og rammer, som disse er specificeret i budgettet og uddybet i budgetbe- mærkningerne. Forvaltningerne er ansvarlige for overholdelse af rammerne for de enkelte driftsområder og påser, at budgetterne på de decentrale enheder ikke overskrides.

Bevillingsregler

Forvaltningerne kan foretage budgetomplaceringer inden for driftsområderne. Omplacering mellem omkostningssteder kræver som udgangspunkt samtykke fra de berørte omkostningssteder.

De decentrale enheder (skoler, institutioner og afdelinger) er ansvarlige for overholdelse af enhedens budgetramme. Budgetomplaceringer mellem kontoområder inden for den decentrale enheds budgetramme foretages af den stedlige leder.

Nedenfor er vist en skematisk oversigt over bevillings- og budgetansvaret:
(I skemaet er vist et eksempel for Udvalget for Børn og Unge)

Politisk/admini-stra- tiv myndighed:	Ansvarlig for budgetopfølgning på følgende niveau i kontoplanen:	Budget- og bevillings- kompetence:
Byrådet (Økonomiudvalget)	1.1.1.1.1 Nettobevilling pr. udvalgsområde ØK SSU B&U AU K&F TU NMU	Byrådet kan godkende tillægsbevilling. Økonomiudvalget kan godkende bevillingsændring mellem fagudvalgsområder, hvis fagudvalgene er enige.
Udvalget	Driftsområder inden for Udvalget Folkeskoler Dagpasning Rådgivning	Fagudvalget kan godkende budgetomplacering fra et driftsområde til et andet inden for udvalgets samlede nettobevilling.
Forvaltningen	Omkostningssteder m.v. indenfor drifts- områder Skole 1 Skole 2 Skole 3 Skole 4 ...	Forvaltningen kan godkende budgetomplacering mellem omkostningssteder, funktioner og grupperinger inden for samme driftsområde.
Skolen/ Institutionen/ Afdelingen	1.1.1.1.2 Egne konti ekskl. speciel bevillingsstyring Inventar Underv.midler Rammebevilling...	Skolen, institutionen eller afdelingen kan indenfor eget område foretage budgetomplacering mellem egne konti. Dog under hensyntagen til kommunens generelle regler for f.eks. indkøb, ejendomsvedligeholdelse m.v.

Budgetændringer (tillægsbevillinger, omplaceringer m.v.) foretages efter de retningslinjer (forretningsgange), som er fastsat af Økonomi.

4 Decentraliseringsgrad

Decentraliseringsgraden i Holstebro Kommune beskriver på en række væsentlige punkter ansvarsfordelingen i økonomistyringen i kommunen. Decentraliseringsreglerne administreres under iagttagelse af bevillingsreglerne og økonomisk kompetence i Holstebro Kommune.

Byrådet har tilkendegivet, at organisationen Holstebro Kommune skal være præget af en høj grad af decentralisering af ansvar og kompetence til de decentrale enheder og institutioner, således at beslutninger træffes der, hvor opgaverne løses, hvorved man opnår den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne. Det indebærer fastsættelse af principper og rammer, som sikrer politikere den ønskede indflydelse på udviklingen og driften af de decentrale enheder uden at drukne i detaljer. Ressourcetildelingen foretages i forbindelse med budgetlægningen på grundlag af fagforvaltningernes fastsatte kriterier.

Begrebet decentral ledelse knytter i notatet an til de budgetansvarlige for driften af afdelinger og institutioner i kommunen. Decentral ledelse forekommer derfor på mange niveauer i organisationen. Som følge af ønsket om en høj grad af decentralisering delegeres følgende opgaver til ledelsen i de decentrale enheder:

Lønninger

Lønninger disponeres af ledelsen indenfor de personalepolitiske rammer. Der tildeles en samlet lønsum for alle personalegrupper, og de forhandlingsberettigede organisationer/parter forhandler løn med den enkelte leders/medarbejders nærmeste leder. Der er i sådanne situationer mulighed for bistand fra personaleafdelingen. Det overordnede princip er, jvf. ovenstående, at enhver leder har ansvar for lønsummen, og at lønsummen indebærer levering af det vedtagne serviceniveau.

Der kan flyttes budgetbeløb mellem lønkonti og andre konti, og eventuelle merforbrug/mindeforbrug overføres til næste budgetår. De enkelte fagudvalg/fagforvaltninger beslutter individuelt, hvorvidt der skal anvendes kollektive lønpuljer.

Bygningsvedligeholdelse

Ejendomscentret, varetager på tværs af kommunens institutioner bygningsvedligeholdelse. Ejendomscenteret har ansvaret for bygningernes udvendige vedligeholdelse, tekniske installationer, energiforbrug og bygningsforsikring.

Ansvaret for den indvendige vedligeholdelse og pleje af ydre arealer er placeret decentralt, under respekt for de udbudte fælleskontrakter, da disse opgaver ofte har en direkte sammenhæng med institutionernes primære driftsformål.

Der forefindes en nærmere beskrivelse af ansvarsfordelingen mellem Ejendomscenteret og de decentrale ejendomsansvarlige.

Ejendomscenteret er et særligt bevillingsområde under Teknisk Udvalg, hvor der kun kan foretages budgetomplaceringer til det definerede formål med midlerne.

Energibudget

Ansvar for energibudgettet er placeret hos den bygningsansvarlige. Alle bygningsansvarlige er forpligtet til at indrapportere forbrugsoplysninger månedsvist til Teknik og Miljø.

Opnåede besparelser ved gennemførelse af energisparetiltag overføres til den, der forestår finansieringen, hvad enten det er institutionen, fagforvaltningen eller Teknik og Miljø.

Forsikring

Forsikring er en decentral opgave, og den enkelte institution og afdeling afholder selv udgiften til forsikringer. Holstebro Kommune har etableret en forsikringsordning med delvis selvforsikring, hvor kommunen selv dækker visse skader, blandt andet arbejdsskader. Alle decentrale institutioner og afdelinger er forpligtet til at deltage i ordningen.

Holstebro Kommune har endvidere vedtaget risikostyrings- og forsikringspolitikker som opfordrer til, at alle bidrager til holdningen om at bevare og værne kommunens værdier i stedet for at forsikre sig. Decentrale tiltag omkring risikostyring gennemføres i samarbejde med den centrale forsikrings- og risikostyringskoordinator.

Aktivitets- og driftsbudget

Aktivitets- og driftsbudgettet er et decentralt ansvar. Institutioner og afdelinger disponerer over aktivitets- og driftsbudgetrammen efter gældende bevillings- og kompetenceregler og i henhold til det vedtagne serviceniveau samt budgettets målsætninger. Fagudvalg og fagforvaltninger fastlægger årligt ressourcetildelingen til de decentrale enheder i forbindelse med budgetlægningen.

Indtægter

Den enkelte institution/afdeling disponerer frit over særlige indtægter. Det kan f.eks. være indtægter fra salg af gammelt inventar eller fra forældrearrangementer. Der skal udarbejdes et bilag til principper for økonomistyring med beskrivelse af forretningsgangen vedrørende indtægter.

Køb af varer og tjenesteydelser

Den enkelte institution/afdeling anvender de centralt indgåede indkøbsaftaler og administrerer indkøb gennem de centrale IT-løsninger (indkøbs- og økonomisystemer). Den enkelte leder skal ved køb af varer og tjenesteydelser være opmærksom på EU's udbudsdirektiver. Ved udførelse af mindre vedligeholdelsesarbejder skal den enkelte leder følge reglerne i Tilbudsindhentningsloven.

Med udgangspunkt i Indkøbspolitikken udarbejder indkøbschefen retningslinjer til brug for vurdering af, hvornår indkøbsregler skal anvendes. Indkøbschefen står til rådighed med råd og vejledning for institutioner og afdelinger.

5 Visionen

Holstebro sætter den kulturelle dagsorden lokalt, nationalt og internationalt

Vi bruger kultur:

- som drivkraft for udvikling og vækst – især inden for erhverv, uddannelse og sundhed
- som den røde tråd i vores driftsopgaver og serviceydelser – der er en dråbe af kultur i alt, vi foretager os
- til at skabe fælles identitet og til at profilere og markedsføre Holstebro

Indsatsområder for Holstebro Kommune

I forlængelse af vores vision, har vi særlig fokus på disse tre indsatsområder:

- Kultur og fritid
- Uddannelse, erhverv og bosætning
- Sundhed og velvære

I arbejdet med indsatsområderne lægger vi vægt på nærdemokrati. Dialog med borgere, foreninger, erhvervsliv og andre partnere er ekstra vigtigt i en kommune af Holstebros størrelse, hvor forskelligheder mødes og skal finde sammen i et fællesskab.

Vi bygger videre på den stærke tradition for samarbejde om vigtige opgaver i landsbyen, skolen, sportshallen, foreningen osv. Kommunen støtter gode ideer og initiativer og bakker lokale ildsjæle op. Kommunen forventer og anerkender samtidig en aktiv indsats fra borgere og brugere.

Vi lægger også vægt på strategisk samarbejde om at udvikle fælles projekter og kompetencer med andre kommuner og byer. Derfor prioriterer vi både det nære samarbejde i Nordvestjylland og samarbejdet i Region Midtjylland højt.

Vi organiserer os og arbejder decentralt inden for fastlagte økonomiske rammer og mål. Men vi har også mulighed for at skabe centrale og utraditionelle løsninger, når de bedst gaver økonomien og fremmer udviklingen.

De tre indsatsområder

Kultur og fritid

Kunst inspirerer og udfordrer folk i alle aldre gennem dialog, billeder, skulpturer, teater, musik, dans og fortælling. Vi bygger videre på et allerede stærkt fundament og integrerer kunsten i vores bosætnings-, erhvervs- og turistspolitik, så den er med til at tiltrække både tilflyttere, virksomheder og besøgende.

Vi skaber en tilsvarende stærk profil på idrætsområdet. Idrætspolitikken tilgodeser såvel elite og bredde som by og opland. Den giver samtidig svar på, hvordan der skabes øget synergi mellem forskellige idrætsaktiviteter, og hvilke faciliteter der skal etableres.

Vision

Vi skærper den kultur- og fritidspolitiske indsats i dialog med de unge, så Holstebro Kommune er endnu bedre til at tiltrække og fastholde denne gruppe. Kultur- og fritidspolitikken understøtter både de såkaldt fine og snævre samt de såkaldt folkelige og brede oplevelser, så kultur- og fritidsbegrebet er en naturlig del af holstebroernes livsstil.

Uddannelse, erhverv og bosætning

Vi sætter øget fokus på erhvervspolitikken, så vi fortsat har et stærkt erhvervs-, handels- og uddannelsesliv, og så vi skaber endnu bedre vækstbetingelser, bredde og synergi mellem de forskellige brancher. Turisterhvervet rummer et stort potentiale. En ny turistpolitik synliggør attraktionerne og skaber yderligere produktudvikling.

Holstebro er en levende uddannelsesby. Denne position vil vi fremme yderligere, så de unge også i fremtiden får gode og alsidige uddannelsesmuligheder at vælge imellem.

Vores erhvervspolitik er med til at gøre Holstebro Kommune til et attraktivt sted at bosætte sig og etablere virksomhed. Alle steder i kommunen er let tilgængelige. Så man kan frit vælge mellem de mange små lokalsamfund og landsbyer midt i naturen og Holstebro med det pulserende handels- og kulturliv.

Holstebro by er med sin størrelse og attraktivitet hele kommunens og landsdelens kraftcenter. Jo bedre det går Holstebro by, jo bedre går det med tilflytningen og udviklingen i resten af kommunen og oplandet.

Sundhed og velvære

Når det gælder sundhed og forebyggelse er Holstebro Kommune også stedet med de mange muligheder. Vi har plads til initiativer og forskellighed, vi har vilje til forandring og samarbejde, og vi opfordrer alle til at deltage i fællesskabet.

Vores sundhedspolitik afspejler, at vi er bevidste om, hvordan vi bruger vores ressourcer, og at miljøpåvirkninger og sundhed hænger sammen. Vi prioriterer højt at støtte initiativer og nytænkning, der fremmer sundhed, velvære og forebyggelse.

6 Økonomisk politik

Byrådet har med virkning fra budgetår 2014 vedtaget en økonomisk politik for Holstebro Kommune.

Mål for driftsbudgettet

- Serviceudgifterne budgetteres inden for servicerammen aftalt mellem KL og regeringen
- Den ordinære driftsvirksomhed skal udvise et overskud som kan dække nettoanlægsudgifter, indskud i Landsbyggefonden m.v. og som er medvirkende til opfyldelse af mål for kassebeholdningen.

Mål for anlægsudgifter/investeringsniveau

- Der skal i det samlede budget være råderum til et netto anlægsbudget ekskl. jordforsyning og ældreboliger på 100 mio. kr.
- Investeringer i IT-udstyr, biler og teknisk materiel kan med henblik på en udjævning af udgifterne over flere år leasingfinansieres.

Mål for beskatningsniveau

- Skatterne i Holstebro Kommune må ikke stige ud over hvad der er plads til i aftalen mellem regeringen og KL.

Mål for finansiell styring

- Som udgangspunkt udnyttes lånerammen fuldt ud.
- Den langfristede gæld pr. borger ekskl. ældreboliglån skal ligge under landsgennemsnittet.
- Låneoptagelse kan foretages i særlige tilfælde ud fra en konkret vurdering af de specifikke anlægsprojekter. Det gælder oftest låneoptagelse som følge af aftalen mellem regeringen og KL (Eks. låneoptagelse til anlægsopgaver på folkeskoleområdet).
- Holstebro Kommune udarbejder retningslinjer for aktiv styring af kommunens gældsportefølje med henblik på opnåelse af lavest mulig rente og begrænset valutakursrisiko.

Mål for gælden

- Kommunens gæld optages som udgangspunkt som 25 årige lån.

Mål for kassebeholdningen

- Den likvide beholdning skal være minimum 130 mio. kr. målt efter kassekreditreglen.
- Målet er, at kommunens balance ikke er negativ over den 4-årige budgetperiode.

Holstebro Kommune udarbejder, med henblik på opnåelse af bedst muligt afkast/forrentning, retningslinjer for aktiv finansiell styring af overskudslikviditet, deponerede midler m.v.

7 Økonomiudvalget

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
001 Økonomiudvalget	279.586	317.063	311.845	299.494	298.800	296.143
11 Politisk virksomhed	12.694	14.046	14.034	14.034	14.034	14.034
12 Administration og udvikling	266.892	303.017	297.811	285.460	284.766	282.109
I alt	279.586	317.063	311.845	299.494	298.800	296.143

Udvalget varetager forvaltningen af de anliggender, der er underlagt det i medfør af styrelseslovens § 18 om økonomiske og almindelige administrative forhold, § 21 om bevillinger, budgetudarbejdelse mv. samt kapitel V om kommunens økonomiske forvaltning.

Udvalget varetager forvaltningen af løn- og personaleforhold inden for ethvert af kommunens administrationsområder.

Udvalget fastsætter regler for borgmesterens og administrationens behandling af personalesager.

Udvalget varetager forvaltningen af og fastsætter regler for kommunens informations- og kommunikationsteknologi – herunder spørgsmålet om datasikkerhed.

Udvalget er Byrådets planlægningsudvalg og varetager i den forbindelse kommunens økonomiske planlægning og har ansvaret for kommuneplanlægningen samt for en samordnet løsning af kommunens planlægningsopgaver.

Udvalget fastlægger de fælles planforudsætninger og bistår de stående udvalg med tilvejebringelse af det nødvendige grundlag for udvalgenes planlægningsopgaver. Udvalget fastsætter generelle forskrifter for planernes tilvejebringelse.

Udvalget sørger for udarbejdelse af økonomiske konsekvensvurderinger af de udarbejdede planforslag og foretager indstilling til Byrådet om planforslagene.

Udvalgets erklæring indhentes om enhver sag, der vedrører kommunens overordnede planlægningsopgaver, inden sagen forelægges Byrådet til beslutning.

Udvalget varetager køb, salg og pantsætning af fast ejendom, støttet byggeri, Holstebro-Struer Havn og øvrige kommunale anliggender, som ikke varetages af noget andet udvalg.

Leasing

Kommunen har indgået leasingaftaler for driftsmaterialer som eksempelvis IT og biler for samlet 84,9 mio. kr. Driftsbudgettet for 2019 indeholder ydelser til disse aftaler på 23,4 mio. kr.

Holstebro Kommune har ikke indgået sale-and-lease-back aftaler, hvor budgettet ikke er påvirket heraf.

Økonomi

Økonomiudvalgets budgetområde er opdelt i 2 driftsområder. Budgettet dækker den politiske og administrative organisation. Dertil kommer indtægtsdækket virksomhed vedrørende selvforsikring og risikostyring. Herudover er der puljebeløb til forskellige formål, som efterfølgende overføres til andre driftsområder, hovedsageligt under andre udvalgsområder.

Udgangspunktet

Budgettet for 2018-2021 tager udgangspunkt i det eksisterende budgetoverslag fra det vedtagne budget 2017, korrigeret for politiske beslutninger og tekniske ændringer siden vedtagelsen.

Fordelingen af driftsrammen og efterfølgende ændringer er nærmere beskrevet nedenfor.

7.1 Politisk virksomhed

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
11 Politisk virksomhed	12.694	14.046	14.034	14.034	14.034	14.034
06.42.40 Fælles formål	440	586	586	586	586	586
06.42.41 Kommunalbestyrelsesmedlemmer	10.388	11.359	11.348	11.348	11.348	11.348
06.42.42 Kommissioner, råd og nævn	390	381	380	380	380	380
06.42.43 Valg m.v.	1.476	1.165	1.165	1.165	1.165	1.165
06.45.51 Sekretariat og forvaltninger	0	555	555	555	555	555
I alt	12.694	14.046	14.034	14.034	14.034	14.034

6.42.40 – Fælles formål

Budgetbeløbet vedrører tilskud til de politiske partier efter partistøtteloven og venskabsbysamarbejdet. Forudsætningen for det afsatte budgetbeløb til partistøtte er et fast beløb pr. afgivet stemme ved kommunalvalg til de enkelte partier, som fastsat af Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Funktionen indeholder endvidere midler til integrationsopgaver, der administreres af Integrationsrådet samt tilskud til julebelysning.

6.42.41 – Kommunalbestyrelsesmedlemmer

Det samlede budget indeholder vederlag til Byrådets medlemmer inden for bestemmelserne i Holstebro Kommunes styrelsesvedtægt, samt udgifter til repræsentation, møder, IT mv.

6.42.42 – Kommissioner, råd og nævn

Under denne funktion budgetteres udgifter til Folkeoplysningsudvalg, huslejenævn, beboerklagenævn, samt udgifter til ældre- og handicap råd.

6.42.43 – Valg mv.

Udgifterne til valg er budgetteret ud fra 10 valgsteder i kommunen og indeholder en forventning om et valg hvert år.

7.2 Administration og udvikling

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
12 Administration og udvikling	266.892	303.017	297.811	285.460	284.766	282.109
00.22.05 Ubestemte formål	-2	20	0	0	0	0
00.25.18 Driftsikring af boligbyggeri	0	3.430	1.994	3.430	3.430	3.430
00.25.19 Ældreboliger	0	1.346	782	1.346	1.346	1.346
02.28.14 Vintertjeneste	0	10.160	10.000	0	0	0
02.32.34 Lufthavne	1.175	0	1.144	0	0	0
03.32.50 Folkebiblioteker	124	97	98	98	98	98
03.35.64 Andre kulturelle opgaver	196	0	0	0	0	0
04.62.90 Andre sundhedsudgifter	2.233	1.778	1.766	1.766	1.766	1.766
05.25.10 Fælles formål	0	11.176	15.000	0	0	0
05.57.72 Sociale formål	0	58	57	57	57	57
05.68.90 Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats	0	-21.281	-25.000	0	0	0
05.68.97 Seniorjob til personer over 55 år	6.160	6.584	6.583	6.583	6.583	6.583
06.45.50 Administrationsbygninger	3.950	3.906	3.820	3.820	3.820	3.820
06.45.51 Sekretariat og forvaltninger	132.473	137.484	132.855	123.912	123.294	120.637
06.45.52 Fælles IT og telefoni	23.911	24.215	21.445	21.178	21.100	21.100
06.45.53 Jobcentre	34.352	34.122	33.307	33.305	33.028	33.028
06.45.54 Naturbeskyttelse	3.022	2.988	2.988	2.988	2.988	2.988
06.45.55 Miljøbeskyttelse	11.199	11.063	11.063	11.063	11.063	11.063
06.45.56 Byggesagsbehandling	1.746	1.132	2.166	2.166	2.166	2.166
06.45.57 Voksen-, ældre- og handicapområdet	1.924	3.375	3.872	3.872	3.872	3.872
06.45.58 Det specialiserede børneområde	19.550	18.934	19.682	19.699	19.699	19.699
06.45.59 Administrationsbidrag til Udbetaling Danmark	10.158	10.665	10.665	10.665	10.665	10.665
06.48.60 Diverse indtægter og udgifter efter forskellige love	34	46	46	46	47	47
06.48.66 Innovation og ny teknologi	6.317	9.057	8.265	8.253	8.531	8.531
06.52.70 Løn- og barselspuljer	-282	13.414	13.414	13.414	13.414	13.414
06.52.72 Tjenestemandspension	16.889	19.250	16.799	17.799	17.799	17.799
06.52.74 Interne forsikringspuljer	-8.237	-2	0	0	0	0
06.52.76 Generelle reserver	0	0	5.000	0	0	0
I alt	266.892	303.017	297.811	285.460	284.766	282.109

Generelt

Det administrative område i Holstebro Kommune dækker mange forskellige opgaveområder. De administrative opgaver er målrettet såvel borgere og brugere som politikere, andre offentlige myndigheder samt intern understøttelse. Opgaverne er f.eks.:

- Sagsbehandling og myndighedsopgaver – i forbindelse med forsørgelsesydelse, ældreområdet, skoler, dagpasning osv.
- Byggesager
- Miljøtilsyn
- Lønadministration
- It-understøttelse
- Økonomistyring
- Borgerservice
- Politisk betjening

0.22.05 – Jordforsyning – Ubestemte formål

Driftsudgifter vedrørende ejendomme, der er sat til salg og mindre udgifter vedr. købte/solgte ejendomme i tidligere år, afholdes på denne funktion.

0.25.18 – Driftssikring af boligbyggeri

Dækker over støtte til opførelse af boliger. Dette gælder også kommunale udgifter til drift af almene boliger, samt ydelsesstøtte til andelsboliger med tilsagn før 1. april 2002, ungdomsboliger og statens støtte til ydelsesstøtte vedrørende boliger opført af almene boligorganisationer.

0.25.19 – Ældreboliger

Dækker over ydelsesstøtte vedrørende private ældreboliger.

2.32.34 – Lufthavne

Holstebro Kommune er medejer af Midtjyllands Lufthavn gennem et andelsselskab med begrænset ejerskab sammen med kommunerne: Herning, Ikast-Brande, Lemvig, Ringkøbing-Skjern, Silkeborg, Skive, Struer og Viborg. Dækker over kapitaludvidelse til lufthavnen.

3.32.50 – Folkebiblioteker

Ejendomsudgifter vedr. folkebiblioteket i Holstebro hører til Økonomiudvalgets ansvarsområde.

4.62.90 – Andre sundhedsudgifter

Andre sundhedsudgifter omfatter begravelseshjælp og befordringsgodtgørelse i forbindelse med lægebesøg mv.

5.57.72 – Sociale formål

Funktionen indeholder midler til efterlevelseshjælp.

5.68.97 – Seniorjob til personer over 55 år

Kommunens udgifter til beskæftigelse af ældre ledige medlemmer af arbejdsløshedskasser, der har mistet dagpengereetten.

6.45.50 – Administrationsbygninger

Budgettet dækker over udgifter til drift af rådhuset i Holstebro, Ulfborg og Vinderup, samt til drift af bygningerne på Borregårdsvej 9, Viborgvej 67 og Møllevej 9.

6.45.51-58 – Sekretariat og forvaltninger mv.

Området dækker en række udgifter og indtægter vedrørende kommunens administrative organisation, herunder blandt andet udgifter til socialrådgivere i forbindelse med Rådgivnings- og Socialområdet.

Fælles indtægter og udgifter

Kommunen har en række fælles udgifter, som dækker på tværs af hele organisationen eller dele af organisationen. Disse udgifter er for eksempel porto, kontingent til Kommunernes Landsforening, fælles puljekonti, kommuneplanlægning, revisions- og konsulentydelse og indtægter vedr. planbidrag fra byggemodning.

Fælles IT

Kommunens udgifter til den centrale IT infrastruktur fordeles efter principperne i modellen for Fælles IT. Den enkelte afdeling/institution afholder udgifter svarende til antallet af oprettede brugere af det administrative net.

6.45.59 – Administrationsbidrag til Udbetaling Danmark

Kommunen betaler et administrationsbidrag for henholdsvis kundedrift og IT til Udbetaling Danmark for opgaver som er overgået fra kommunerne. Det endelige bidrag fastsættes årligt i december af Udbetaling Danmarks bestyrelse, men budgettet lægges på baggrund af den foreløbige udmelding i august.

6.48.60 – Diverse indtægter og udgifter efter forskellige love

Der budgetteres med indtægter fra stadepladsafgifter og udenlandske vielser, samt tilskud til diverse udgifter efter forskellige love.

6.48.66 – Innovation og ny teknologi

Holstebro Kommune iværksætter og støtter forskellige initiativer for at fremme vækst og udvikling i kommunen, herunder samarbejde med vidensinstitutioner og markedsføring af uddannelser. Funktionen dækker også byrådets markedsføringskonto.

Lønpuljer mv.

6.52.70 – Lønpuljer

Budgettet for lønpuljer omfatter barselsfond, som anvendes til udligning af arbejdspladsers udgifter til ansatte, der modtager sædvanlig løn under graviditets-, barsels- og adoptionsorlov.

6.52.72 – Tjenestemandspensioner

De samlede kommunale udgifter til tjenestemandspensioner, herunder præmier på og udbetalinger fra tjenestemandspensionsforsikringer er samlet på denne funktion.

Særlige bemærkninger til forsikringspræmier:

Afregningsraten for tjenestemandsforsikringer i 2018 udgjorde 40,20 % af den pensionsgivende lønsum, satsen fastholdes i 2019. Kommunens tjenestemandsforsikring er forsikret hos Sampension.

6.52.74 – Interne forsikringspuljer

Ordningen skal hvile i sig selv på længere sigt, hvorfor der som udgangspunkt er budgetteret med balance mellem udgifter og indtægter i hvert budgetår.

Udgifter til arbejdsmiljøkonsulenter betales af forsikrings- og risikoordningen.

8 Arbejdsmarkedsudvalget

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
002 Arbejdsmarkedsudvalget	759.752	804.212	779.569	786.908	785.113	784.968
21 Forsørgelsesydelse	632.496	638.848	593.543	593.543	593.543	593.543
22 Jobcenter	127.256	165.364	186.026	193.365	191.570	191.425
I alt	759.752	804.212	779.569	786.908	785.113	784.968

Indledning

Udgifterne på beskæftigelsesområdet er i høj grad afhængige af udviklingen på arbejdsmarkedet. Forventningerne til konjunkturudviklingen er ifølge Økonomisk Redegørelse fra maj 2018, at højkonjunktoren varer ved. Dette skal ses i lyset af at BNP de seneste år er steget med omkring 2 pct. og er dermed den højeste i mere end ti år.

Beskæftigelsen er steget i et højt tempo, og i 2018 har antallet af beskæftigede lønmodtagere sat rekord. Fremgang i beskæftigelsen vil i de kommende år øge presset på arbejdsmarkedet, og mangel på arbejdskraft vil efterhånden kunne bremse væksten i dansk økonomi. Nye tiltag, som øger arbejdsudbuddet og produktionskapaciteten, vil imidlertid kunne bidrage til at forstærke og forlænge højkonjunktoren.

Ledigheden er også aftaget, men ikke i samme omfang. I sammenligning med tidligere opsving er en større del af beskæftigelsesvæksten kommet fra stigende arbejdsstyrke, herunder fra udenlandsk arbejdskraft.

Den stigende arbejdsstyrke kan tilskrives tre forhold:

- Flere ældre er blevet længere på arbejdsmarkedet, blandt andet som følge af reformer, der gradvist har øget tilbagetrækningsalderen.
- Udenlandske arbejdstagere har i stigende grad fundet beskæftigelse i Danmark.
- Integration af flygtninge og andre indvandrere, som ikke i første omgang er kommet til Danmark med henblik på at arbejde, har også bidraget til at udvide arbejdsstyrken.

Samtidig med at der bliver færre ledige, er der stadig omkring 700.000 i den arbejdsdygtige alder, som står uden for arbejdsmarkedet og forsørges af det offentlige. I årene siden finanskrisen har ledigheden været faldende, men antallet på permanent offentlig forsørgelse er ikke fulgt med ned.

Holstebro

Holstebro klarer sig bedre end landet, når vi ser på de ikke-permanente ydelser, men forskellen er indsnævret siden ledigheden toppede under krisen i 2009.

Ledigheden er lav for de forsikrede ledige, der er tættest på arbejdsmarkedet og der opleves mangel på kvalificeret arbejdskraft i nogle brancher.

Men der er en stor gruppe af ledige længere væk fra arbejdsmarkedet, der ikke indgår i de definerede ledighedsstatistikker og Holstebro har nu samlet lidt flere på offentlig forsørgelse blandt de 18-64 årige end på landsplan.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Det er udviklingen på de permanente forsørgelsesydelse som i særligt grad er en udfordring, selvom Holstebro klarer sig bedre end gennemsnittet for Vestjylland.

Udfordringen er således et arbejdsmarked med manglende balance mellem den arbejdskraft der udbydes og virksomhedernes behov for ledige med særlige kompetencer.

Alt i alt tegner der sig et billede af et niveau som er kommet længere væk fra niveauet på landsplan. Det faktum, at Vestjylland har haft en lignende udvikling viser at strukturelle forhold spiller en rolle. Arbejdsmarkedsafdelingen kan ikke alene løfte opgaven, men er afhængig af eksempelvis arbejdspladser der tilpasser arbejdsudbuddet, indsatsen i uddannelses tilbud og den samlede kommunale indsats både når det gælder "fødekæden" til forsørgelsesydelse og effekten af sundhedstilbud.

Arbejdsmarkedsafdelingen har fokus på

- Potentialegrupper (flygtninge med gode forudsætninger, jobparate kontanthjælpsmodtagere m.fl.) hvor der ved en styrket indsats kan bringes flere i uddannelse og job
- Nye modeller for samarbejde med virksomhederne – samarbejdet er godt, men resultatskabelsen skal blive bedre
- Virksomme metoder/værktøjer i indsatsen

Der er på nationalt niveau indgået aftale om at styrke det erhvervsrettede fokus i danskundervisningen af voksne udlændinge. Undervisningens omfang reduceres og der forsøges etablering af mere undervisning på virksomhederne. Samtidig nedsættes refusionsloftet for udgifter til integrationsprogrammet til lidt under det halve (fra 76.635 kr. til 36.035 kr. pr. helårsperson), og den statslige refusion af udgifter til undervisning af arbejdstagere, studerende m.fl. afskaffes.

Den samlede økonomiske ramme for integrationsindsatsen beskæres i en grad, så det nødvendiggør en tilpasning af måden hvorpå opgaven løses. Sprogcentrets kerneopgave skal i den henseende tilpasses de ændrede økonomiske forudsætninger.

Finansieringen

Beskæftigelsesområdet er finansieret af en blanding af forskellige direkte tilskud, med forskellige konjunkturfænhængige reguleringsmekanismer og refusion fra staten for udgifter til ydelser og aktiviteter/indsatser.

Overordnet er budgettet for 2019 udfordret af:

- Indfasning af refusionsreformen
- Ændrede refusionsregler på integrationsområdet
- Beskæftigelsestilskuddet
- Bortfald af refusion af driftsudgifter
- Forenkling af Lov om en Aktiv Bekæftigelsesindsats

Refusionssystem er baseret på differentierede refusionssatser fordelt efter varighed på ydelsen. Refusionen aftrappes over tid for alle ydelser.

Refusionen aftrappes fra 80 % til 20 % over et år med 4 trin, jf. nedenstående:

Udvalgenes budgetbemærkninger

- 01 - 4 uge   80 %
- 05 – 26 uge   40 %
- 27 – 52 uger   30 %
- 53 – og frem   20 %

Modellen betyder, at de økonomiske incitament er stærkere end nogensinde før, da det kun er den samlede varighed på kommunal finansieret offentlig forsørgelse som får betydning for refusionen.

Alle ydelser er omfattet, men fleksjob og førtidspensioner tilkendt før 1. juli 2014 fortsætter efter de tidligere gældende regler indtil de revisiteres eller overgår til en anden ydelse. Fastholdelse af ”gamle” fleksjob har derfor en vis økonomisk betydning.

8.1 Forsørgelsesydelse og Jobcenter

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
21 Forsørgelsesydelse	632.496	638.848	593.543	593.543	593.543	593.543
05.46.61 Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet og integrationsydelse m.v.	21.080	23.638	15.430	15.430	15.430	15.430
05.46.65 Repatriering	0	-102	0	0	0	0
05.48.66 Førtidspension tilkendt 1. juli 2014 eller senere	21.481	29.546	29.212	29.212	29.212	29.212
05.48.67 Personlige tillæg m.v.	5.656	5.801	6.168	6.168	6.168	6.168
05.48.68 Førtidspension tilkendt før 1. juli 2014	192.838	183.249	169.829	169.829	169.829	169.829
05.57.71 Sygedagpenge	67.241	64.789	70.980	70.980	70.980	70.980
05.57.72 Sociale formål	1.457	1.667	1.619	1.619	1.619	1.619
05.57.73 Kontant- og uddannelseshjælp	96.872	94.684	82.653	82.653	82.653	82.653
05.57.74 Integrationsydelse, kontanthjælp mv. med 100 pct. refusion vedrørende visse grupper af flygtninge	0	0	0	0	0	0
05.57.75 Afløb og tilbagebetalinger mv. vedr. aktiverede kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere	22	0	0	0	0	0
05.57.76 Boligyldelse til pensionister - kommunal medfinansiering	24.895	24.559	24.830	24.830	24.830	24.830
05.57.77 Boligsikring - kommunal medfinansiering	21.012	20.871	20.770	20.770	20.770	20.770
05.57.78 Dagpenge til forsikrede ledige	77.621	77.311	72.581	72.581	72.581	72.581
05.57.79 Midlertidig arbejdsmarkedsydelsesordning og kontantydelsesordning	361	752	0	0	0	0
05.58.80 Revalidering	2.941	3.610	2.625	2.625	2.625	2.625
05.58.82 Ressourceforløb og jobafklaringsforløb	71.640	80.325	70.848	70.848	70.848	70.848
05.58.83 Ledighedsydelse	27.304	28.148	25.998	25.998	25.998	25.998
05.72.99 Frivilligt socialt arbejde og øvrige sociale formål	75	0	0	0	0	0
I alt	632.496	638.848	593.543	593.543	593.543	593.543

Udvalgenes budgetbemærkninger

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
22 Jobcenter	127.256	165.364	186.026	193.365	191.570	191.425
00.25.11 Beboelse	196	0	76	76	76	76
00.25.13 Andre faste ejendomme	-2.672	-2.759	-2.760	-2.760	-2.760	-2.760
03.30.44 Produktionsskoler	2.253	2.830	2.229	2.229	2.229	2.229
03.30.45 Erhvervsgrunduddannelser	974	879	879	879	879	879
04.62.88 Sundhedsfremme og forebyggelse	1.423	420	1.393	1.393	1.393	1.393
05.38.59 Aktivitets- og samværstilbud (service-ovens § 104)	1.833	2.534	1.855	1.855	1.855	1.855
05.46.60 Integrationsprogram og introduktionsforløb m.v.	-12.521	2.387	7.626	7.626	7.626	7.626
05.57.73 Kontant- og uddannelseshjælp	1.703	2.215	2.083	2.083	2.083	2.083
05.58.80 Revalidering	18	123	120	120	120	120
05.58.81 Løntilskud m.v. til personer i fleksjob og personer i løntilskudsstillinger i målgruppe § 2, nr. 6, jf. lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (tidligere skånejob)	74.926	79.834	92.099	92.100	92.100	92.100
05.68.90 Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats	34.650	45.366	48.518	56.001	54.351	54.351
05.68.91 Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige	7.378	7.395	6.391	6.391	6.391	6.391
05.68.95 Løn til forsikrede ledige og personer under den særlige uddannelsesordning og den midlertidige arbejdsmarkedsydelsesordning eller med ret til kontantydelse ansat i kommuner	636	4.493	4.061	4.061	4.061	4.061
05.68.96 Servicejob	4.745	7.628	7.628	7.483	7.338	7.193
05.68.98 Beskæftigelsesordninger	11.714	12.019	13.828	13.828	13.828	13.828
I alt	127.256	165.364	186.026	193.365	191.570	191.425

Forsikrede ledige – medfinansiering og beskæftigelsesindsats

Området omfatter den kommunale medfinansiering af a-dagpenge og befordring samt den aktive beskæftigelsesindsats for de forsikrede ledige.

Det forventes, at ledigheden vil være faldende og at de samlede udgifter til medfinansiering af dagpenge, befordringsgodtgørelse, hjælpemidler og personlig assistance forventes at være på 79 mio. kr. i 2019.

Beskæftigelsestilskuddet reguleres efter de samlede udgifter til området i landsdelen Vestjylland. Udviklingen i Holstebro forventes at være mindst lige så positiv som i resten af landsdelen i forhold til 2016-niveauet for ledigheden.

Integrationsydelse

Området omfatter udgifter til integrationsydelse, løntilskud til personer, der er omfattet af integrationsprogrammet og introduktionsforløbet, samt hjælp i særlige tilfælde til udlændinge, der er omfattet af integrationsloven.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Der knytter sig i sagens natur en vis usikkerhed til skønnet over antallet af modtagere da det dels afhænger af antallet af nyankomne, hvorvidt de opnår familiesammenføring og samtidig hvilket omfang de kan forventes at gå i job og uddannelse.

Der forventes en forholdsmæssigt stor nedgang i udgifterne til integrationsområdet på ydelsessiden, da antallet af nytilkomne er lavere end tidligere. Samtidig er det lykkedes at få stadig flere i arbejde og uddannelse.

For 2019 forventes der at være 100 årspersoner omfattet af integrationsprogrammet på integrationsydelse. Herudover forventes der at være 60 øvrige.

De 60 øvrige er baseret på andelen af indvandrede fra ikke-vestlige lande, hvor opfyldelse krav om ret til kontant- og uddannelseshjælp ikke er opfyldt, dvs.:

- Borgeren skal have opholdt sig i landet i 9 ud af det seneste 10 år
- Borgeren skal have haft fuldtidsbeskæftigelse svarende til 2½ år sammenlagt inden for de sidste 10 år

Budgetforudsætninger:

Integrations – Ydelser 05.46.61	Budget 2019	Effektiv refusionsprocent	Antal 2018 jan-apr.	2017
Integrationsydelse til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet	100	24 %	129	193
Integrationsydelse andre	60		69	62

Introduktionsprogram - 05.46.60

Integrationsprogrammet, dvs. indsatsen med vejledning og opkvalificering, sprogundervisning samt mentor mv. er tidligere blevet dækket af grundtilskuddet og refusion af driftsudgifterne. Med de ændrede refusionsregler er det ikke længere tilfældet.

Ændringerne medfører, at refusionsloftet nedsættes og at den statslige refusion af udgifter til undervisning af arbejdstagere, studerende m.fl. afskaffes.

Fra 2019 er forhøjelsen af grundtilskuddet bortfaldet sammen med den særlige bonusordning. Det betyder, at reduktionen i refusionen får fuldt gennemslag fra 2019.

Isoleret set betyder disse ændringer manglende indtægter på 4,5 mio. kr. for Holstebro i forhold til 2017.

Sygedagpenge

Området omfatter udbetaling af sygedagpenge og udgifter til aktivering af sygemeldte.

Kommunen har til opgave at give aktive tilbud til alle sygedagpengemodtagere - både beskæftigede og ledige.

Sygedagpengedgifter er ikke omfattet af budgetgarantiordningen, dog undtaget driftsudgifterne til aktivering af sygemeldte.

Budgetforudsætninger:

Budgettet forventer, at det samlede antal sygemeldte vil være på 575 personer gennemsnitligt hen over året.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Der er investeret i sygedagpengeområdet i 2015 og 2016 og den investering opretholdes for at kunne reducere antallet på sygedagpenge og jobafklaring yderligere ind i 2019.

Sygedagpenge – Ydelser 05.57.71	Budget 2019	Effektiv refusionsprocent	Antal 2018 jan-apr.	2017
Sygedagpenge	575	40 %	649	548

Kontanthjælp og uddannelseshjælp

Kontanthjælp og uddannelseshjælp er, i modsætning til sygedagpenge et budgetgaranteret område. Det vil sige, at kommunerne kompenseres samlet set, hvis udviklingen for hele landet viser sig at blive forskellig fra det forventede.

Budgetforudsætninger:

Budgettet forudsætter at der i 2019 vil være 800 årspersoner på kontant- og uddannelseshjælp gennemsnitligt hen over året.

For kontanthjælp forventes en nedgang på 50 årspersoner i forhold til 2018, hvilket også skal ses i lyset af tilgangen til permanente ydelser (fleksjob, førtidspension).

For uddannelseshjælp forventes status quo i forhold til 2018. Holstebro er på et relativt lavt niveau både i forhold til landet som helhed og Vestjylland.

Det store fokus på uddannelsesvejen fastholdes fortsat.

Kontanthjælp – Ydelser 05.57.73	Budget 2019	Effektiv refusionsprocent	Antal 2018 jan-apr.	2017
Kontanthjælp	450		514	547
Kontant- og uddannelseshjælp u/forrevalidering	5		5	5
Kontanthjælp til førtidspensionister uden ret til fuld social pension	10	22 %	12	14
Kontanthjælp, nået efterlønsalder og uden ret til social pension	10		8	9
Uddannelseshjælp – Ydelser 05.57.73	Budget 2019	Effektiv refusionsprocent	Antal 2018 jan-apr.	2017
Uddannelseshjælp	325	25 %	323	339

Revalideringsydelse

Her afholdes udgifter til revalideringsydelse, herunder revalideringsydelse ifm. virksomhedspraktik mv.

Budgetforudsætninger:

Budgettet forudsætter 15 helårspersoner i revalidering, hvilket er det laveste niveau siden kommunesammenlægningen.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Revalidering – Ydelser 05.58.80	Budget 2019	Effektiv refusionsprocent	Antal 2018 jan-apr.	2017
Revalideringsydelse	15	20 %	13	17

Ledighedsydelse og fleksjob

For både ledighedsydelse og fleksjob er der forskellige ordninger alt efter på hvilket tidspunkt man er visiteret til fleksjob. Tilkendelser fra før 2013 følger de gamle refusionsregler, dvs. 65 % refusion for fleksjob og differentieret refusion på ledighedsydelse efter varighed (0 % statsrefusion efter 18 måneder på ydelsen) og efter tilbudsplacering (50 % statsrefusion for perioder i virksomhedspraktik og 30 % i perioder uden tilbud eller vejledning og opkvalificering).

Fleksjobvisitationer tilkendt fra 1. januar 2013 og indtil 30. juni 2014 fortsætter efter de tidligere gældende regler indtil de revisiteres eller overgår til en anden ydelse. Det betyder at der i mange år frem vil være personer på forskellige refusionssatser for ledighedsydelse og fleksjob. Der er derfor også stort fokus på at sikre, at borgerne kan fastholdes i de eksisterende fleksjob samt at sager hvor kommunen har mistet statsrefusionen håndteres.

Holstebro ligger højt på antal af fleksjobbere, men tilkendelsesraten er reduceret, så man nu mere er lig landet som helhed.

Budgetforudsætninger:

I budgetforudsætninger for ledighedsydelse er der indarbejdet en gradvis overgang til det nye refusionssystem.

Ledighedsydelse ny ordning – Ydelser 05.58.83	Budget 2019	Effektiv refusionsprocent	Antal 2018 jan-apr.	2017
Ledighedsydelse	100	20 %	96	97

Samt en reduktion i lange sager hvor kommunen har mistet refusionen:

Ledighedsydelse gl. ordning – Ydelser 05.58.83	Budget 2019	Refusion	Antal 2018 jan-apr.	2017
Ledighedsydelse over 18 mdr., ingen refusion	25	0 %	30	35
Ledighedsydelse, under ferie	20	30 %	20	15
Ledighedsydelse, i passiv 30 % refusion	20	30 %	17	23
Ledighedsydelse, i aktivering med 30 % refusion	35	30 %	40	32
Ledighedsydelse, (virksomhedspraktik) med 50 % refusion	20	50 %	14	18

For fleksjob er der ligeledes indarbejdet en forventning omkring langsom overgang fra de gamle ordninger til de nye

Udvalgenes budgetbemærkninger

Fleksjob gl. ordning – Ydelser 05.58.81	Budget 2019	Refusion	Antal 2018 jan-apr.	2017
Løntilskud målgruppe § 2, nr. 5 (tidl. skånejob)	90	50 %		88
Løntilskud med 65 % ref.	350	65 %	392	409
Nye fleksjob (efter 1/1 2013-reglerne)	340	65 %	319	316

Afgangen fra de gamle fleksjobordninger sker langsommere end tilgangen til den nye, svarende til en forudsætning om en nettotilgang af fleksjobbere på ca. 50 om året. Det betyder at vi i 2018 kommer over de 1.000 fleksjob.

Fleksjob ny ordning – Ydelser 05.58.81	Budget 2019	Effektiv refusionsprocent	Antal 2018 jan-apr.	2017
Fleksjob – refusionsomlægning	395	20 %	296	240

Ressource- og Jobafklaringsforløb

Reformen af førtidspension og fleksjob samt sygedagpengereformen betyder at der tilkendes færre førtidspensioner, men til gengæld er der flere i jobafklarings- og ressourceforløb. Der har været et stigende antal borgere i ressourceforløb både i Holstebro og landet som helhed.

Der er fokus på at udvikle borgerne til ordinær beskæftigelse i størst mulig grad, også ved hjælp af revalidering og uddannelse på almindelige vilkår. For målgruppen hvor ordinær beskæftigelse er udelukket er der fokus på at udvikle borgernes kompetencer og finde de rigtige match i forhold til fleksjob.

Budgetforudsætninger:

Budgettet forudsætter at der i 2019 vil være en faldende tendens i ressourceforløb i forhold til budgetforudsætninger for 2018 og en lille stigning på jobafklaringsforløb, som følge af flere langtidssygemeldte.

Ressourceforløb – Ydelser 05.58.82	Budget 2019	Effektiv refusionsprocent	Antal 2018 jan-apr.	2017
Ressourceforløbsydelse	290	20 %	285	284

Jobafklaringsforløb – Ydelser 05.58.82	Budget 2019	Effektiv refusionsprocent	Antal 2018 jan-apr.	2017
Jobafklaring	225	22 %	235	218

Førtidspension

Kommunernes medfinansieringsandel af førtidspensioner er også afhængig af tidspunktet for tilkendelsen ligesom visitationen til fleksjob.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Førtidspensioner tilkendt før 1. juli 2014 følger de gamle refusionsregler, mens refusioner tilkendt efter dette tidspunkt følger refusionstrappen.

Førtidspension bærer i forvejen præg af at der er mange tidligere ordninger som er under udfasning med forskellige satser for medfinansieringen (0 % kommunal medfinansiering, 50 % kommunal medfinansiering og 65 % medfinansiering) efterhånden som borgerne går på folkepension eller skifter kategori på de gamle ordninger.

Budgetforudsætninger:

I budgetforudsætninger er der indarbejdet en gradvis overgang til det nye refusionssystem.

Førtidspension ny ordning – Ydelser 05.48.66	Budget 2019	Effektiv medfinansieringsprocent	Antal 2018 jan-apr.	2017
Førtidspension	225	78 %	187	163

Førtidspension gl. ordning – Ydelser 05.48.68	Budget 2019	Medfinansiering	Antal 2018 jan-apr.	2017
Højeste og mellemste FØP, tilkendt efter regler før 1. jan. 2003	148	50 %	163	176
Alm. og forhøjet FØP, tilkendt efter regler før 1. jan. 2003	33	50 %	41	42
Højelse og mellemste FØP, tilkendt efter regler før 1. jan. 2003	238	65 %	261	282
Alm. og forhøjet FØP, tilkendt efter regler før 1. jan. 2003	29	65 %	37	38
FØP efter regler fra 1. jan 2013	1.017	65 %	1.081	1.128

Boligyldelse

Boligstøtte til folkepensionister kaldes boligydelse. Boligyldelse ydes også til førtidspensionister, der har fået tilkendt førtidspension efter de regler, der var gældende indtil 1. januar 2003.

Boligyldelsens størrelse er afhængig af en række faktorer. De vigtigste er husstandens samlede aktuelle indkomst og formue, huslejens størrelse, boligens størrelse, antallet af personer i husstanden.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Budgetforudsætninger:

Kommunens medfinansiering på 25 pct. forventes uændret i forhold til tidligere år.

Boligydelse til pensionister mv. – 05.57.76		
Grp.		I alt (1.000 kr.)
001	Tilskud til lejere	15.663
003	Tilskud og lån til andelshavere m.fl.	297
005	Tilskud til lejebetaling i ældre boliger	8.224
091	Efterreguleringer	305
	Budget i alt	24.489

Boligsikring

Man kan søge boligsikring, hvis man bor til leje og ikke er pensionist.

Boligsikringens størrelse er afhængig af en række faktorer. De vigtigste er husstandens samlede aktuelle indkomst og formue, huslejens størrelse, boligens størrelse, antallet af personer i husstanden, og antallet af børn i husstanden.

Budgetforudsætninger:

Kommunens medfinansiering på 50 pct. forventes uændret i forhold til tidligere år.

Boligsikring – 05.57.77		
Grp.		I alt (1.000 kr.)
005	Boligsikring som tilskud og lån	3.971
006	Almindelig boligsikring	17.014
091	Efterreguleringer	-500
	Budget i alt	20.485

Personlige- og helbredstillæg

Man kan søge om personlig- og helbredstillæg, hvis man er folkepensionist. Man kan også søge, hvis man modtager førtidspension efter de gamle regler, dvs. reglerne fra før 1. januar 2003.

For at få personlig- og helbredstillæg må man ikke have en likvid formue over et vist beløb. Formuegrænsen reguleres hvert år og kan findes på borger.dk. Man kan få almindeligt personlig- og helbredstillæg til medicin, tandlæge, fysioterapi, fodterapi, psykologhjælp og kiropraktorbehandling, hvis der kan gives tilskud til behandlingen efter sundhedsloven. Tilskuddet fås som en løbende ydelse.

Man kan få udvidet personlig- og helbredstillæg til tandproteser, briller og til fodbehandling, som man ikke kan få tilskud til efter sundhedsloven. Man får tilskuddet som et engangsbeløb, og man skal søge om det, inden man bestiller eller får udført behandlingen. Kommunen vurderer, om udgiften eller behandlingen er nødvendig.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Budgetforudsætninger:

Kommunens driftsudgifter forventes uændret i forhold til tidligere år.

Personlige- og helbredstillæg – 05.48.67			
Grp.		Statsref.	I alt (1.000 kr.)
Personlige tillæg			
002	Medicin		15
003	Tandlægebehandling	50	2
004	Fysioterapi, fodterapi, kiropraktor, psykologbehandling	50	3
005	Supplement til pensionister med nedsat pension	50	350
006	Andre personlige tillæg	50	100
013	Varmetillæg med 25 pct. kommunal medfinansiering		1.200
Helbredstillæg			
007	Briller	50	15
008	Medicin	50	4.000
009	Tandlægebehandling	50	1.500
010	Tandprotese	50	1.000
011	Fysioterapi, fodterapi, kiropraktor, psykologbehandling	50	1.200
012	Fodbehandling	50	800
014	Høreapparater	50	800
	I alt bruttobudget		10.985
	Statsrefusion med 50%		-4.892
NETTOBUDGET I ALT			6.093

Driftsudgifter til beskæftigelsesindsatsen og beskæftigelsesordninger

Området omfatter kommunens driftsudgifter til den aktive beskæftigelsesindsats. Det er tilbud til uddannelse og en aktiv beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige, sygedagpenge-modtagere, ledighedsydelsesmodtagere, kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere.

Driftsudgifterne omfatter også udgifter til mentorindsatsen og Særligt Tilrettelagt Uddannelse bevilget som LAB tilbud samt løntilskud til kontanthjælpsmodtagere ansat i løntilskudsstillinger.

Udgangspunktet for driftsudgifterne er niveauet i 2017 med de reduktioner, som blev indarbejdet efter finanslovens vedtagelse og efter at budgettet var vedtaget. Mentorrammerne blev lagt sammen med rammerne for de øvrige driftsudgifter, vejledning og opkvalificering samt ordinær uddannelse, og samtidig blev flere grupper undtaget for refusion og forventningerne til omfanget af mentor blev reduceret.

Der forventes at kunne realiseres en yderligere reduktion på mentor og uddannelseskøb i forhold til 2017, og at der findes 1,5 mio. kr. ved afvikling af eksterne forløb med motion og bevægelse (heraf 0,4 mio. kr. for ressourceforløbsmodtagere) samt 0,7 mio. kr. ved udfasning af eksterne partnerskabsaftaler.

Der prioriteres endvidere målrettet indsats omkring uddannelse, virksomhedspraktik og vejledning og opkvalificering til 15-17 årige.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Budgetforudsætninger:

Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats - 05.68.90		
Grp.		I alt (1.000 kr.)
001	Driftsudgifter til ordinær uddannelse for dagpengemodtagere	3.397
002	Øvrige udgifter for dagpengemodtagere	145
003	Driftsudgifter til ordinær uddannelse for kontanthjælpsmodtagere mv.	1.105
004	Øvrige udgifter for kontanthjælpsmodtagere mv.	9.655
005	Driftsudgifter til ordinær uddannelse for revalidender / forrevalidender	1.040
006	Øvrige driftsudgifter for revalidender / forrevalidender	540
008	Øvrige driftsudgifter for sygedagpengemodtagere	12.908
009	Øvrige driftsudgifter for ledighedsydelsesmodtagere	2.658
010	Driftsudgifter for deltagere i 6 ugers selvvalgt uddannelse	2.330
011	Driftsudgifter til ordinær uddannelse for uddannelseshjælpsmodtagere	486
012	Øvrige driftsudgifter for uddannelseshjælpsmodtagere	10.551
015	Godtgørelse efter § 83 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats	418
017	Mentor til aktivitetsparate Kontant- og Uddannelseshjælpsmodtagere	809
019	Mentor til revalidender, sygedagpengemodtagere mv.	509
	I alt bruttobudget	46.551
001	Refusion af driftsudgifter med 50 % refusion under det fælles driftsloft	-2.192
NETTOBUDGET I ALT driftsudgifter		44.359

Beskæftigelsesordning - 05.68.98			
Grp.		Statsref.	I alt (1.000 kr.)
009	Jobtræning med løntilskud til offentlige		200
011	Udgifter til hjælpemidler til aktiverede kontanthjælpsmodtagere (LAB§76 og 77)	50	200
015	Vejledning og opkvalificering af unge 15-17 årige	50	1.000
018	Udgifter til ungdomsuddannelse for unge med særlige behov		12.000
097	Udgifter til bef. Til aktiverede kontant- og udd.hjælpsmodtagere og selvforsørgende	50	500
100	Regional uddannelsespulje til korte erhvervsrettede udd.forløb	80	500
101	Pulje til uddannelsesløft til dagpengemodtagere	80	100
102	Jobrotation med 60 § refusion	60	300
103	Jobrotation med 60 § refusion	60	800
	I alt bruttobudget		15.600
	Statsrefusion med 50 %		-850
	Statsrefusion med 60 %		-660
	Statsrefusion med 80 %		-480
NETTOBUDGET I ALT			13.610

9 Social- og Sundhedsudvalget

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
003 Social- og Sundhedsudvalget	932.979	968.310	994.472	982.896	975.147	967.341
31 Ældreomsorg	353.645	365.810	375.818	366.858	359.198	351.397
32 Sygehusvæsen	193.174	224.794	221.293	221.293	221.293	221.293
34 Sundhed og Træning	109.446	102.695	110.839	108.741	108.742	108.742
35 Handicap, Psykiatri og Socialt udsatte	276.714	275.011	286.522	286.004	285.914	285.909
I alt	932.979	968.310	994.472	982.896	975.147	967.341

9.1 Ældreomsorg

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
31 Ældreomsorg	353.645	365.810	375.818	366.858	359.198	351.397
00.25.19 Ældreboliger	0	-9.728	-9.728	-9.728	-9.728	-9.728
05.22.07 Indtægter fra den centrale refusionsordning	-311	-1	-1	-1	-1	-1
05.30.26 Personlig og praktisk hjælp og madservice (hjemmehjælp) til ældre omfattet af frit valg af leverandør (servicelovens § 83, jf. § 91 samt § 94) samt rehabiliteringsforløb (§ 83 a)	0	110.852	112.471	112.473	112.471	112.471
05.30.27 Pleje og omsorg mv. af primært ældre undtaget frit valg af leverandør (servicelovens § 83, jf. § 93, § 83 a og § 85 samt friplejeboliglovens § 32)	0	232.823	238.305	229.343	221.685	213.884
05.30.28 Hjemmesygepleje	0	30.136	30.891	30.891	30.891	30.891
05.30.36 Plejevederlag og hjælp til sygeartikler o.lign. ved pasning af døende i eget hjem	0	1.728	2.538	2.538	2.538	2.538
05.32.30 Ældreboliger	-8.805	0	0	0	0	0
05.32.32 Pleje og omsorg mv. af ældre og handicappede	360.265	0	0	0	0	0
05.32.37 Plejevederlag og hjælp til sygeartikler o.lign. ved pasning af døende i eget hjem	2.496	0	0	0	0	0
05.38.39 Personlig støtte og pasning af personer med handicap mv. (servicelovens §§ 82 a-c, 85, 95-96, 102 og 118)	0	0	1.342	1.342	1.342	1.342
I alt	353.645	365.810	375.818	366.858	359.198	351.397

Plejeboliger

Der er jævnt geografisk fordelt i Holstebro Kommune over 450 plejeboliger, Akut-pladser samt boliger til midlertidigt ophold.

Boliger til midlertidigt ophold er jævnt fordelt på plejecentrene i Holstebro Kommune og i Center for Sundhed.

Thorshøj og Vinderup Plejehjem ejes af Danske Diakonhjem, hvormed der er indgået driftsoverenskomst. I tilknytning til Vinderup Plejehjem er beliggende 17 ældreboliger som serviceres fra Vinderup Plejehjem.

Plejeboligområdet består af boenheder, hvor borgerne bor i egen bolig med så mange af borgernes hjemlige karaktertræk som muligt. Boenhederne rummer fællesarealer med mulighed for samvær – også i forbindelse med måltider. Daglige gøremål og hverdagsliv er tilsvarende knyttet hertil. Det giver mulighed for at leve et liv i det private rum og med mulighed for kontakt til omverdenen.

Hjemmeplejen

Hjemmeplejen serviceres af både kommunen og private leverandører af personlig og praktisk hjælp.

Ydelser visiteres på grundlag af det af Byrådet fastlagte serviceniveau.

Hjemmesygeplejen

Sygeplejerskerne yder sygepleje i hjemmeplejen og i plejeboligerne med fokus på, at al indsats tager udgangspunkt i borgerens livsopfattelse med det formål, at fremme borgerens evne til at mestre egen tilværelse. Sygeplejerskernes funktionsområde er opdelt i:

- At udføre sygepleje
- At lede, planlægge og koordinere sygepleje
- At formidle sygepleje
- At udvikle sygepleje

Sygeplejerskerne varetager komplekse pleje og behandlingsopgaver i forløb, der er ustabile og dermed uforudsigelige og som kan være kendetegnet ved en mangfoldighed af opgaver, diagnoser og samarbejdspartnere. Disse opgaver kan være planlagte såvel som af akut karakter.

Stabile sygeplejerskeopgaver kan videredelegeres til social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere. Sygeplejerskens opgaver er ved delegation af sundhedsfaglige indsatser, at sikre kompetencen hos det udførende personale, udarbejde handleplan, og løbende føre tilsyn med den delegerede opgave.

Alle kan i princippet rette henvendelse til sygeplejersken og det er så sygeplejerskens opgave når hun modtager en henvisning, evt. at visitere borgeren til en ydelse ud fra en individuel og konkret vurdering. Sygeplejerskernes ydelser er beskrevet i et ydelseskatalog hvor opgaver og vejledende tidsangivelse er beskrevet.

Akutteamet

Akutteamet består af sygeplejersker, som er mobile i hele kommunen. Akutteamet har været i drift siden 1. april 2014. Formålet med akutteamet er:

- At observere, vurdere og yde kompleks pleje, behandling og rehabilitering i samarbejde med relevante aktører.
- At forebygge u hensigtsmæssige/forebyggelige indlæggelser og genindlæggelser.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Akutteamets målgruppe er voksne borgere med en somatisk lidelse, der har behov for kompleks pleje og behandling.

I akutteamet kan der døgnet rundt leveres sygeplejefaglige indsatser og løses komplekse situationer. Akutsygeplejersken besidder parathed og faglighed til at imødekomme det uforudsete.

Akutteamet kan tilbyde sygeplejefaglig intervention efter lægelig ordination som kan indeholde følgende:

- Sygeplejefaglig observation og behandling.
- Tid til at skabe ro og overblik
- Målinger af vitale værdier: blodtryk, blodsukker, temperatur, puls, hæmoglobin, saturation og bevidsthedsniveau.
- Anlægge kateter hos mænd og kvinder
- Anlægge nasalsonde
- Væsketerapi
- Vurdere indlæggelse på Akutpladser
- I samarbejde med relevante samarbejdspartnere kunne etablere et alternativ til indlæggelse

Praktiserende læge, vagtlægeordningen, sygeplejersker og hospital kan henvise til akutteamet. Det vil sige, at de kan ringe til akutteamet, som på den baggrund kører ud til eget hjem, akutpladser, plejeboliger og midlertidige opholdspladser indenfor få timer.

9.2 Sygehusvæsen

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
32 Sygehusvæsen	193.174	224.794	221.293	221.293	221.293	221.293
04.62.81 Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet	193.170	220.656	221.293	221.293	221.293	221.293
04.62.82 Genoptræning og vedligeholdelsestræning	0	1.990	0	0	0	0
04.62.90 Andre sundhedsudgifter	4	2.148	0	0	0	0
I alt	193.174	224.794	221.293	221.293	221.293	221.293

Regeringen og Danske Regioner er blevet enige om, at fastsættelsen af lofterne for regionernes indtægter fra kommunal medfinansiering ændres, så ordningen ikke har u hensigtsmæssige incitamenter for regionernes aktivitet.

Justeringerne omfatter:

- Differentiering af medfinansiering
- En opkrævning af Kommunalmedfinansiering (KMF) pr. indlæggelse
- Et reduceret regionalt incitament til aktivitet
- En mere målrettet efterregulering af KMF til kommunerne (Efterreguleringerne sker regionsvist)

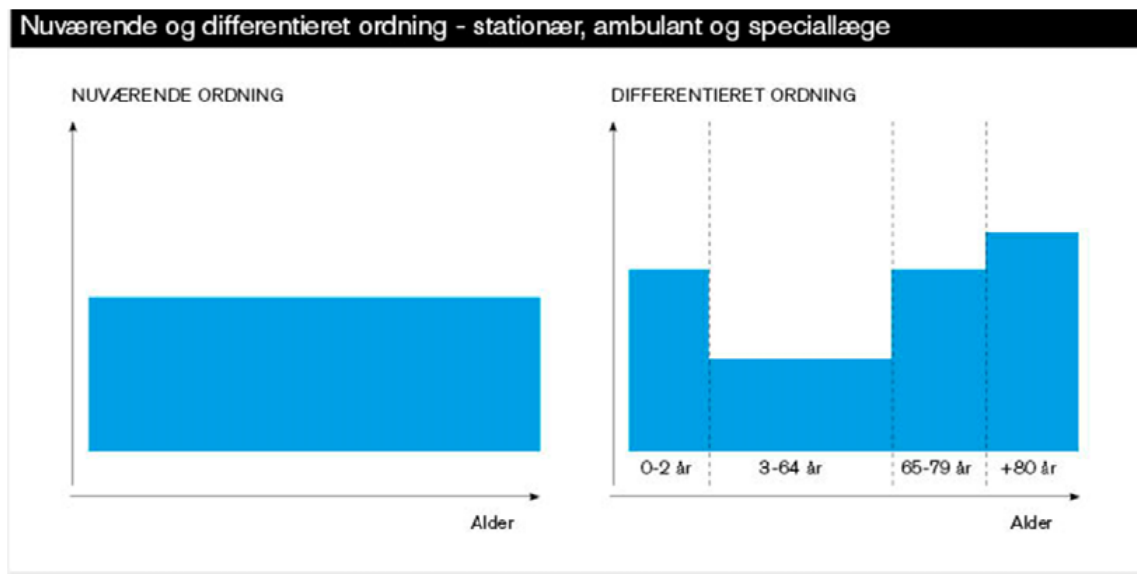
Forventningen er, at kombinationen af de fire justeringer af KMF vil styrke kommunernes incitament til forebyggelse, øge kommunernes budgetsikkerhed og skabe større gennemsigtighed.

Den nye model

Aldersdifferentiering

Medfinansieringen er aldersdifferentieret. Der bliver tre differentieringsniveauer fordelt på fire aldersintervaller, som skitseret i figuren:

Figur 1 Nuværende ordning og differentieret ordning

Den højeste grad af medfinansiering bliver til borgere over 80 år. Rationalet er at det er den aldersgruppe, som kommunerne har størst kontakt til, og som har det højeste forbrug af regionale sundhedsydelser og dermed også det største forebyggelsespotentiale.

Udvalgenes budgetbemærkninger

	0-2 årige	3-64 årige	65-79 årige	80+ årige
Somatik, stationær	45 pct., maks. 25.000 kr.	20 pct., maks. 15.000 kr.	45 pct., maks. 25.000 kr.	56 pct., maks. 30.000 kr.
Somatik, ambulært	45 pct., maks. 2.500 kr.	20 pct., maks. 1.500 kr.	45 pct., maks. 2.500 kr.	56 pct., maks. 3.000 kr.
Speciallæger	45 pct., maks. 2.500 kr.	20 pct., maks. 1.500 kr.	45 pct., maks. 2.500 kr.	56 pct., maks. 3.000 kr.
Almen læger	14 pct.,	7 pct.	14 pct.	18 pct.
Fysioterapi, tandlæger, fodterapi, psykolog og kiropraktor	14 pct.,	7 pct.	14 pct.	18 pct.
Psykiatri, stationær	60 pct., maks. 8.569 kr.	60 pct., maks. 8.569 kr.	60 pct., maks. 8.569 kr.	60 pct., maks. 8.569 kr.
Psykiatri, ambulært	30 pct.	30 pct.	30 pct.	30 pct.

(2018 pl)

Økonomi og finansiering

Differentiering på alder vil medføre forskydninger kommunerne imellem i afregningen af medfinansieringen afhængig af alderssammensætning. Dette håndteres i udligningssystemet, hvor de aldersbetingede enhedsbeløb vil blive justeret.

Den differentierede medfinansiering implementeres med virkning fra 2018, hvor der kan tages højde for den i udligningen via aldersbetingede udgifter.

Herudover findes der ydelser, som kommunen har 100 % finansiering på. Det drejer sig om færdigbehandlede patienter, som pga. manglende kommunale tilbud ikke kan udskrives, specialiseret ambulært genoptræning og hospiceudgifter.

For fuldfinansieringsordningen er der sket ændringer fra og med 2017 for så vidt angår færdigbehandlede somatiske patienter. Betalinger til regionerne fortsætter som hidtil, men disse suppleres med en betaling til staten. For de første to færdigbehandlingsdage svarer denne betaling til betalingen til regionen, men fra og med dag tre fordobles denne betaling. Det sker for at øge kommunernes fokus på hjemtagelse af færdigbehandlede patienter.

Hvilket betyder, at ændringen for kommunal medfinansiering på somatik har ændret sig således fra 2016 til 2017:

Pris per døgn	2016	2017
1.-2. dag	1.976	4.024
3. dag og derover	1.976	6.036

9.3 Sundhed og Træning

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
34 Sundhed og Træning	109.446	102.695	110.839	108.741	108.742	108.742
00.25.12 Erhvervsejendomme	-277	0	3.750	3.750	3.750	3.750
02.32.31 Busdrift	1.586	1.231	1.620	1.620	1.620	1.620
04.62.82 Genoptræning og vedligeholdelses-træning	23.833	26.862	22.881	22.152	22.152	22.152
04.62.84 Fysioterapi	14.600	11.553	14.591	14.591	14.591	14.591
04.62.88 Sundhedsfremme og forebyggelse	3.596	4.454	4.981	4.980	4.981	4.981
04.62.90 Andre sundhedsudgifter	1.890	0	2.014	2.059	2.059	2.059
05.30.29 Forebyggende indsats samt aflastningstilbud målrettet mod primært ældre	0	14.503	14.769	13.368	13.368	13.368
05.30.31 Hjælpe midler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring til ældre (servicelovens § 112, 113, 116 og 117)	0	24.561	25.799	25.799	25.799	25.799
05.32.33 Forebyggende indsats for ældre og handicappede	13.071	0	0	0	0	0
05.32.35 Hjælpe midler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring	48.381	0	0	0	0	0
05.38.41 Hjælpe midler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring til personer med handicap (servicelovens §§ 112, 113, 114, 116 og 117)	0	15.837	15.973	15.961	15.961	15.961
05.38.42 Botilbud for personer med særlige sociale problemer (Serviceloven §§ 109 og 110)	-53	0	0	0	0	0
05.38.52 Botilbud til midlertidigt ophold (Serviceloven § 107)	0	0	1.631	1.631	1.631	1.631
05.38.53 Kontaktperson- og ledsageordninger (servicelovens §§ 97-99)	1.199	2.150	1.286	1.286	1.286	1.286
05.72.99 Frivilligt socialt arbejde og øvrige sociale formål	1.620	1.544	1.544	1.544	1.544	1.544
I alt	109.446	102.695	110.839	108.741	108.742	108.742

Den kommunale genoptræning, er koncentreret om genoptræningscenteret på Thorsvej og Center for Læring og Træning, men der er også placeret terapeuter i 4 distrikter, som udøver genoptræning ude i borgerens eget hjem. I alt er genoptræningen bemanded med hvad der svarer til ca. 35 fuldtidsstillinger.

Budgettet dækker både den genoptræning og vedligeholdstræning som borgeren har brug for uden forudgående indlæggelse efter Servicelovens § 86, samt den almene ambulante genoptræning efter Sundhedslovens § 140. Begge dele er stigende.

Den ambulante genoptræning efter Sundhedslovens § 140 bevilliges af sygehuset og kommuner udfører på opgaven. Kommunen har derfor ingen indflydelse på antallet af planer. Antallet af planer har været jævnt stigende siden kommunalreformen.

Visitationens budget dækker sagsbehandling og bevilling af hjælpemidler, boligændringer samt støtte til køb af bil efter § 112-116 i Serviceloven. Området har medarbejdere ansat til hvad der svarer til ca. 16 fuldtidsstillinger. Der sagsbehandles hvert år over 7.000 sager om hjælpemidler af meget forskellig art.

Hjælpe midler, med knap 30 mio. kr., dækker over en lang række af forskellige hjælpemidler. De største budgetmæssige områder er;

- Hjælp til boligindretning
- Støtte til køb af bil
- Ortopædisk fodtøj og hjælpemidler
- Inkontinens- og stomihjælpemidler
- Diabeteshjælpemidler
- Nødkaldeanlæg
- Genbrugshjælpemidler
- Arm- og benproteser

Det er kommunen der bevilger de forskellige hjælpemiddeltyper, men området er i vid udstrækning baseret på borgerens rettigheder i forhold til Serviceloven. Holstebro Kommune kører en stram bevillingspolitik og yder ikke hjælpemidler ud over servicelovens bestemmelser. Det er dog stadig vanskeligt at forudsæ budgetbehovet, da både antallet og omfanget af f.eks. boligsager eller invalidebiler kan svinge meget fra år til år.

Ift. til syns-, høre- og talehandicap har Holstebro Kommune en kontrakt med **Center for kommunikation i Herning**. Centeret yder rådgivning, uddannelse og støtte til borgerne samt rådgivning af kommunens sagsbehandlere i forhold til det faglige omkring de berørte handicaps. Kontrakten dækker hele kommunen dvs. både børne- og voksenområdet. Kontrakten koster knap 4 mio. kr. årligt.

Hjælpe middelordningen er overgået til Hjælpe middelcenter Nordvest I/S, et § 60 driftsselskab ejet af Holstebro, Struer og Lemvig kommuner i fællesskab. Selskabet står for kommunens lager af hjælpemidler. De indkøber til lageret, sørger for transport, vedligehold og rengøring af hjælpemidler og endelig står de for eventuelle reparationer og service på hjælpemidler.

Sundhedscentrets indhold

- Sundhedscentret danner ramme om arbejdet med sundhedsfremmende og forebyggende funktioner, der retter sig mod at øge den enkelte borgers mulighed for at have fat i livets lange ende.
- Sundhedscentrets tilbud skal række ud i hele kommunen, og foregå der hvor borgerne færdes på skoler, dagcentre, sportsfaciliteter, arbejdspladser, medborger-, beboer- og sognehuse, butikcentre mv.
- Sundhed er aktuelt i alle livets faser, målgruppen er derfor alle borgere i Holstebro Kommune.
- Der er særlig fokus på at skabe lighed i sundhed.

Forebyggende hjemmebesøg

Varetager lovpligtige forebyggende hjemmebesøg 1 gang årligt hos personer på 75 år og derover. Desuden gennemføres et lærings- og mestrings inspirerende tilbud til grupper af seniorer.

Demenskoordinator

Demenskoordinator har myndighedsfunktion og varetager al koordinering af demensindsatsen i kommunen.

Opsøgende omsorgsarbejde

Varetager en opsøgende og koordinerende funktion i forhold til omsorgsarbejde i de forskellige pensionistklubber i kommunen.

Dagtilbud i alt

Her varetages de aktiviteter der foregår i Ulfborg Aktiv Center, Trænings- og Seniorhuset i Vinderup, samt i Sevel, Vemb og Sdr. Nissum.

Aktivhuset Colstrup

Et aktivitetstilbud til borgere som er nydiagnostiserede med demens i let til middelsværd grad.

Servicearealer Colstruphuset

I forbindelse med boligerne på Sønder Alle (Colstruphuset) skal Holstebro Kommune betale for fællesarealer.

Birkehuset

Birkehuset er et daghjem for demente personer og ældre med svært fysiske handicap. Birkehuset har ca. 24 daglige brugere.

Ledsagerordning

Varetager ledsagelse med indtil 15 timer pr. måned for de personer, som opfylder betingelserne for hjælp til ledsagelse.

Støtte til frivilligt socialt arbejde

Varetager ansøgningsprocedurer og Frivillighedsrådets bevillingsmøder for tilskud til frivilligt socialt arbejde for frivillige sociale foreninger, organisationer og grupper i kommunen. Desuden dialogmøder mellem Frivillighedsrådet og Social- og Sundhedsudvalget.

9.4 Handicap, Psykiatri og socialt udsatte

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
35 Handicap, Psykiatri og Socialt udsatte	276.714	275.011	286.522	286.004	285.914	285.909
00.25.11 Beboelse	923	873	873	873	873	873
00.25.19 Ældreboliger	0	-5.154	-5.153	-5.153	-5.153	-5.153
03.22.17 Specialpædagogisk bistand til voksne	94	43	22	22	22	22
03.30.46 Ungdomsudannelse for unge med særlige behov	4.071	3.196	2.090	2.090	2.090	2.090
04.62.85 Kommunal tandpleje	57	84	84	84	84	84
05.22.07 Indtægter fra den centrale refusionsordning	-12.809	-11.616	-11.616	-11.616	-11.616	-11.616
05.30.36 Plejevederlag og hjælp til sygeartikler o.lign. ved pasning af døende i eget hjem	0	603	603	603	603	603
05.32.30 Ældreboliger	-5.846	0	0	0	0	0
05.32.32 Pleje og omsorg mv. af ældre og handicappede	20.090	0	0	0	0	0
05.32.33 Forebyggende indsats for ældre og handicappede	167.079	0	0	0	0	0
05.32.37 Plejevederlag og hjælp til sygeartikler o.lign. ved pasning af døende i eget hjem	535	0	0	0	0	0
05.38.39 Personlig støtte og pasning af personer med handicap mv. (servicelovens §§ 82 a-c, 85, 95-96, 102 og 118)	0	86.895	67.438	66.920	66.824	66.825
05.38.42 Botilbud for personer med særlige sociale problemer (Serviceloven §§ 109 og 110)	318	3.789	3.794	3.794	3.794	3.794
05.38.44 Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede (sundhedslovens § 141)	2.516	2.094	2.210	2.210	2.211	2.210
05.38.45 Behandling af stofmisbrugere (servicelovens §§ 101 og 101 a og sundhedslovens § 142)	4.892	1.957	2.964	2.964	2.964	2.964
05.38.50 Botilbud til længerevarende ophold (Serviceloven § 108)	24.584	24.437	40.366	40.366	40.365	40.366
05.38.51 Botilbudslignende tilbud (omfattet af § 4, stk. 1, nr. 3, i lov om socialtilsyn)	0	95.018	100.859	100.859	100.861	100.859
05.38.52 Botilbud til midlertidigt ophold (Serviceloven § 107)	40.833	41.922	52.043	52.043	52.045	52.043
05.38.53 Kontaktperson- og ledsageordninger (servicelovens §§ 97-99)	1.554	1.455	1.455	1.455	1.455	1.455
05.38.58 Beskyttet beskæftigelse (servicelovens § 103)	6.613	6.025	5.181	5.181	5.182	5.181
05.38.59 Aktivitets- og samværstilbud (servicelovens § 104)	20.502	23.049	22.952	22.952	22.953	22.952
05.57.72 Sociale formål	710	341	357	357	357	357
05.68.90 Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats	-2	0	0	0	0	0
I alt	276.714	275.011	286.522	286.004	285.914	285.909

Der er fortsat en stor tilgang af borgere til socialafdelingen, hvilket stiller store krav til tilbudene og udnyttelsen af den økonomiske ramme. Tilbuddene gennemgår en konstant udvikling for at rumme denne tilgang og sikre en fleksibel organisering for at kunne løse opgaven på en både kvalitativ og omkostningseffektiv måde.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Det er hovedsagligt indenfor psykiatriområdet og blandt de unge at der er en vækst.

Udover at antallet af brugere har været stigende er der kommet nye brugergrupper (ældre/domfældte/nye autismespektrum sager) og flere borgere med komplekse og sammensatte problemstillinger. For at kunne rumme disse nye grupper er det nødvendigt med en kontinuerlig udvikling af fagligheden og et ledelsesmæssigt fokus på kvalitet i indsatsen.

Visitationsmyndigheden arbejder på at sikre, at de tilbud, der købes til Holstebro-borgere i andre kommuner/regioner, fagligt og økonomisk er tilpasset de borgere, som modtager tilbuddene. Opfølgningerne omfatter også løbende afdækning af, om tilbuddet mere hensigtsmæssigt ville kunne gives borgeren i et af kommunens egne tilbud.

Gennem opfølgninger sikres det at borgeren er placeret i det rigtige tilbud der matcher funktionsniveauet og sikrer udviklingen/opretholdelsen af det.

Principperne for indsatserne i Socialafdelingen lægger sig op ad en fælles referenceramme. Løsningerne til den enkelte bruger skal være tilrettelagt ud fra et lærings- og udviklingsperspektiv. Konkret skal det udmøntes i tilbudsbeskrivelser med angivelse af hvilke faser et borgerforløb forventes at bestå af, herunder hvilke indsatser, der er i hver fase. Det kan dreje sig om en kontakt- og afklaringsfase, en fase med fokus på struktur, koordinering og stabilisering samt en udslusningsfase, hvor borgeren, ud fra et nærhedsprincip, placeres i en egnet bolig og integreres i nærmiljøet.

Målet er at skabe et naturligt flow i forløbene og at tilbuddene, inden for en faglig ramme, tilrettelægges ud fra lavest mulige omkostningsniveau. For nogle borgere vil der være behov for længerevarende eller varige botilbud for at vedligeholde funktionsevnen.

Metodemæssigt baserer indsatserne i socialafdelingen sig på, at der bliver arbejdet med et recovery-orienteret perspektiv, hvor udgangspunktet er at selv borgere med svære lidelser kan komme sig og udvikle nye færdigheder. Indsatsen tager udgangspunkt i en bio- og psykosocial rehabilitering med fokus på det kvalificerede hverdagsliv hos den enkelte borger.

Ligesom i den øvrige del af socialafdelingen er der en stor tilgang af borgere til udsatte området. Det er borgere som udover de øvrige problemstillinger også ofte har en misbrugsproblematik.

Den fremadrettede strategi for udviklingen på udsatteområdet er dels baseret på en fortsat udvikling af tilbuddene og dels på metodeudvikling med "Housing First" principper og inklusion i nærområdet med beskæftigelse og sociale aktiviteter,

Der konstateres også her en udvikling med flere borgere med komplekse problemstillinger.

Budgettet er sammensat af

- køb af en række forskellige typer tilbud og finansiering af øvrige elementer, som f.eks. objektiv finansiering og boligadministration.
- driften af tilbud

Tilbuddene

Handicap, Psykiatri og Socialt udsatte består af 4 centre med tilknyttede bo- og dagtilbud. Tilpasning af tilbudsviften er en fortsat proces med det formål, at centrene løbende vil være i stand til at sikre kvaliteten i de tilbud, der skal til for at imødekomme borgernes behov.

Center for Handicap består af:

- Hyldgården – botilbud til psykisk udviklingshæmmede (27 pladser)
- Hyldgårdens Ungeafdeling – Unge svært udviklingshæmmede / multihandicappede (12 pladser)
- Hyldgården Specialprojekter – Botilbud til meget komplekse psykisk udviklingshæmmede svært udviklingshæmmede / multihandicappede (Pt. 4 pladser)
- Rydehjemmet – botilbud til ældre psykisk udviklingshæmmede (19 pladser)
- Skredsande med 2 fleksible afdelinger (i alt 26 pladser til udviklingshæmmede og senhjerneskadede)
- En række bofællesskaber hvor beboerne modtager socialpædagogisk støtte
- En række dagtilbud med beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud

Center for Psykiatri består af:

- Bostedet Welschsvej til sindslidende (20 pladser)
- Botilbuddet Sportsvej til unge med gennemgribende udviklingsforstyrrelser (10 pladser)
- Botilbuddet Fredericiagade til sindslidende (9 pladser)
- Botilbud til ældre psykiatriske borgere (10 pladser)
- En række bofællesskaber, hvor beboerne modtager socialpædagogisk støtte
- Dagtilbuddet Kafferisteriet med 19 pladser til sindslidende.

Uddannelsescenter Mariebjerg består af:

- STU-tilbud på Mariebjerg til unge med autisme, sen udvikling, fysiske handicaps eller udviklingshæmning (60 pladser).
- Kollegietilbud for unge, som modtager STU-undervisning på Mariebjerg (29 pladser)
- Beskæftigelses- og uddannelsesrettet dagtilbud på Skjernvej (10-12 pladser)
- Skredsande (i alt 18 pladser til unge med særlige behov)
- HLT med beskyttet beskæftigelse og aktivitets og samværstilbud (i alt 38 pladser)

Center for Socialt Udsatte:

Tilbuddene er organiseret i Center for Socialt Udsatte med tre forskellige indsatsområder. En rusmiddelindsats, Skovvang som primært er botilbud til socialt udsatte og Montagen, som løser en række forskelligartede opgaver for borgere på vej mod arbejdsmarkedet eller ud af misbrug, som mentorstøtte, jobtræningsbaner, netværksaktiviteter mv.

- Forsorgshjemmet Skovvang (§110 pladser)
- Skovly - Et alternativt plejehjem til personer med fysiske problemer og misbrug (10 pladser)
- Skovbo - Tilbud til sindslidende med misbrug (10 pladser)
- Knudshaven - Tilbud til sindslidende med misbrug og udadreagerende adfærd samt evt. dom (6 pladser)

Udvalgenes budgetbemærkninger

- Botilbud på Lillelund med 6 pladser til unge voksne med meget komplicerede problemstillinger indenfor psykiatri, udviklingshæmning, hjerneskader, misbrug og evt. med udadreagerende adfærd.
- Skovhusene – Skæve huse (10 pladser)
- Montagen (beskæftigelse, revalidering og træningsbaner)
- Rusmiddelafdeling – Ambulant behandling af alkohol og stofmisbrug

Derudover har Holstebro Kommune driftsoverenskomst med Frøjkgården, som er et botilbud med 13 pladser til borgere med autismespektrum-forstyrrelser og beslægtede handicaps.

Holstebro Krisecenter er et center for voldsramte kvinder og deres børn. Krisecentret er normeret til 6 voksne.

Aktivitets- og samværstilbud

Der ydes tilskud til private organisationers drift af aktivitets- og samværstilbud for personer med særlige sociale problemer.

10 Børne- og Familieudvalget

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
004 Børne- og Familieudvalget	1.020.856	989.873	999.569	994.494	989.426	979.481
41 Folkeskolen mv.	544.063	531.556	530.984	536.255	541.167	541.167
42 Dagpasning af børn	276.686	266.144	278.297	267.965	258.065	248.120
44 Rådgivning	200.107	192.173	190.288	190.274	190.194	190.194
I alt	1.020.856	989.873	999.569	994.494	989.426	979.481

Indledning

Budget 2019-2022 følger den godkendte Børn- og Ungepolitik i Holstebro Kommune. Værdier og mål er de samme uanset om barnets eller den unges behov er af generel eller særlig karakter. Indsatsen over for børn og unge og deres familier tilrettelægges på tværs af love, administrative strukturer og faglige kompetencer.

De overordnede værdier for arbejdet med børn og unge i Holstebro Kommune er:

- at skabe muligheder for sunde liv i udfordrende og udviklende miljøer,
- at børn og unge bekræftes i at have betydning for andre,
- at børn og unges bidrag gør en forskel for fællesskabet og vækker andres respekt og tillid.

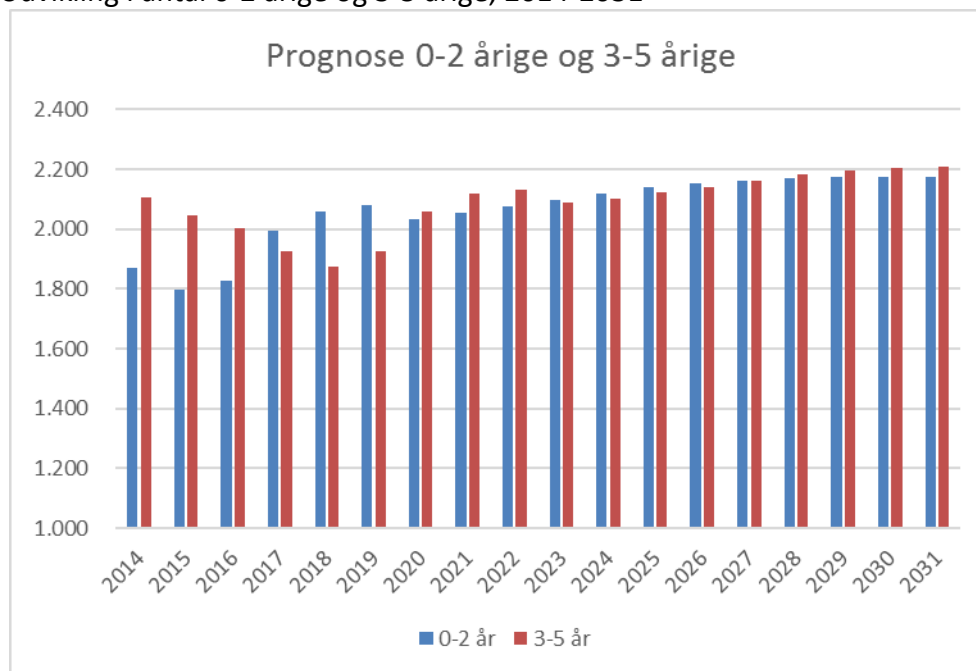
Derfor er målet for arbejdet med børn og unge i Holstebro Kommune at:

- sikre børnene og de unge mulighed for at være både fysisk og psykisk sunde ved at sætte fokus på deres omgivelser, kost og bevægelse,
- sikre et højt fagligt niveau for viden om børns og unges udvikling, til gavn for både kommunens almenområde og specialtilbud,
- sikre børn og unge positive, personlige og sociale oplevelser, så de i videst muligt omfang kan mestre deres egen tilværelse.

Den demografiske udvikling

Udvalget for Børn og Unges budgetramme 2019-2022 er tilpasset børnetallet i henhold til befolkningsprognosen. Det faktiske og forventede børnetal er illustreret herunder.

Figur 1. Udvikling i antal 0-2 årige og 3-5 årige, 2014-2031

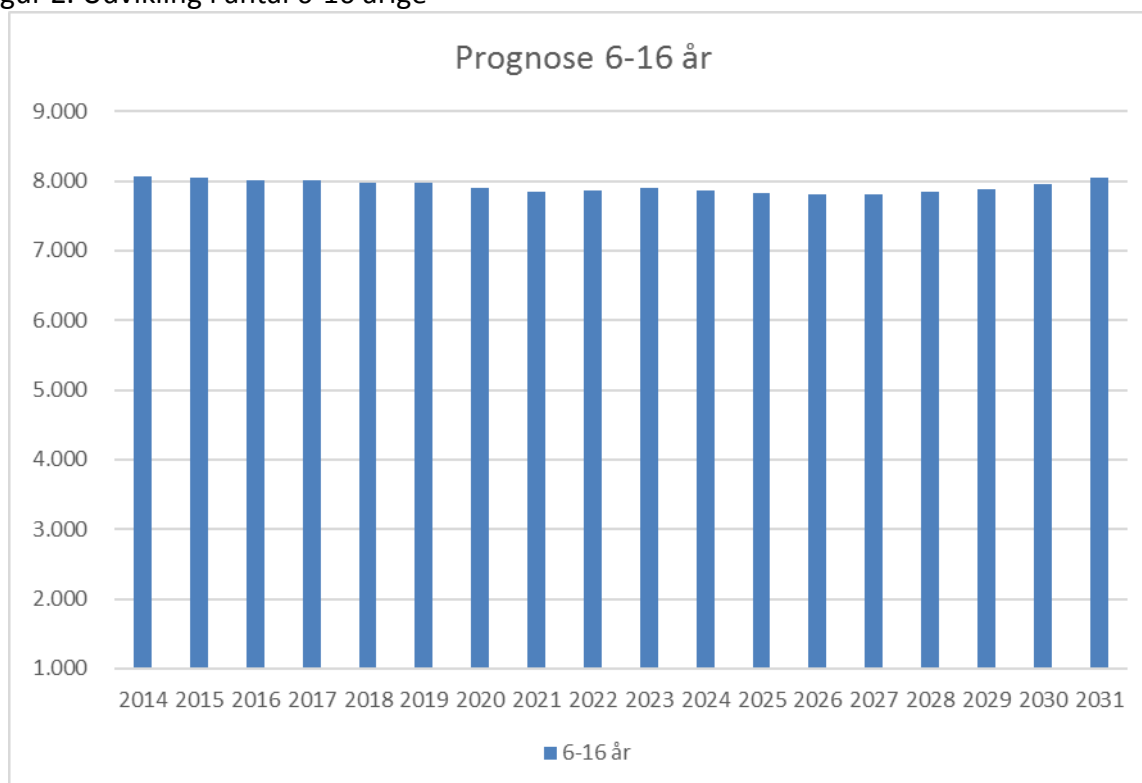
Kilde: Befolkningsprognose, 2019-2031

Antallet af 0-5 årige påvirker primært driftsområde Dagpasning af børn, idet størstedelen af udgifterne til dagpasning vedrører børn i denne aldersgruppe.

Antallet af 0-2 årige forventes at stige med 4,7% fra 2019 frem til 2031.

Antallet af 3-5 årige forventes at stige med 14,7% fra 2019 til 2031.

Figur 2. Udvikling i antal 6-16 årige

Kilde: Befolkningsprognose, 2019-2031

Samlet set i hele perioden fra 2019-2031 ses en lille stigning i antallet af 6-16-årige på 1,1%.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Budgetrammerne til dagpasning og SFH tilpasses løbende i henhold til det aktuelle børnetal.

Et samlet 0-18 års perspektiv – Nyt Videntcenter i Børn og Unge

For at skærpe understøttelsen af almenområdet i et samlet 0 – 18 års perspektiv er der fra 1. august 2018 dannet et Videntcenter, der samler de tre enheder Pædagogisk Ressourceteam fra Dagtilbud, PPR fra Familie og Rådgivning og Inklusionsteamet fra Specialkompetence Holstebro. Ambitionen med den nye enhed er blandt andet at skabe mere sammenhæng i den faglige udvikling af vores medarbejdere i praksis, øge kvaliteten i den konkrete rådgivning og sparring omkring børn, børnegrupper og familier, samt skabe bedre overgange for vores børn og unge, således at børn og unge i videst muligt omfang lykkes i et alment skoletilbud i deres nærmiljø. Videntcenteret er på nuværende tidspunkt endnu ikke etableret som en samlet budgetmæssig enhed.

10.1 Folkeskolen mv.

Den samlede budgetramme for folkeskolen 2019-2022 opgøres som følger:

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
41 Folkeskolen mv.	544.063	531.556	530.984	536.255	541.167	541.167
03.22.01 Folkeskoler	346.480	339.795	316.357	321.629	326.540	326.540
03.22.02 Fællesudgifter for kommunens samlede skolevæsen	1.112	1.271	0	0	0	0
03.22.05 Skolefritidsordninger	48.497	38.346	36.133	36.133	36.133	36.133
03.22.06 Befordring af elever i grundskolen	14.754	15.602	8.328	8.328	8.328	8.328
03.22.07 Specialundervisning i regionale tilbud, jf. folkeskolelovens § 20, stk. 3	63	82	82	82	82	82
03.22.08 Kommunale specialskoler og interne skoler i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder jf. Folkeskoleloven §20,stk. 2 og 5	30.663	46.085	58.806	58.805	58.806	58.806
03.22.09 Efter- og videreuddannelse i folkeskolen	3.280	68	0	0	0	0
03.22.10 Bidrag til staten for elever på private skoler	48.604	45.120	65.631	65.631	65.631	65.631
03.22.12 Efterskoler og ungdomskostskoler	18.336	18.186	18.000	18.000	18.000	18.000
03.22.14 Ungdommens Uddannelsesvejledning	6.465	6.186	6.252	6.252	6.252	6.252
03.22.16 Specialpædagogisk bistand til børn i førskolealderen	529	230	503	503	503	503
03.38.76 Ungdomsskolevirksomhed	21.988	16.992	17.206	17.206	17.206	17.206
03.38.78 Kommunale tilskud til statsligt finansierede selvejende uddannelsesinstitutioner mv.	0	85	85	85	85	85
05.25.16 Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud (dagtilbudslovens § 66, stk. 2-4)	3.292	3.508	1.664	1.664	1.664	1.664
05.28.21 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	0	0	1.937	1.937	1.937	1.937
I alt	544.063	531.556	530.984	536.255	541.167	541.167

Beskrivelse af området

I Holstebro Kommune består driftsområde Folkeskolen af følgende:

Udvalgenes budgetbemærkninger

- 14 folkeskoler med eget skoledistrikt
- 1 ungdomsskole
- 1 specialskole (Storåskolen)
- Der er indgået driftsoverenskomst med Vinderup Realskole om undervisning af elever på 7.–10. klassetrin, som er bosiddende i den østlige del af kommunen.
- Der er indgået driftsoverenskomst med Uddannelsescenter Holstebro om undervisning af elever på 10. klassetrin.
- 18 skolefritidshjem, heraf 2 med specialgrupper
- 1 SFH-tilbud på det takstfinansierede specialområde

De 14 folkeskoler dækker følgende klassetrin:

- 2 skoler har elever fra 0. – 6. klasse
  - Heraf har 1 skole landsbyordning
- 8 skoler har elever fra 0. – 7. klasse.
  - Heraf har 7 skoler landsbyordning
- 4 skoler har elever fra 0. til 9. klasse
  - Heraf er 1 skole (skoleordningen i Holstebro by) fordelt på tre undervisningssteder.

Holstebro Kommune tilbyder 10. klasse på Uddannelsescenter Holstebro og samarbejder med Vinderup Realskole, som også har 10. klasse.

Der er ca. 28 klasser på en årgang fra 0. -7. klasse og ca. 21 klasser på en årgang fra 8. -9. klasse.

Fordeling af elevtallet for 2018 fremgår af nedenstående tabel:

	Elevtal 2018
Folkeskoler	5.764
Specialskoler (Storåskolen inklusive Måbjergafdelingen)	175
Frie grundskoler	1.266
Frie kost- og efterskoler	491

Serviceniveau

Eleverne på 0. – 3. klassetrin har 30 ugentlige lektioner.

Eleverne på 4. – 6. klassetrin har 33 ugentlige lektioner

Eleverne på 7. – 9. klassetrin har 35 ugentlige lektioner

Børne- og Familieudvalget har for skoleåret 2018 – 2019 uddelegeret kompetencen til at konvertere op til to ugentlige timers Understøttende Undervisning til to-voksen timer jf. §16B i Folkeskoleloven til den enkelte skoleleder på baggrund af høring i skolebestyrelsen. Det betyder i praksis at der vil være klasser der har færre ugentlige lektioner end det ovenfor beskrevne.

Der tilbydes undervisning i 10. klasse på UCH og Vinderup Realskole.

Der er etableret modtageklasser på Rolf Krake Skolen og Sønderlandsskolen med aktuelt 57 elever samt på Holstebro Ungdomsskoles ”Sproggangen” med aktuelt 20 elever.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Der er til skoleåret 2018-2019 indført en justeret struktur for specialundervisning i kommunen samt kompetenceudviklingen inden for dette område i forhold til de almene folkeskoler.

Der er samtidig etableret styrkeklasser for elever med særlige behov, som vurderes at kunne profitere af, at indgå i sociale og/eller faglige fællesskaber i den almene folkeskole. Disse styrkeklasser findes på Vinderup Skole, Ulfborg Skole, Rolf Krake Skolen og Nørre Boulevard Skole.

Der er aktuelt 135 elever tilknyttet styrkeklasserne som beskrevet ovenfor. Ved den årlige re-visitation tilstræbes det at inkludere så mange som muligt i almenklasserne.

Specialkompetence Holstebro, tidligere kaldet Storåskolen, har afdelinger på Odinsvej, på Måbjerg og på Nørreland. Odinsvej er en afdeling for elever med mere vidtgående handicaps og støttebehov, Måbjerg er fortrinsvis for elever med diagnoser inden for autismspektret, mens Nørreland er en specialklasserække for elever, som ikke umiddelbart kan profitere af at gå i styrkeklasser.

Der er aktuelt 79 elever på Odinsvej, 65 elever på Måbjerg og 21 elever på Nørreland.

Derudover er kommunens AKT-tilbud, som også er en del af specialområdet, oprettet under Ungdomsskolen.

Kommunens tilbud til elever med vidtgående læsevanskeligheder "Læseklassen" er placeret på Rolf Krake Skolen og har aktuelt 5 elever på 3 hold i løbet af skoleåret.

Udgiften til en elev i et specialtilbud er mellem kr. 170.000 og kr. 400.000 kr. pr. år.

Budgettildeling til folkeskolerne

Der er i 2017 indført en revideret tildelingsmodel for tildeling af budget til folkeskoleområdet. Den nye model er baseret på en række grundlæggende oplysninger omkring:

- Elev- og klassetal pr. 5/9 i forrige regnskabsår
- KLs vejledende timetal pr. klassetrin (fagopdelt og understøttende undervisning)
- Gennemsnitlige årslønninger for hhv. lærer, børnehaveklasseleder, teamledere og pædagoger
- Lærernes og pædagogernes undervisningstimetal pr. år

I modellen arbejdes der med tildeling til følgende specifikke områder:

- Undervisningstid
- Ledelse
- Teknisk og administrativt personale (TAP)
- Ressourcepersonale
- Øvrige personaleudgifter
- Solidarisk driftssikring
- Undervisningsmaterialer
- Elevafhængige aktiviteter
- Kompetenceudvikling

Udvalgenes budgetbemærkninger

- Rengøring
- Lokale
- Udearealer
- Indvendig vedligeholdelse
- IT
- Styrkeklasser

IT

I skoleåret 2017/18 er der indført 1:1 computere i folkeskolerne i Holstebro Kommune. Det betyder at alle elever har modtaget en bærbar computer samtidig med, at der satses på at arbejde med digitalisering af undervisningen blandt andet gennem digitale lærermidler (undervisningsmaterialer) og personalets brug af læringsplatformen Meebook.

Der arbejdes med klargøringen til indførelsen af en ny samlet kommunikationsplatform for dagtilbud og skole kaldet AULA, der blandt andet afløser Skoleintra fra 1. august 2019 og Børneintra fra 2020. Den nye digitale platform AULA, vil uden sammenligning blive det kommunale kommunikationsværktøj med flest brugere i Holstebro Kommune.

Øvrige serviceforanstaltninger m.v.

Opgaver: Driftsområdet omfatter en række serviceforanstaltninger i forhold til folkeskolen:

1. Leje af svømmehaller. Der er obligatorisk svømmeundervisning på 4. eller 5. årgang.
2. Befordring af elever. Befordring sker i henhold til skolelovens bestemmelser.
3. Skoleskibet Marilyn Anne. Der er indgået samarbejdsaftale med Struer og Herning kommuner om driften af skoleskibet.
4. Syge- og hjemmeundervisning. Gives i.h.t. gældende regler og vejledninger.
5. Undervisning af børn med vidtgående handicap. Undervisningen sker efter behovsvurdering.
6. Specialpædagogisk bistand til børn og voksne. Sker i henhold til konkrete behov.
7. Tilskud til elever i private skoler, efterskoler og ungdomsskoler. Tilskuddet gives i henhold til gældende lovgivning og fastlagte takster; specialundervisning på efter- og ungdomsskoler gives efter konkret vurdering.

Ungdommens Uddannelsesvejledning

UU Nordvestjylland er et samarbejde mellem de tre kommuner Holstebro, Lemvig og Struer med Holstebro som administrationskommune.

Der er udarbejdet en samarbejdsaftale mellem de tre kommuner.

UU har vejledningsansvaret for:

- vejledning af børn og unge fra 7. klasse til det fyldte 25. år. Vejledningen skal i særlig grad målrettes unge der uden en særlig vejledningsindsats har eller vil få vanskeligheder ved at vælge, påbegynde eller gennemføre en uddannelse eller vælge et erhverv,
- opsøgende vejledning af unge som ikke er i gang med fuldtidsbeskæftigelse (30 timer), eller ikke har gennemført en ungdomsuddannelse opsøges til det fyldte 25. år. Herunder ansvaret for aktivpligten for 15-17 årige,
- vejledning af EGU og STU elever.

Forberedende Grunduddannelse - FGU

Fra august 2019 samles 7 nuværende uddannelser og undervisningstilbud i én 2 årig Forberedende ungdomsuddannelse, FGU. FGU har primært til formål at kvalificere unge til en efterfølgende erhvervsuddannelse, i mindre omfang til gymnasial uddannelse eller ufaglært beskæftigelse. FGU bliver et 4-kommunalt samarbejde imellem Lemvig, Struer, Skive og Holstebro Kommuner.

Pædagogiske læringscentre

Ifølge Folkeskoleloven § 19, stk. 2 oprettes ved hver skole et pædagogisk læringscenter, PLC, som stiller undervisningsmidler til rådighed for skolens undervisning, herunder også bøger til elevernes fritidslæsning og yder vejledning i brugen heraf.

SSP

SSP står for et tværfagligt samarbejde mellem Skole, Socialforvaltning og Politi. Samarbejdets formål er at forebygge at kriminalitet og misbrug opstår og udvikler sig blandt børn og unge (6 – 24 år) samt at opbygge et lokalt netværk, der har kriminalpræventiv indvirkning på børn og unges dagligdag.

Ungdomsskolen m.v.

Ungdomsskolen består af både et heltids- og et fritidstilbud.

Fritidstilbud

Fritidstilbud er gratis og tilbydes fortrinsvis børn og unge i alderen 14-18 år. Alle unge fra og med 7. klasse kan deltage til det fyldte 18 år. Unge over 18 år og op til 25 år kan efter aftale deltage i enkelte af Ungdomsskolens aktiviteter.

Ungdomsskolen har ca. 7.000 holdelever årligt.

Heltidstilbud

Heltidstilbuddet er delt op i 3 hovedgrupper:

- Tosprogede elever ("Sproggangen")
- Undervisningspligtige unge med adfærds-, kontakt- og trivselsproblemer
- Personligt, fagligt og/eller socialt belastede ikke undervisningspligtige unge
- 10. klasse til elever med særlige behov svarende til styrkeklasserne.

Ungdomsskolen har ca. 70 elever i deres heltidstilbud årligt.

Fritidstilbud til skolebørn

Børn til og med 4. klasse er omfattet af fritidstilbud i skolefritidshjemmene. Der er i budgetforudsætningerne taget højde for, at der vil være børn i 5. klasse, som af socialpædagogiske eller udviklingsmæssige grunde vil have behov for et fortsat tilbud i 5. klasse. Behovet er estimeret til ca. 25 pladser.

Åbningstid

Pladstype	Ugentlig åbningstid
SFH1 – 0. - 2. klasse i skoleuger	22,75 timer
SFH1 – 0. - 2. klasse i skoleferier	51,50 timer
SFH 2 – 3. - 4. klasse i skoleuger	13,00 timer
SFH 2 – 3. - 4. klasse i skoleferier	44,00 timer

Støtte til børn med særlige behov i dagtilbud

Der er i de kommunale dagtilbud følgende muligheder for støtte til børn med særlige behov:

- Støttepædagog
- Specialgrupper
- Handicapgruppe

Specialgrupper er sammen med støttepædagogkorpset en del af det samlede tilbud til børn med særlige behov. Specialgrupper oprettes efter behov inden for de samlede ressourcer til børn med særlige behov.

Der er 79 pladser på Storåskolen og Ungdomsskolen til børn i aldersgruppen 6-10 år. Disse pladser stilles til rådighed for såvel Holstebro Kommune som andre kommuner.

Klubber og andre socialpædagogiske tilbud

Serviceområdet omfatter junior- og ungdomsklubber for børn og unge i alderen 10 – 18 år, tilskud til private legestuer samt drift af Værestedet og det åbne klubtilbud under skoleordningen Brumleby.

Brumleby er et åbent klubtilbud, for alle børn fra Holstebro kommune, i alderen 10-14 år med en særlig forankring i Folkeskolen i Holstebro By gennem et tæt samarbejde med både skole, SFH og juniorklubberne her.

Værestedet på Jættehøj SFH er et kontingent frit ungdomsklubtilbud, der gennem sin arbejdsform og nære tilknytning til skolerne i området og SSP arbejdet er en væsentlig indsats i forhold til det forebyggende arbejde. Hovedparten af brugerne kommer fra nærområdet og ca. 50 % af dem, der kommer fast i Værestedet er udsatte og sårbare unge. Ca. 85 % af brugerne er af anden etnisk oprindelse end dansk.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Demografi

Der er i 2018 udarbejdet en befolkningsprognose 2019 - 2031. Overordnet kan der konstateres følgende udvikling i børnetallet:

Prognose for børnetallet 2019 og 2022:

	2019	2022
Antal børn jf. prognose (6-16 årige)	7.967	7.859
Forventet pasningsfrekvens	0,34	0,34
Forventede børn i fritidstilbud	2.735	2.698

Udvalgets budget styres efter taxameterprincippet, således at dette løbende tilføres/fradrages midler i forhold til det aktuelle børnetal.

Børneantal og taxameterpris maj 2018

	Antal børn i pasning	Taxameterpris pr. barn
6+ årige	2.444	18.362

Pladstyper

Budgetforudsætningen er, at der udbydes heltids- og eftermiddagspladser, samt morgenmoduler iht. forældrenes efterspørgsel.

Forældrebetaling

Forældrenes egenbetaling i skolefritidshjem fastsættes af Byrådet. Skolefritidshjemmene drives i henhold til Lov om Folkeskoler.

10.2 Dagpasning af børn

Den samlede budgetramme for Dagpasning 2019-2022 opgøres som følger:

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
42 Dagpasning af børn	276.686	266.144	278.297	267.965	258.065	248.120
05.22.07 Indtægter fra den centrale refusionsordning	-55	0	0	0	0	0
05.25.10 Fælles formål	36.163	37.699	48.924	38.566	28.615	18.670
05.25.11 Dagpleje (dagtilbudslovens § 21, stk. 2)	63.321	63.633	61.640	61.640	61.640	61.640
05.25.14 Daginstitutioner (dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4)	152.751	141.546	144.276	144.302	144.353	144.353
05.25.16 Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud (dagtilbudslovens § 66, stk. 2-4)	16	10	15	15	15	15
05.25.19 Tilskud til privatinstitutioner, privat dagpleje, privat fritidshjem, private klubber og puljeordninger	17.482	18.450	17.652	17.652	17.652	17.652
05.28.25 Særlige dagtilbud og særlige klubber (§ 32 stk.3 og § 36)	7.008	4.806	5.790	5.790	5.790	5.790
I alt	276.686	266.144	278.297	267.965	258.065	248.120

Opgaver under Dagtilbudsloven

Dagtilbudsområdets opgave er at tilvejebringe pædagogiske pasningstilbud for aldersgruppen 0-6 år. Tilbuddene er differentieret i form af dagpleje, vuggestuer, børnehaver samt tilskudsordninger.

Budget- og styringsprincipper

Budgettet fastlægges årligt som en integreret del af budgetlægningen. Som hovedregel benyttes tidligere års budget, korrigeret med den forventede udvikling i pris- og lønskøn samt forventninger til antal passede børn.

Der henvises til Holstebro Kommunes bevillingsregler, hvor de konkrete regler og forudsætninger for overførsler er beskrevet.

Detaljerede forudsætninger for budget 2019 - 2022

Fælles formål

Kommunalbestyrelsen skal iflg. Dagtilbudsloven give et søskendetilskud til forældre med mere end et barn i dagtilbud. Der betales fuld pris for den dyreste plads, og søskendetilskuddet udgør 50% af de øvrige pladser. Der tilbydes ingen søskendetilskud ved klubpladser.

Kommunalbestyrelsen skal iflg. Dagtilbudsloven give et økonomisk fripladstilskud under hensyn til forældrenes økonomiske forhold.

Kommunalbestyrelsen skal iflg. Dagtilbudsloven give socialpædagogisk fripladstilskud, når ophold i dagtilbud må anses som særlig påkrævet af sociale eller pædagogiske grunde og betalingsspørgsmålet vanskeliggør barnets optagelse eller forbliven i et dagtilbud.

Tilskud til forældre der vælger privat pasning (§80)

Kommunalbestyrelsen skal give forældre med børn i alderen 24 uger og indtil barnets skolestart mulighed for at vælge et økonomisk tilskud til privat pasning i stedet for at benytte en plads i et dagtilbud.

Tilskud til forældre til pasning af egne børn (§86)

Holstebro Kommune yder tilskud til forældre der passer egne børn i alderen 46 uger og indtil barnets skolestart. Tilskuddet ydes i henhold til Dagtilbudslovens §86. Der kan højst udbetales 3 tilskud i alt til samme husstand i en sammenhængende periode på maksimalt 1 år pr. barn.

Kommunalt tilskud til børn som anvender dagtilbud i en anden kommune end hjemkommunen

Kommunen er forpligtet til at yde et tilskud til børn, som anvender dagtilbud i andre kommuner.

Tilskuddet beregnes som den gennemsnitlige bruttodriftsudgift pr. måned for den pågældende aldersgruppe.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Grundforløb 2 pædagogisk assistent elever (GF2-PA) og pædagogisk assistent elever (PA)

I Holstebro Kommune vil der 1. august 2018 være 41 elever i gang med PA uddannelsen og heraf vil 12 afslutte deres uddannelse i september 2018. Vi ansætter 15 nye GF2-PA elever i januar 2019.

Holstebro Kommune er forpligtiget til at optage 7 elever årligt, men har en aftale med Social- og Sundhedsskolen om at uddanne 15 elever hvert år. Uddannelsen som Pædagogisk assistent varer 2 år og 8 måneder (GF2-PA + PA hovedforløb). Uddannelsen består af 4 skoleperioder og 2 praktikperioder. Eleven bliver ansat i kommunen, og der er løn i hele forløbet.

Lukkedage

Følgende dage er central fastsatte årlige lukkedage for Holstebro Kommunes daginstitutioner.

Lukkedage:

5. juni

24. og 31. december

Ferieåbning

Der budgetteres med ferieåbning i 7 institutioner (Dagtilbud og SFH). Nærmere beskrivelse forefindes på Holstebro Kommunes hjemmeside.

Demografiudvikling

I Holstebro Kommune foretages der regulering af Dagtilbuds budget i henhold til taxameterprincippet.

Budgetreguleringerne indebærer, at ændringerne i antallet af passede børn for perioden 1. juni til 31. maj, modsvares af en regulering af budgettet i efterfølgende budgetår i op- eller nedadgående retning.

Inden for dagtilbud reguleres der på baggrund af aldersgrupperne 0-2 årige og 3-5 årige.

Af tabellen nedenfor fremgår den forventede udvikling i antal børn i aldersgrupperne 0-2 år og 3-5 år og den forventede afledte indvirkning på efterspørgslen efter pladser fra 2018.

Aldersgruppe	2017*	2018	2019	2020	2021	2022
Antal 0 – 2 årige**	1.994	2.060	2.078	2.033	2.053	2.075
Pasningsfrekvens	0,64	0,64	0,64	0,64	0,64	0,64
Forventede antal passede børn	1.281	1.324	1.335	1.306	1.319	1.333
Antal 3 – 5 årige**	1.925	1.876	1.926	2.060	2.117	2.133
Pasningsfrekvens	0,96	0,96	0,96	0,96	0,96	0,96
Forventede antal passede børn	1.848	1.801	1.849	1.977	2.032	2.048

* 2017 viser det faktiske antal passede børn excl. børn i andre kommuner, førskolebørn, pasning egne samt privatpasning.

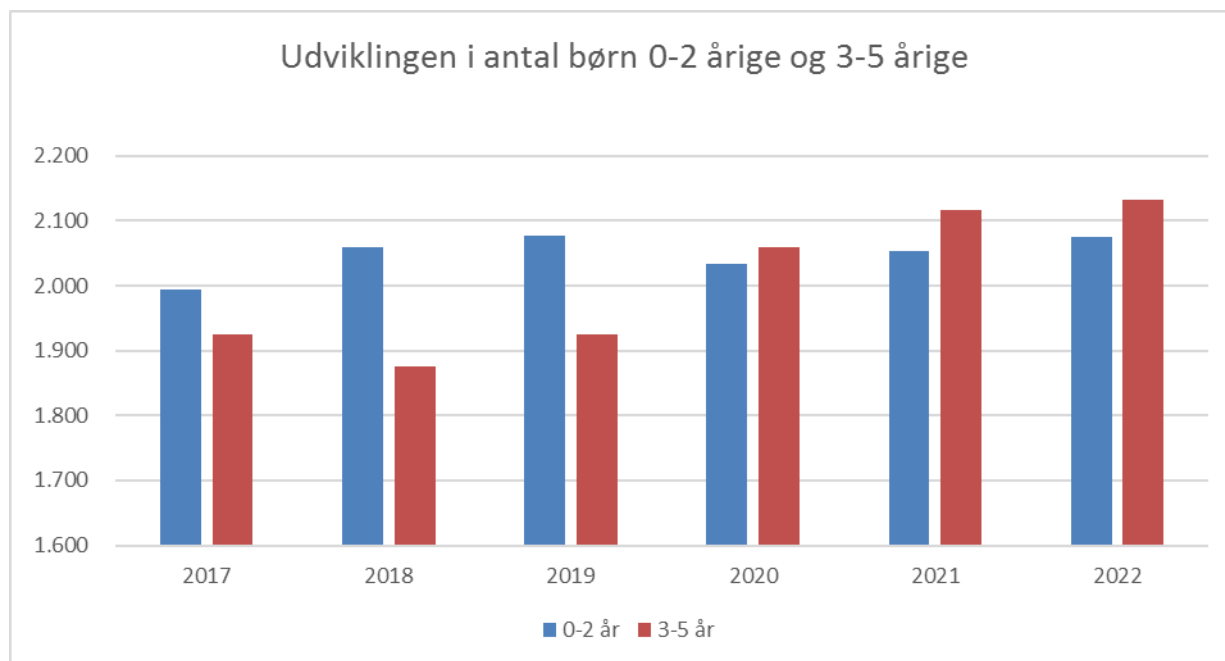
Antallet af børn der benytter ordningerne pasning egne samt privatpasning, er steget med 18,6% fra 2016 til 2017.

** Jf. Befolkningsprognose 2019–2031.

Udviklingen i antallet af 0 – 2 årige forventes at stige med 4,06% fra 2017 til 2022.

Udviklingen i antallet af 3 – 5 årige forventes at stige med 10,81% fra 2017 til 2022.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Kilde: Befolkningsprognose 2019-2031.

Dagpleje

Ugentlig åbningstid

48 timer.

Ledelse

Dagplejen er centralt organiseret.

Antal ansatte

188 fuldtids dagplejere (2017).

Ansættelser sker på 4-børns kontrakter, iflg. overenskomst.

Forældrebetaling

Taksterne er baseret på udgiftsbudgettet i det vedtagne budget og beregnet i henhold til Dagtilbudsloven. Kommunalbestyrelsens tilskud udgør 75%, og forældrenes egenbetaling udgør 25% af de budgetterede bruttodriftsudgifter inkl. moms.

Takster for 2018

Taksterne fremgår af takstoversigten i bilag.

Daginstitutioner

Ugentlig åbningstid

51,5 timer.

Ledelse

Dagtilbudsområdet er organiseret i enkelt ledelse, Fælles ledelse samt landsbyordninger.

Tildelingsmodel for daginstitutioner

Budgetudmøntningen tager udgangspunkt i det forventede antal passede børn. Det faktiske antal passede børn opgøres bagudrettet medio januar hvert år.

Tildelingsmodellen for dagtilbud indeholder en række parametre som giver mulighed for at tildele efter konkrete politiske mål og rammer såsom bemanding, specialgrupper samt sammensætningen af pædagoger og øvrigt personales tilstedeværelse i åbningstiden.

Derudover giver modellen mulighed for at tildele ressourcer til en hel række specifikke områder i driften såsom materialer, vedligeholdelsesomkostninger, kompetenceudvikling og socioøkonomiske faktorer.

Modellen tilsigter, at der er stor gennemsigtighed i forhold til ressourcetildelingen for såvel politikere, forvaltning og institutionsledere og at der med rammetildelingen er rum til ledelse og planlægning på den enkelte institution. Tildelingsmodellen definerer budgetudmøntningen til de enkelte institutioner inden for budgetrammen på dagtilbudsområdet. Budgetudmøntningen er en lokaldisponeret rammebevilling.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Oversigt over daginstitutioner samt pladser

	Forventede passede børn 2019			
	Fordelt på områder			
	Vuggestue Antal pladser	Midlertidige vuggestuepladser	Børnehave 0 - 2 år Antal pladser	Børnehave Antal pladser
Enkelt ledelse:				
Grøftekanten	12	12		70
Ulfborg Børnehus	12			55
Vinderup Børnehus	12	4		99
Filosoffen	36	12		76
Filosoffen specialgruppe				12
Nørrelandskirkens Børnehus (selvejende)	39	12		43
Total	111	40		355
Fælles ledelse:				
Mariehønen	74	12		111
Wagnerhus	24	12		175
Wagnerhus specialgruppe				6
Firkløveren	57		7	123
Midtbyens Børnehus	63	24		122
Koglehuset	48	24		115
BUM (selvejende)	64	12		220
Mejruphus	48	12		140
Total	378	96	7	1.012
Landsbyordninger:				
Idom-Råsted	12			328
Naur-Sir				24
Sevel				45
Staby				16
Vemb				40
Nr. Felding				30
Borbjerg				40
Skave	12			30
Total	24			253
Holstebro Kommune i alt	513	136	7	1.620

Pladstyper – herunder ændringer i dagtilbudsloven som følge af aftalen om ”Stærke dagtilbud”

I dagplejen udbydes heltidspladser, i vuggestuer og børnehaver tilbydes heltids- samt 35 timers pladser (modulpladser). Der er forudsat en efterspørgsel på 15% modulpladser dog kan der maksimalt udbydes 30% modulpladser. Den enkelte forældrebestyrelse beslutter om institutionen tilbyder mere end 15% modulpladser.

Af ændringer i Dagtilbudsloven følger:

- Kombinationstilbud der består af deltidsplads i et dagtilbud i kombination med et tilskud fra kommunen, hvor der er et dokumenteret arbejdsbetinget pasningsbehov uden for dagtilbuddenes normale åbningstid. Den fleksible pasningsdel skal svare til minimum gennemsnitlig 10 timer ugentlig. Kombinationstilskuddet træder i kraft d. 1.7.2018.
- Deltidspladser på 30 timer (for forældre på barsel og forældreorlov). Ordningen træder i kraft d. 1.1.2019.

Den kommunale frokostordning

Ifølge loven skal Holstebro Kommune etablere et kommunalt tilbud om en daglig frokostordning, med mindre ordningen aktivt bliver fravalgt af forældrebestyrelsen eller forældrene i den enkelte enhed.

Bruttodriftsudgifterne til frokostmåltidet eksklusiv udgifter til administration og ejendom, skal dækkes 100 % ved forældrebetaling. Ordningen er omfattet af søskendetilskud samt fripladstilskud.

Følgende institutioner har tilvalgt ordningen:

- Nørrelandskirkens Børnehus
- Midtbyens Børnehus: Vuggestuen ved Kærnen og Platanvej
- Vuggestuen Koglehuset
- BUM: Vuggestuen Kometen
- Solkær
- Filosoffen

Forældrebetaling

Taksterne er baseret på udgiftsbudgettet i det vedtagne budget og beregnet i henhold til Dagtilbudsloven. Kommunalbestyrelsens tilskud udgør 75%, og forældrenes egenbetaling udgør 25% af de budgetterede bruttodriftsudgifter inkl. moms.

Takster for 2019

Taksterne fremgår af takstoversigten i bilag.

Puljeordninger, private klubber og privatinstitutioner

Tilskudsberegning

Kommunalbestyrelsen skal give et driftstilskud pr. barn, der optages i en privatinstitution.

Taksterne er beregnet jf. Dagtilbudslovens §36, §37 og §38.

For privatinstitutioner beregnes driftstilskuddet på baggrund af de gennemsnitlige budgetterede nettodriftsudgifter eksklusive støttepædagogudgifter.

For puljeinstitutioner beregnes driftstilskuddet på baggrund af de gennemsnitlige budgetterede nettodriftsudgifter inklusive støttepædagogudgifter.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Tilskud for 2019

Tilskud fremgår af takstoversigten i bilag.

Oversigt over privat- og puljeinstitutioner samt pladser

	Forventede passede børn 2019		
	Fordelt på områder		
	Vuggestue Antal pladser	Børnehave 0 - 2 år Antal pladser	Børnehave Antal pladser
Privat institutioner:			
Gazellen			25
Børnehaven Klodshans			20
Vuggestuen Søstjernen	15		8
Børnehaven Mo2rikken			20
Fribørnehaven Sneglehuset	12		23
Børnehuset Skovgården		6	25
Total	27	6	121

	Forventede passede børn 2019		
	Fordelt på områder		
	Vuggestue Antal pladser	Børnehave 0 – 2 år Antal pladser	Børnehave Antal pladser
Pulje institutioner:			
Gården i Ryde			45
Krudtuglen	9		15
Børnehuset Krudttønden	11		10
Total	20		70

Særlige dagtilbud og særlige klubber

Budgettet omfatter udgifter og indtægter for børn i særlige dagtilbud efter §32 i lov om social service.

Forudsætninger for budgetlægningen

Handicapgruppen Børnehuset Nova er en specialpædagogisk afdeling jf. §32 under Fællesledelse Firkløveren, et dagtilbud til børn, der på grund af varig, nedsat fysisk - eller psykisk funktionsevne ikke kan benytte et almindeligt kommunalt tilbud.

Pladserne finansieres via takstbetaling.

Der er pr. 1.8.18 indskrevet 14 børn.

Specialbørnehave	Holstebro Kommune børn	Børn fra andre kommuner	Børn i alt
Handicapgruppen Børnehuset Nova	14	0	14

Takstberegning

Grundprincippet for takstfastsættelsen er, at taksterne skal svare til de samlede omkostninger i tilbuddene. Taksterne er beregnet ud fra de gældende regler i "Bekendtgørelsen om

Udvalgenes budgetbemærkninger

omkostningsbaserede takster for kommunale tilbud". Desuden er omkostningselementerne beskrevet og opdelt i "Budget og regnskabssystem for Kommuner".

10.3 Rådgivning

Den samlede budgetramme for Rådgivning opgøres som følger:

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
44 Rådgivning	200.107	192.173	190.288	190.274	190.194	190.194
03.22.04 Pædagogisk psykologisk rådgivning m.v.	13.331	12.244	12.105	12.105	12.105	12.105
04.62.85 Kommunal tandpleje	22.844	24.082	23.589	23.588	23.484	23.484
04.62.89 Kommunal sundhedstjeneste	12.560	11.616	11.610	11.610	11.610	11.610
05.22.07 Indtægter fra den centrale refusionsordning	-6.444	-5.833	-5.832	-5.832	-5.832	-5.832
05.28.20 Opholdssteder mv. for børn og unge	20.790	12.899	14.864	14.864	14.864	14.864
05.28.21 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	45.713	56.163	50.171	50.170	50.171	50.171
05.28.22 Plejefamilier	44.376	40.528	41.065	41.065	41.105	41.105
05.28.23 Døgninstitutioner for børn og unge	28.973	29.743	32.315	32.315	32.315	32.315
05.28.24 Sikrede døgninstitutioner m.v. for børn og unge	1.532	3.681	3.681	3.681	3.681	3.681
05.32.32 Pleje og omsorg mv. af ældre og handicappede	636	0	0	0	0	0
05.32.33 Forebyggende indsats for ældre og handicappede	8.314	0	0	0	0	0
05.38.38 Personlig og praktisk hjælp og madservice (hjemmehjælp) til personer med handicap mv. omfattet af frit valg af leverandør (servicelovens § 83, jf. § 91 samt § 94), samt rehabiliteringsforløb (§ 83 a)	0	541	541	541	541	541
05.38.42 Botilbud for personer med særlige sociale problemer (Serviceloven §§ 109 og 110)	2	5	5	5	5	5
05.38.45 Behandling af stofmisbrugere (servicelovens §§ 101 og 101 a og sundhedslovens § 142)	120	238	0	0	0	0
05.38.52 Botilbud til midlertidigt ophold (Serviceloven § 107)	139	114	114	114	114	114
05.38.53 Kontaktperson- og ledsageordninger (servicelovens §§ 97-99)	50	64	0	0	0	0
05.57.72 Sociale formål	7.171	6.088	6.060	6.048	6.031	6.031
I alt	200.107	192.173	190.288	190.274	190.194	190.194

Beskrivelse af området

Driftsområdet Rådgivning består af en myndighedsfunktion, der udgøres af Familiesektionen. Familiesektionen har budget til dækning af udgifterne i forbindelse med de forebyggende foranstaltninger og anbringelser for såvel udsatte børn og unge samt børn og unge med handicap eller psykiske lidelser.

Derudover består rådgivningsområdet af en række decentrale, tværgående enheder, som råder over eget budget. De decentrale enheder er tandplejen, sundhedsplejen samt Børne- og Familiehusene.

Familiesektionen

Familiesektionen er myndighed på børne- og familieområdet og skal dermed sikre støtte til børn og familier med særlige behov. Rådgiverne i sektionen er inddelt i 6 teams (rådgivning, specialteam, 2 forebyggelsesteams, anbringelsesteam og skole- og daginstitutionsrådgivere).

Familiesektionen arbejder overordnet set med at bistå med rådgivning og vejledning, udarbejde undersøgelser af børns sociale, personlige og familiære forhold og iværksætte indsatser baseret herpå, der kan imødekomme udfordringer og støtte børn og familier i at komme i trivsel. Støtten gives med udgangspunkt i såvel forebyggende som indgribende indsatser. Familiesektionen arbejder altid på at iværksætte mindst indgribende indsats og i det hele taget have et meget tæt samarbejde omkring børn og unge.

Særlig støtte til børn og unge

Driftsudgifterne kan fordeles på forebyggende foranstaltninger og anbringelser.

Antal børn og unge i døgnforanstaltning er i tabellen opgjort pr. august 2018 og er dermed et øjebliksbillede over de foranstaltninger som var i gang på det tidspunkt.

	BU Socialt udsatte børn og unge	BU Psykiatri og handicap	Total
Anbringelser - §52.3.7:			
Privat opholdssted	25	3	28
Offentlig døgninstitution	14	15	29
Plejefamilie	106	2	108
Netværksfamilie	12		12
Eget værelse	4		4
Kost- og efterskoler	4		4
Total	165	20	185
Forebyggende foranstaltninger			
§52.3.2 - Praktisk pædagogisk støtte	20	3	23
§52.3.3 – Familiebehandling	77	4	81
§52.3.5 – Aflastning	41	14	55
§83 og 84 - Afløsning og aflastning	1	76	77
§52.3.6 - Kontaktperson / Ungevejleder	110	6	116
§52.a - Økonomisk støtte (Efterskole)	36	4	40
§54 - Støtteperson til forældre	21	3	24
§11 - Rådgivning, vejledning og forebyggende indsatser	22	6	28
§41 – Merudgifter		95	95
§42 - Tabt arbejdsfortjeneste	3	34	37
Total	331	245	576

Foranstaltningerne er et vigtigt led i den praktiske udførelse af den hjælp, som iværksættes og bestilles af Familiesektionen på baggrund af en visitation. Nedenfor en beskrivelse af de kommunale foranstaltningsenheder under driftsområdet Rådgivning.

Den kommunale tandpleje

Den kommunale tandpleje leverer forebyggende, undersøgende og behandlende tandpleje til børn og unge under 18 år samt til voksne, som af fysiske eller psykiske årsager vanskeligt kan benytte almindelige tandplejetilbud (omsorgs- og specialtandpleje).

I områderne, som omfatter de tidligere Ulfborg-Vemb og Vinderup kommuner er der etableret fastprisaftale med privatpraktiserende tandlæger (praksiskommuneordning). Kommunens forpligtigelse i forhold tandreguleringsopgaver er udliciteret til privat aktør.

Kommunal sundhedstjeneste - Sundhedsplejen

Sundhedsplejen yder en generel sundhedsfremmende og forebyggende indsats rettet mod gravide, forældre, børn og unge frem til undervisningspligtens ophør. Sundhedsplejens formål er at yde sundhedsfaglig rådgivning ift. sundhed og trivsel samt efterleve sundhedslovens tilsynspligt. Familier med særlige behov tilbydes ekstra ydelser afhængigt af konkret faglig vurdering, behov og problemstilling. Ud over de individorienteret indsatser tilbydes der også forældregrupper, klasseundervisning og konsulentydelse til dagtilbud og skoler.

Børne- og Familiehusene

Børne- og Familiehusene er et dag- og døgntilbud til udsatte børn, unge og deres familier og er fordelt på tre huse; Malehuset som tilbyder ambulante ydelser til spæd, småbørn og deres familier samt flygtningebørn, unge og deres familier - Godthåbsvej som tilbyder ambulante ydelser til børn, unge fra 6 år til 23 år og deres familier - Østervang som er en døgnafdeling for børn og unge i alderen fra 3 år til 23 år. Døgnafdelingen er godkendt til 20 børn og unge.

Børne- og Familiehusene er en ny enhed under Børn og Unge i Holstebro Kommune, som består af det tidligere Børne og Ungecentret Østervang samt Familiecentret Spiren. Budgetmæssigt er enhederne endnu ikke blevet samlet.

Anlæg

Der er afsat anlægsbudget til følgende i 2019-2022:

- Mindre anlægsopgaver
- Pulje – vuggestuepladser
- Ny daginstitution i Holstebro By
- Pavilloner midlertidige vuggestuepladser
- Vuggestuepladser i Ellebæk (Beethovensvej 24)
- Nørre Boulevard – tilbygning/reovering

11 Kultur- og Fritidsudvalget

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
005 Kultur- og Fritidsudvalget	112.312	110.376	110.956	109.935	108.851	107.717
51 Kulturel virksomhed	51.190	50.157	50.728	50.278	49.796	49.265
52 Bibliotek	23.555	23.746	23.106	22.875	22.644	22.413
53 Folkeoplysning og Idræt	37.496	36.473	37.122	36.782	36.411	36.039
99 Eksterne konti	71	0	0	0	0	0
I alt	112.312	110.376	110.956	109.935	108.851	107.717

11.1 Kulturel virksomhed

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
51 Kulturel virksomhed	51.190	50.157	50.728	50.278	49.796	49.265
00.25.13 Andre faste ejendomme	-3.127	-2.867	-2.899	-2.867	-2.867	-2.867
03.35.60 Museer	10.565	10.780	10.781	10.781	10.781	10.781
03.35.62 Teatre	11.701	11.689	11.618	11.618	11.618	11.618
03.35.63 Musikarrangementer	9.830	9.911	9.983	9.983	9.983	9.983
03.35.64 Andre kulturelle opgaver	22.221	20.644	21.245	20.763	20.281	19.750
I alt	51.190	50.157	50.728	50.278	49.796	49.265

Driftsområdet omfatter udbetaling af tilskud til kulturinstitutioner og kulturelle foreninger på baggrund af institutionernes/foreningernes målsætninger og virksomhedsplaner og de heraf afledte politiske beslutninger.

Opgaverne er fordelt på områderne

- Museer
- Teatre
- Musikarrangementer
- Andre kulturelle opgaver

Området **Museer** omfatter De Kulturhistoriske Museer i Holstebro bestående af afdelingerne Strandingsmuseet Sct. George, Hjerl Hedes Frilandsmuseum og Holstebro Museum samt Holstebro Kunstmuseum, hvortil Holstebro Kommune yder driftstilskud.

Området **Teatre** omfatter egnsteatrene Odin Teatret, Operaen i Midten og Black Box Theatre. Holstebro Kommunes tilskud består af driftstilskud i henhold til 4-årige egnsteateraftaler.

Området **Musikarrangementer** omfatter driftstilskud til Holstebro Musikskole og til Ensemble Midt Vest.

Området **Andre kulturelle opgaver** omfatter dels driftstilskud og dels frie midler til kulturelle aktiviteter og arrangementer.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Driftstilskud omfatter Musikteatret, Det Kongelige Teaters Balletskole, Holstebro Aktivitetscenter, Holstebro Billedskole, Newco Scenen, Dansk Talentakademi (DTA) og Rytmask Musik Holstebro.

Der ydes tilskud til kulturelle aktiviteter i Plexus Idom-Råsted.

Frie kulturmidler ydes til foreningers aktiviteter og til enkeltstående arrangementer og tiltag efter ansøgning. Fra de frie midler ydes tilskud til aktiviteter for børn og unge samt for voksne.

Holstebro Kommune er bundet af kontraktlige forpligtelser overfor følgende institutioner m.v.

- Odin Teatret
- Operaen i Midten (Holstebro, Herning, Ikast-Brande og Struer kommuner)
- Black Box Theatre
- Ensemble Midt Vest (Holstebro, Herning, Ikast-Brande og Struer kommuner)
- Det Kongelige Teaters Balletskole
- 1-årig tillægsaftale, gældende i 2019, til Kulturaftalen for Midt- og Vestjylland 2015-2018 (Holstebro, Herning, Ikast-Brande, Ringkøbing-Skjern, Lemvig, Struer og Skive kommuner)
- Europæisk Kultur Region (i 2018-2019) (alle kommuner i region Midtjylland samt Region Midtjylland)

Driftsområdet varetager desuden sekretariatsfunktionerne for Kulturaftalen i Midt- og Vestjylland samt for Kultursamarbejdet i Midt- og Vestjylland og varetager på vegne af de syv involverede kommuner udbetalinger af fælleskommunale og statslige tilskud samt varetager regnskabsfunktioner m.v. i henhold til beslutninger i den politiske styregruppe / bestyrelsen samt kulturministeriet.

11.2 Bibliotek

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
52 Bibliotek	23.555	23.746	23.106	22.875	22.644	22.413
03.32.50 Folkebiblioteker	23.555	23.746	23.106	22.875	22.644	22.413
I alt	23.555	23.746	23.106	22.875	22.644	22.413

Biblioteksloven fastslår i formålsparagraffen, at *“Folkebibliotekernes formål er at fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet ved at stille bøger, tidsskrifter, lydbøger og andre egnede materialer til rådighed såsom musikbærende materialer og elektroniske informationsressourcer, herunder Internet og multimedier”*.

Af biblioteksloven fremgår også, at folkebibliotekernes formål opfyldes gennem kvalitet, alsidighed og aktualitet ved udvælgelse af det materiale, der stilles til rådighed. Ved udvælgelsen må alene disse kriterier, og ikke de i materialet indeholdte religiøse, moralske eller politiske synspunkter, være afgørende.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Det fremgår også af biblioteksloven, at folkebibliotekerne formidler kommunal og statslig information og information om samfundsforhold i øvrigt, og at kommunalbestyrelsen så vidt muligt skal oprette filialer eller iværksætte andre betjeningsstilbud, hvor kommunens størrelse og karakter gør det hensigtsmæssigt. I Holstebro Kommune er der et hovedbibliotek i Holstebro og lokalbiblioteker i Ulfborg og Vinderup.

Kommunalbestyrelsen skal iflg. biblioteksloven så vidt muligt etablere biblioteksbetjening af de børn og voksne, der er afskåret fra selv at komme på biblioteket. Det imødekommes i Holstebro Kommune af Biblioteket-Kommer, en udbringingservice til ca. 100 ældre og handicappede på plejecentre eller i private hjem, som ikke selv kan komme på bibliotekerne.

Lån af materialer fra folkebiblioteket og betjening på biblioteket er vederlagsfrit for brugeren. Dog kan kommunen opkræve vederlag for særlige serviceydelser, som har mere vidtrækkende karakter end benyttelse på stedet, hjemlån af materialer, informationsformidling og vejledning i biblioteksbenyttelse.

Biblioteksverdenen gennemgår i disse år en række fundamentale forandringer bl.a. i forhold udviklingen af digitale medier, brugernes vaner og udlån af den fysiske bog. Holstebro bibliotekerne har med afsæt i en ny vision for biblioteket iværksat en forandringsproces, der skal definere fremtidens bibliotek i Holstebro Kommune. 3 år inde i arbejdet med den ny vision "Borgernes levende bibliotek" har man opnået stort set en fordobling af besøgstal ligesom de betjente åbningstider og mængden af samarbejdspartnere er udvidet betragteligt. Bibliotekerne i Vinderup og Ulfborg har betjent åbningstid i henholdsvis 28 og 23 timer om ugen. Resten af tiden kan borgerne betjene sig selv via adgang med sygesikringsbevis.

11.3 Folkeoplysning og idræt

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
53 Folkeoplysning og Idræt	37.496	36.473	37.122	36.782	36.411	36.039
00.25.13 Andre faste ejendomme	267	507	507	507	507	507
00.32.31 Stadion og idrætsanlæg	10.154	8.857	8.959	8.991	8.992	8.992
03.22.18 Idrætsfaciliteter for børn og unge	6.412	6.762	6.759	6.759	6.759	6.759
03.35.64 Andre kulturelle opgaver	595	0	608	608	608	608
03.38.70 Fælles formål	1.697	527	1.519	1.147	775	403
03.38.72 Folkeoplysende voksenundervisning	1.077	1.186	1.117	1.117	1.117	1.117
03.38.73 Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde	3.463	3.852	3.817	3.817	3.817	3.817
03.38.74 Lokaletilskud	11.582	12.366	11.425	11.425	11.425	11.425
03.38.75 Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven	2.249	2.416	2.411	2.411	2.411	2.411
I alt	37.496	36.473	37.122	36.782	36.411	36.039

Driftsområdet varetager blandt andet følgende opgaver:

- Udbetaling af tilskud til lokaler til godkendte foreninger, herunder idrætshaller, klubhuse, spejderhytter m.fl.
- Udbetaling af tilskud til undervisning inden for området Voksenundervisning
- Udbetaling af tilskud til ungdomsklubber og fordeling af og udbetaling af tilskud til godkendte foreningers aktiviteter for børn og unge under 25 år samt tilskud til uddannelse af ledere og instruktører.

Udvalgenes budgetbemærkninger

- Diverse tilskud til forskellige projekter
- Samarbejde med HESA og Holstebro Idrætsråd
- Sekretariat for Voksenundervisningsråd og Samråd for idébestemt børne- og ungdomsarbejde
- Drift af kommunale idrætsanlæg

Aktivitetstilskuddet gives i forhold til de kontingentindtægter som foreningerne opkræver af medlemmer under 25 år.

Aktivitetstilskuddet forventes at blive udbetalt til ca. 140 foreninger.

Tilskuddet kan af de modtagne foreninger benyttes til selvvalgte opgaver.

Tilskud til ungdomsklubber er udregnet efter deltagerantal og antallet af åbningstimer.

Lokaletilskuddet ydes med et kommunalt tilskud på 73 % af de godkendte udgifter til lokaler. I dette tilskud er der fradrag for medlemmer over 25 år, når disse medlemmer i antal er over 30 % af alle foreningens medlemmer. Dette fradrag er ikke gældende for tilskud til idrætshaller, gymnastiksale og mødelokaler i idrætshaller. Der gives tilskud til mødelokaler og omklædningsfaciliteter på 67 %.

Voksenundervisningen modtager et tilskud, der maksimalt svarer til 33 % af udgifterne til lærerlønningerne. Der er registreret 20 foreninger/oplysningsforbund.

Tilskud til handicapundervisning bliver støttet med en større procentsats, det samme gælder for tilskud til undervisning på små hold / musikundervisning.

Der ydes tilskud til foredrag efter de gældende regler.

Driftsområdet varetager endvidere anvisning, udlån og udlejning samt dagligt tilsyn og almindelig vedligehold med Sport og Fritids idrætsanlæg og lokaler.

Sport og Fritid administrerer blandt andet drift af idrætshaller, udendørs idrætsanlæg, friluftsbade og kunstgræsbanen på Idrætscenter Vest.

Fordelingen af faciliteterne foregår i et samarbejde mellem brugerne, personalet og politisk udvalgte personer. Disse omfatter blandt andet 17 idrætsbygninger/anlæg.

Idrætten gennemgår en lang række forandringer – på landsplan som i Holstebro Kommune. Det traditionelle idrætsmønster er under forandring. De store holdidrætter oplever vigende tilslutning til fordel for stigning blandt borgere, der foretrækker selvorganiserende idrætsudfoldelse (løb, vandring, cykling). De voksne borgere foretrækker i stigende grad at dyrke idræt i det fri eller i fitness-centre, hvilket stiller kommunens mange haller og idrætsanlæg over for en udfordring i at fremstå relevante i forhold til brugernes behov og ønsker.

Holstebro Kommune er udvalgt til at være Visionskommune for DGI og DIF's vision "Bevæg dig for livet", der handler om at styrke danskernes deltagelse i de lokale foreninger, og generelt sikre, at flere danskere har et aktivt liv. Visionen kaldes også 25-50-75-visionen, idet 50% af danskernes skal være medlem af en idrætsforening i 2025 og 75% skal være fysisk aktive. Ved at være visionskommune forpligter Holstebro Kommune sig på – over en 5-årig – periode på at arbejde på at understøtte målene i "Bevæg dig for livet".

Udvalgenes budgetbemærkninger

Konkret vil arbejdet fordre et stærkt arbejde på tværs af kommunens forvaltninger og på tværs af de politiske udvalg.

12 Teknisk Udvalg

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
006 Teknisk Udvalg	162.192	162.419	161.972	161.577	159.983	158.348
61 Trafik og park	68.780	70.500	71.753	70.128	68.534	66.899
62 Fælles Ejendomscenter	43.929	41.366	40.315	41.545	41.545	41.545
63 Brand og Redning	10.254	10.303	10.040	10.040	10.040	10.040
64 Vintertjeneste	10.806	10.466	10.366	10.366	10.366	10.366
65 Kollektiv Trafik	28.423	29.784	29.498	29.498	29.498	29.498
I alt	162.192	162.419	161.972	161.577	159.983	158.348

Udvalget varetager forvaltningen af de kommunale opgaver på trafik- og parkområdet, på bygge- og anlægsområdet, vedr. drift af kommunale ejendomme samt Kollektiv Trafik. Udvalget varetager endvidere kommunens interesser i det fælleskommunale selskab "Nordvestjyllands Brandvæsen I/S".

Opgaverne omfatter bl.a.:

- administration af den i kommune- og lokalplaner fastlagte planlægning
- byggesagsadministration
- administrationen i henhold til beredskabsloven
- kollektiv trafik
- offentlige og private veje
- parker og anlæg
- kystbeskyttelse
- VVM-redegørelser
- administration af boligreguleringslovens kap. VII.
- administration af de kommunale bygninger, anlæg og arealer som ikke er henlagt under noget andet udvalgsområde.
- udlejning af ubebyggede arealer
- administration af byfornyelse
- gennemførelse af kommunens bygge- og anlægsarbejder herunder byggemodninger, dog undtaget bygge- og anlægsarbejder, som er henlagt til selvejende institutioner, kommunale og fælleskommunale selskaber.
- samarbejde inden for udvalgets område med andre kommuner, private, selvejende institutioner, interesseorganisationer og myndigheder.

Udvalgets opgavevaretagelse er præget af en meget høj grad af udbud, således at hovedparten af driftsbudgettet er bundet i flerårige kontrakter med private leverandører og entreprenører.

12.1 Trafik og Park

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
61 Trafik og park	68.780	70.500	71.753	70.128	68.534	66.899
00.25.10 Fælles formål	505	530	530	530	530	530
00.25.13 Andre faste ejendomme	0	1	1	1	1	1
00.28.20 Grønne områder og naturpladser	4.812	6.208	6.687	6.687	6.687	6.687
00.32.31 Stadion og idrætsanlæg	4.107	4.376	4.376	4.376	4.376	4.376
02.22.01 Fælles formål	2.132	3.072	82	-1.553	-3.188	-4.823
02.22.03 Arbejder for fremmed regning	69	627	627	627	627	627
02.22.07 Parkering	20	0	0	0	0	0
02.28.11 Vejvedligeholdelse m.v.	42.745	42.309	44.880	44.880	44.880	44.880
02.28.12 Belægninger m.v.	14.390	13.377	14.570	14.580	14.621	14.621
I alt	68.780	70.500	71.753	70.128	68.534	66.899

Generelt

Hovedopgaverne er planlægnings-, anlægs- og driftsopgaver inden for vejområdet, rekreative områder i byerne, idrætsanlæg og kollektiv trafik., samt byggemodningsopgaver.

Ud over selve belægningerne er også skilte, afstribning, afvanding, brovedligeholdelse, gadelys og signalanlæg væsentlige faktorer for afvikling af trafikken. Her ligger der specielt på brovedligeholdelse en række økonomiske udfordringer i de kommende år.

Efter gennemførelse af EU-udbud er der pr. 1. april 2015 indgået ny kontrakt på driftsentreprisen for veje og grønne områder. Kontrakten løber i 5 år, med mulighed for opsigelse efter 3 år, og med mulighed for forlængelse til i alt 8 år.

Anlægsopgaver udbydes ad hoc.

Faste ejendomme

Fælles formål

Området omfatter drift og vedligeholdelse af de offentlige toiletter i kommunen.

Udgifterne på området er primært udgifter til renholdelse. Der er offentlige toiletter i de større byer i kommunen, og enkelte i turistområder som ved Thorsminde Havn og Ejsing strand. Der er 10 steder med offentlige toiletter i byer og 11 steder i det åbne land.

Fritidsområder

Grønne områder og naturpladser

Området er opdelt i grønne områder, parker og kolonihaver.

De grønne områder omfatter de grønne arealer der primært er i byerne, uden at arealerne er egentlige parker. Det er arealer som f.eks. græsarealer og beplantninger ved torvearealer. Parker er større grønne områder som f.eks. Lystanlægget i Holstebro og anlægget i Ulfborg og i Vinderup. Parkerne har typisk et større plejeniveau end grønne områder.

Kommunen har som grundejer enkelte opgaver med vedligeholdelse af grønne arealer i kolonihaver.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Opgaverne omfatter græsklipning, tilplantning, pleje og renovering af træer og buske, udsmykning med sommerblomster, renholdelse og ukrudtsbekæmpelse samt vedligeholdelse af f.eks. borde og bænke.

Fritidsfaciliteter

Stadions, idrætsanlæg og svømmehaller

Trafik og Park har den daglige drift af stadions og idrætsanlæg.

Driften består af vedligeholdelse af banerne og vedligeholdelse af beplantning og andre udenoms arealer. Vedligeholdelsen består bl.a. af græsklipning, beskæringsopgaver, opsamling af affald og ukrudtsbekæmpelse.

Grundet ønske om højere serviceniveau er der ekstraordinært brugt ca. 350.000 kr. i 2018 på banepleje. Det omfatter bl.a. ekstra vertikalskæring og græsklipning.

Der er 212 Ha. med 99 boldbaner og 35 minibaner.

Fælles funktioner

Fælles formål

Fælles formål omfatter driftsopgaver som flagning ved indfaldsvejene til byerne, primært Holstebro by. Udgifter til levering af juletræer til offentlige pladser afholdes også her.

Kommunen gennemfører hvert år en del trafiktællinger og opstiller fartmåler "din fart er" forskellige steder i kommunen. Udgifter til opsætning af måleudstyr afholdes under fælles formål.

Når kommunen foretager udskillelse af vejarealer i matriklen bliver udgiften til landinspektør mv. afholdt under fælles formål.

Arbejder for fremmed regning

Arbejde for fremmed regning omfatter de opgaver kommunen udfører for andre, som f.eks. asfaltering efter opgravninger i offentlige veje, og den eksisterende ordning omkring renholdelse af arealerne i gågadeområdet i Holstebro by – Cityordningen. Kontoen skal være i balance, således at udgifter modsvarer af indtægter.

Kommunale veje

Vejvedligeholdelse m.v.

En stor del, ca. 59 %, af Trafik og Parks budget ligger i vejvedligeholdelse m.v. De opgaver der er inden for området er bl.a. drift og vedligeholdelse af kunstværker, gadebelysning, signalanlæg, grøfter og rabatter, renholdelse, beplantningspleje, græsslåning, broer og tunneller, fortove, stier og veje.

Der er i forbindelse med vedtagelse af en ny vejlov, sket nogle ændringer i forhold til hvor kommunen har pligt til at snerydde, glatførebekæmpe og renholde

Holstebro Kommune solgte sit gadelys gældende fra januar 2007, således at kommunen i dag betaler et fast beløb til drift og vedligeholdelse af gadebelysningen.

Kommunen har fortsat selv opgaven med signalanlæg.

Udvalgenes budgetbemærkninger

Tabel: Veje og tekniske installationer Holstebro kommune 2013-2018.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Km off. asfaltveje i byer	300	300	303	305	305	Ca. 321
Km off. asfaltveje åbent land	642	642	642	642	642	Ca. 645
Km off. grusveje	146	146	146	146	128	Ca. 128
Km off. sti	193	193	203	208	213	Ca. 218
Idrætsanlæg øvrige steder / areal / baner	37/153 ha 126 + 66 + 50	37/153 ha 126 + 66 + 50	40/153 126 + 66 + 50	41/155 126+67+50	41/155	41/157
Grønne områder (ekskl. skov og natur)	Ca. 540 ha	Ca. 540 ha	Ca. 540 ha	Ca. 540 ha	Ca. 540 ha	Ca. 540 ha
Off. toiletter I byer / i åbent land	9/10	9/10	9/10	9/10	10/11	10/11
Gadelysarmaturer	16.753	16.890	16.940	17.293	17.270	17.393
Signalanlæg/toronto	27/34	28/34	29/36	30/37	30/37	31/37

Belægnings m.v.

Ca. 21% af Trafik og Park's budget går til vedligeholdelse af belægnings. Det er belægnings på veje, fortove, stier og p-pladser. De kommunale vejarealer administreres i et vejvedligeholdelsessystem. Der afholdes hvert år licitation på nye belægnings på de veje, fortove, stier og p-pladser som kommunen har vurderet skal renoveres det pågældende år. Alle renoveringsopgaver på belægnings udføres af eksterne entreprenører.

12.2 Fælles Ejendomscenter

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
62 Fælles Ejendomscenter	43.929	41.366	40.315	41.545	41.545	41.545
00.22.05 Ubestemte formål	-647	-321	-310	-310	-310	-310
00.25.10 Fælles formål	1.569	17.764	18.281	18.281	18.281	18.281
00.25.11 Beboelse	-2.356	-2.293	-2.257	-2.257	-2.257	-2.257
00.25.12 Erhvervsjendomme	-322	-310	-1.070	-1.071	-1.071	-1.071
00.25.13 Andre faste ejendomme	2.389	1.230	1.429	1.429	1.429	1.429
00.28.20 Grønne områder og naturpladser	-154	-150	-150	-150	-150	-150
00.32.31 Stadion og idrætsanlæg	1.003	727	727	727	727	727
00.38.53 Skove	76	72	71	71	71	71
02.22.07 Parkering	101	0	0	0	0	0
03.22.01 Folkeskoler	15.839	11.015	10.982	10.982	10.982	10.982
03.22.05 Skolefritidsordninger	1.678	715	671	671	671	671
03.22.08 Kommunale specialskoler og interne skoler i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder jf. Folkeskoleloven §20,stk. 2 og 5	303	816	816	816	816	816
03.22.18 Idrætsfaciliteter for børn og unge	7.356	3.353	3.351	3.351	3.351	3.351
03.30.46 Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov	62	-11	-11	-11	-11	-11
03.32.50 Folkebiblioteker	5.668	694	694	694	694	694
03.35.64 Andre kulturelle opgaver	0	0	425	358	358	358
03.38.76 Ungdomsskolevirksomhed	333	269	268	268	268	268

Udvalgenes budgetbemærkninger

04.62.82 Genoptræning og vedligeholdelses-træning	146	117	116	116	116	116
04.62.85 Kommunal tandpleje	299	237	237	237	237	237
05.25.13 Tværgående institutioner (institutioner som omfatter mindst to af følgende tilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, § 52, stk. 2-4, og § 66, stk. 2-4)	36	49	49	49	49	49
05.25.14 Daginstitutioner (dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4)	4.698	3.679	4.075	3.972	3.972	3.972
05.25.16 Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud (dagtilbudslovens § 66, stk. 2-4)	59	67	67	67	67	67
05.28.21 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	77	72	71	71	71	71
05.28.23 Døgninstitutioner for børn og unge	207	326	326	326	326	326
05.30.26 Personlig og praktisk hjælp og mad-service (hjemmehjælp) til ældre omfattet af frit valg af leverandør (servicelovens § 83, jf. § 91 samt § 94) samt rehabiliteringsforløb (§ 83 a)	0	48	49	49	49	49
05.30.29 Forebyggende indsats samt aflastningstilbud målrettet mod primært ældre	0	280	-1.337	64	64	64
05.32.32 Pleje og omsorg mv. af ældre og handicappede	51	0	0	0	0	0
05.32.33 Forebyggende indsats for ældre og handicappede	439	0	0	0	0	0
05.35.40 Rådgivning og rådgivnings institutioner	33	0	0	0	0	0
05.38.39 Personlig støtte og pasning af personer med handicap mv. (servicelovens §§ 82 a-c, 85, 95-96, 102 og 118)	0	-156	-156	-156	-156	-156
05.38.42 Botilbud for personer med særlige sociale problemer (Serviceloven §§ 109 og 110)	-81	-15	-15	-15	-15	-15
05.38.50 Botilbud til længerevarende ophold (Serviceloven § 108)	322	2	1	1	1	1
05.38.51 Botilbudslignende tilbud (omfattet af § 4, stk. 1, nr. 3, i lov om socialtilsyn)	0	-36	-35	-35	-35	-35
05.38.52 Botilbud til midlertidigt ophold (Serviceloven § 107)	-54	-29	-29	-29	-29	-29
05.38.58 Beskyttet beskæftigelse (servicelovens § 103)	-3	-2	-3	-3	-3	-3
05.38.59 Aktivitets- og samværstilbud (servicelovens § 104)	137	16	15	15	15	15
06.45.50 Administrationsbygninger	4.719	3.168	2.994	2.994	2.994	2.994
06.48.60 Diverse indtægter og udgifter efter forskellige love	-54	-27	-27	-27	-27	-27
I alt	43.929	41.366	40.315	41.545	41.545	41.545

Generelt

Fælles Ejendomscenter (FEC) forestår vedligeholdelse af klimaskærm og tekniske installationer, og varetager optimeringer og betaling vedrørende forbrugsafgifter. Forbrugsafgifter og forsikringer budgetteres på de enkelte ejendomme, mens øvrige driftsbevillinger er budgetteret i en central pulje. De faktiske omkostninger konteres på de enkelte ejendomme i det år de er afholdt. Derudover varetages administration af huslejeindtægter, med det formål at sikre fokus på den samlede ejendomsdrift (facility management).

Udvalgenes budgetbemærkninger

FEC varetager rollen som kommunens interne bygherrerådgiver i alle byggeprojekter. Derudover varetager FEC rollen som bestiller og controller for kommunens samlede entrepris vedrørende rengøring i kommunale bygninger og institutioner.

Med baggrund i en byrådsbeslutning pågår der i 2018 og 2019 en tilstandsregistrering af de kommunale bygningers indvendige bygningsdele. Analysen færdiggøres i løbet af 2019.

Faste ejendomme

Fælles formål

Den lovpligtige energimærkningsordning EMO, der skal udføres på alle kommunale bygninger over 50 m², gennemføres i en 5-årig cyklus, som lovgivningen forudsætter.

12.3 Beredskab

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
63 Brand og Redning	10.254	10.303	10.040	10.040	10.040	10.040
00.58.95 Redningsberedskab	10.254	10.303	10.040	10.040	10.040	10.040
I alt	10.254	10.303	10.040	10.040	10.040	10.040

Redningsberedskabet drives i et § 60 selskab sammen med Skive, Struer og Lemvig Kommuner. Budgettet dækker Holstebro Kommunes bidrag til det fælles selskab.

12.4 Vintertjeneste

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
64 Vintertjeneste	10.806	10.466	10.366	10.366	10.366	10.366
02.28.14 Vintertjeneste	10.806	10.466	10.366	10.366	10.366	10.366
I alt	10.806	10.466	10.366	10.366	10.366	10.366

Kommunen er i henhold til lov om offentlige veje ansvarlig for snerydning, glatførebekæmpelse og renholdelse på offentlige veje og stier, samt fortove hvor kommunen har en grundejerforpligtigelse.

Området administreres som et selvstændigt politikområde, da området er et særligt bevilningsområde.

På det overordnede vejnet foretages præventiv glatførebekæmpelse, mens øvrige veje og stier glatførebekæmpes, når de er konstateret glatte.

Der er i 2016 vedtaget nyt regulativ for vintervedligeholdelse og renholdelse, hvor ændringer i forhold til vejloven er indarbejdet.

Vintertjenesten i landområder har været i udbud i 2018, og der er indgået nye kontrakter med virkning fra oktober 2018. Glatførebekæmpelse og snerydning foretages af eksterne entreprenører. Vintertjenesten i byerne indgår i kontrakten vedrørende udbud for Park og Vejdrift.

12.5 Kollektiv trafik

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
65 Kollektiv Trafik	28.423	29.784	29.498	29.498	29.498	29.498
02.32.31 Busdrift	28.423	29.784	29.498	29.498	29.498	29.498
I alt	28.423	29.784	29.498	29.498	29.498	29.498

Den kollektive trafik i Holstebro Kommune er primært busdrift. Busdriften omfatter bybusser og bybustaxa i Holstebro by, samt lokalruter og Flexkørsel i hele kommunen. Kollektiv trafik har ca. 40.000 årlige køreplantimer og betjener dermed mange passagerer i bybusser og på lokalruter. Den kollektive trafik er organiseret i Trafikselskabet Midttrafik.

Midttrafik udarbejder og vedligeholder kontrakter med vognmændene, mens kommunen bestiller kørsel og fastsætter serviceniveauet. Kommunens udgifter til Midttrafik er nettoudgifter til kørsel samt et administrationsbidrag.

Der er i Teknisk Udvalg et løbende fokus på tilpasning af bybusruter ud fra en vurdering af behov og serviceniveau.

13 Natur-, Miljø- og Klimaudvalget

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
007 Natur-, Miljø- og Klimaudvalget	14.979	14.849	14.834	14.686	14.537	14.389
72 Planlægning	94	91	91	91	91	91
73 Natur og miljø	13.737	14.763	14.743	14.595	14.446	14.298
74 Affald	1.148	-5	0	0	0	0
I alt	14.979	14.849	14.834	14.686	14.537	14.389

Udvalget varetager forvaltningen af kommunens opgaver inden for det planlægningsmæssige område og inden for det natur- og miljømæssige område, herunder

- administration af den fysiske planlægning i det åbne land
- miljøbeskyttelse
- naturbeskyttelse
- jordforurening
- skove- og naturområder
- grundvand
- opgavevaretagelsen i henhold til kvalitetssikringsloven inden for plan-, natur- og miljøområdet
- myndighedsbehandling efter lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM)
- skadedyrsbekæmpelse
- Energi- og varmeplanlægning
- offentlige spildevandsanlæg (tilsyns- og myndighedsopgaver)
- affaldsforhold og renovationsforhold (tilsyns- og myndighedsopgaver)
- vandforsyning (tilsyns- og myndighedsopgaver)
- takster for forsyningsvirksomheder
- vandløb og søer
- Kystbeskyttelse og klimasikring
- bygge- og anlægsarbejder vedr. institutioner og andre anlæg inden for udvalgets område
- samarbejde med offentlige myndigheder samt private, interesseorganisationer og selvejende institutioner inden for udvalgets område

13.1 Planlægning

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
72 Planlægning	94	91	91	91	91	91
00.25.15 Byfornyelse	94	91	91	91	91	91
I alt	94	91	91	91	91	91

Budgettet vedrører alene rentebetalinger vedrørende byfornyelseslån i området mellem Danmarksgade og Nygade.

Den egentlige planlægningsopgave er finansieret under Økonomiudvalgets driftsområde.

13.2 Natur og Miljø

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
73 Natur og miljø	13.737	14.763	14.743	14.595	14.446	14.298
00.28.20 Grønne områder og naturpladser	2.329	1.480	2.190	2.042	1.893	1.745
00.38.50 Naturforvaltningsprojekter	1.233	1.513	1.506	1.506	1.506	1.506
00.38.51 Natura 2000	3.456	2.879	2.693	2.693	2.693	2.693
00.38.53 Skove	355	661	657	657	657	657
00.38.54 Sandflugt	25	20	20	20	20	20
00.48.70 Fælles formål	-60	-2	-2	-2	-2	-2
00.48.71 Vedligeholdelse af vandløb	3.170	5.113	4.580	4.580	4.580	4.580
00.48.72 Bidrag for vedligeholdelsesarbejde m.v.	75	102	102	102	102	102
00.52.85 Bærbare batterier	73	77	111	111	111	111
00.52.87 Miljøtilsyn - virksomheder	202	265	71	71	71	71
00.52.89 Øvrig planlægning, undersøgelser, tilsyn m.v.	1.197	970	1.164	1.164	1.164	1.164
00.55.93 Diverse udgifter og indtægter	53	35	35	35	35	35
02.35.42 Kystbeskyttelse	1.629	1.650	1.616	1.616	1.616	1.616
I alt	13.737	14.763	14.743	14.595	14.446	14.298

Formålet med området er at planlægge og varetage kommunale myndighedsopgaver på Natur- og Miljøområdet. Desuden udføres drifts- og anlægsopgaver vedrørende vandløb, fredede områder samt kommunale skov- og naturarealer. Ansvar for realisering af vandområdeplanernes indsatser for et bedre vandmiljø og naturhandleplanernes indsatser i Natura2000 områder varetages også af udvalget. Opgaveløsningen sker i høj grad via dialog med lodsejere og forskellige interesseorganisationer.

Forvaltningen ønsker at kunne være en smidig og samarbejdende miljømyndighed. Derfor vil Teknik og Miljø i dialog med ejere og rådgivere for industri og landbrugsvirksomheder sparre konstruktivt omkring ændrede produktionsforhold, så de bedste både miljø- og erhvervs-mæssige løsninger findes.

Håndteringen af konsekvenser af klimaforandringer er også udvalgets ansvarsområde og der arbejdes både på afhjælpende projekter vedr. håndtering af vand og forebyggende indsatser ift. reduktion af energiforbrug og CO₂-udledning.

Naturbeskyttelse

Grønne områder og naturpladser

Omfatter strandrensning, Blå Flag på badestrande, toiletfaciliteter o.l. i tilknytning til udflugtsmål m.v.

Naturforvaltningsprojekter

Etablering og vedligeholdelse af stier, skilte, hegn. Naturpleje i form af afgræsning, slåning og rydning af tilvoksede arealer. Bekæmpelse af problemlantearter.

Natura 2000

Naturgenopretning af vandløb og søer, fjernelse af spærringer i vandløb, etablering af vådområder. Reetablering og pleje af heder, enge, overdrev m.v.

Der gennemføres en række store projekter, hvor Holstebro Kommune er udførende, men hvor finansieringen kommer fra staten.

Skove

Drift af 1487 ha kommunalt ejede plantager og skove. Friholdelse af stier og veje, skovning og plantning.

Sandflugt

Kystsikring ved plantning af marehalm og hjelme. Nedgravning af faskiner.

Vandløbsvæsen

Vedligeholdelse af vandløb

Holstebro Kommune har ca. 450 km kommunale vandløb, hvor vi har vedligeholdelsesforpligtelsen i henhold til vandløbsregulativerne. Vandløbene vedligeholdes ved oprensning af sand, grødeskæring og pleje af brinker. Desuden er der etablering og vedligeholdelse af tekniske anlæg som okkerbassiner, sandfang, diger, pumpelag, dræn og rørlagte vandløb.

Ud over de regulativbestemte vedligeholdelsesarbejder gennemføres en række vandløbsrestaureringsprojekter for opnåelse af bedre biologisk tilstand.

Bidrag for vedligeholdelsesarbejde m.v.

Holstebro Kommune modtager ikke bidrag for vedligeholdelsesarbejde i vandløbene.

Miljøbeskyttelse m.v.

Jordforurening

Tilladelser efter jordforureningslovens §8 til ændret anvendelse, samt bygge og anlægsarbejder på kortlagte arealer. Tilladelser efter miljøbeskyttelseslovens §19 til midlertidigt eller permanent oplag af jord og andre stoffer og materialer som kan medføre forurening af jord og grundvand.

Miljøtilsyn – virksomheder

Miljøstyrelsens minimumsfrekvenser for lovpligtige tilsyn overholdes.

Derudover et antal godkendelser som vil afhænge af antallet af ansøgninger.

Øvrig planlægning, undersøgelser, tilsyn m.v.

Tilsyn med spildevandstilladelser til udledning til offentlig kloak.

Løbende kontrol med virksomheder, der har tilslutningstilladelse til det offentlige kloaksystem. En række spildevandstilladelser trænger til at blive fornyet. En del virksomheder har stadig ikke en (tidssvarende) tilslutningstilladelse.

Diverse udgifter og indtægter

Skadedyrsbekæmpelse.

Rottebekæmpelse og indsats mod herreløse katte. Bekæmpelse af rotter foretages hele året efter anmeldelse fra borgerne samt i forbindelse med to halvårige kampagner i landzone. Bekæmpelse af rotter i det offentlige kloaksystem sker efter behov i Kommunens større byer, og i tæt samarbejde med driftsentreprenør. Der gennemføres et projekt med mekanisk bekæmpelse i det offentlige kloaksystem. Årligt indfanges 20-30 herreløse/vildtlevende katte, inden for byzone, efter rekvisition fra kommunens borgere.

Rottebekæmpelse og indfangning af herreløse katte udføres efter udbud af en privat entreprenør. Teknik og Miljø varetager myndighedsopgaverne.

13.3 Affald

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
74 Affald	1.148	-5	0	0	0	0
01.38.60 Generel administration	231	-2.311	-2.307	-2.307	-2.307	-2.307
01.38.61 Ordninger for dagrenovation - restaffald	631	1.715	1.715	1.715	1.715	1.715
01.38.62 Ordninger for storskrald og haveaffald	8	-3	-3	-3	-3	-3
01.38.63 Ordninger for glas, papir og pap	21	-2	-3	-3	-3	-3
01.38.65 Genbrugsstationer	-45	385	386	386	386	386
01.38.66 Øvrige ordninger og anlæg	302	211	212	212	212	212
I alt	1.148	-5	0	0	0	0

Opgaver i forbindelse med affaldshåndtering finansieres ved brugerbetaling og indgår ikke i den skattefinansierede kommunale drift.

14 14. Erhverv- og Turismeudvalget

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
008 Erhvervs- og Turismeudvalget	12.546	11.833	11.574	10.441	10.671	10.203
81 Erhvervsudvikling og turisme	12.546	11.833	11.574	10.441	10.671	10.203
I alt	12.546	11.833	11.574	10.441	10.671	10.203

14.1 Erhvervsudvikling og Turisme

1.000 kr. 2019 p/l niveau	Regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budgetoverslag		
				2020	2021	2022
81 Erhvervsudvikling og turisme	12.546	11.833	11.574	10.441	10.671	10.203
00.25.18 Driftsikring af boligbyggeri	1.973	0	0	0	0	0
00.32.35 Andre fritidsfaciliteter	6	7	7	7	7	7
05.32.30 Ældreboliger	528	0	0	0	0	0
06.48.62 Turisme	4.835	4.915	5.223	5.029	4.853	4.853
06.48.66 Innovation og ny teknologi	646	1.571	1.570	554	904	554
06.48.67 Erhvervsservice og iværksætteri	3.882	4.667	4.101	4.178	4.234	4.116
06.48.68 Udvikling af yder- og landdistriktsområder	676	673	673	673	673	673
I alt	12.546	11.833	11.574	10.441	10.671	10.203

Lov om erhvervsfremme og lov om dansk turisme forventes vedtaget i oktober 2018: Loven skal sikre, at Danmark har et velfungerende og overskueligt erhvervsfremmesystem og turiststruktur, der tager udgangspunkt i virksomheders behov. Den nye lov får konsekvenser for både erhvervs- og turismeområdet.

Erhvervsområdet

Målet er at skabe vækst og udvikling samt øget beskæftigelse i virksomhederne. Dette sker bl.a. via lokal erhvervsfremme i form af STARTVÆKST Holstebro, beliggende i Nupark, der leverer gratis erhvervsservice over for iværksættere og etablerede virksomheder. Det er forventningen at et kommende Erhvervshus fortsat vil leverer specialiseret erhvervsservice.

Kommunens erhvervsrettede indsats er primært fokuseret omkring følgende vækst-initiativer:

- Rammer for Iværksætteri
  - Sikre der findes optimale rammer og stærke miljøer for iværksætteri.
  - Styrket indsats for at sikre en fødekæde for nye virksomheder, herunder styrket samarbejde med studentervæksthuse og uddannelsesmiljøer.
  - Relancering af Iværksættervækstmiljø StartNU.
  - Walk-in iværksættervejledning i Nupark.
- Rammer for Vækst og Innovation
  - Eksport og internationalisering - der skabes et lokalt mødested for virksomheder der arbejder med eksport og internationalisering i samarbejde med den specialiserede erhvervsservice.
  - Soft Landing Interreg projekt - Internationalisering af virksomheder placeret i en inkubator (Nupark) samt vores globaliseringsnetværk, samarbejder med in-

Udvalgenes budgetbemærkninger

kubatorer i Norge, Sverige, Holland Tyskland og England, markedsbesøg, kompetenceudvikling, tiltrækning af virksomheder til Nupark, mv.

- Holstebro produktionsforum – der skabes et mødested for Industri 4.0 i samarbejde med DAMRC, den specialiserede erhvervsservice og Teknologisk Institut.
- Gode rammer
  - LKS - Lokalt Koordineret Samarbejde - Koordineret uddannelse, beskæftigelse og erhvervsservice sammen med UCH, Jobcenter (virksomhedsservice) og STARTVÆKST Holstebro. Opsøgende virksomhedsbesøg, temamøder og kompetenceudvikling.
  - Generationsskifte – målrettet indsats for at fastholde og udvikle virksomheder og arbejdspladser, særligt i landdistrikterne.
  - Landsby Erhvervsklynger – Opsøgende indsats for at sikre en stærk dialog med kommunens virksomheder.
  - Early Warning – Første hjælp til virksomheder hvor bundlinjen bløder.

Der vil i 2019 fortsat blive sat fokus på initiativer, der kan medvirke til tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft med det formål at nedbringe virksomhedernes vækstbarrierer.

Turismeområdet

Målet er flere gæster og øget turismeomsætning. Turismeaktørerne skal udvikles og nye turismekoncepter lanceres. Markedsføringen rettes mod markederne Danmark, Tyskland og Norge. Markedsføringen koordineres med og i tæt samarbejde med Partnerskabet Enjoy Limfjorden og Partnerskab for Vestkystturisme. Der arbejdes med det gode værtsskab og kompetenceudvikling af aktørerne. Der er fokus på vækstinitiativer vedrørende lystfiskeri og øget overnatningskapacitet. Indsatsen omkring udvikling og markedsføring af Naturpark Nissum Fjord og Geopark Vestjylland prioriteres fortsat højt.

Der er i 2015 etableret en turismepulje, hvortil der kan ansøges to gange årligt - dette fortsættes i 2019.

Der satses på større strategiske turismesamarbejder via Partnerskab for Vestkystturisme og Partnerskabet Enjoy Limfjorden. Heri prioriteres udviklingsprojekter og netværk højt. Der samarbejdes med udviklingsselskab for Dansk Kyst- og Naturlurisme.

Kommunens turismerettede indsats er primært fokuseret omkring følgende vækst-initiativer:

- Rammer for OplevelsesFyrtårnene:
  - Thorsminde by.
  - Handbjerg Marina.
  - Holstebro by - som Vestkystens Kultur og Shopping Centrum.
- Rammer for vækst og innovation
  - Implementering af "Udviklingsplan for Vestkysten" – herunder arbejdes der specifikt med vækstprojekt Thyborøn-Thorsminde og En stærkere sammenhæng på Danmarks Vestkyst.

Udvalgenes budgetbemærkninger

- Øget overnatningskapacitet.
- Mødesteder - herunder vandrenetværk i samarbejde med Partnerskab for Vestkystturisme, markedsføringsnetværk, mersalgsgruppe og campingsnetværk.
- Fokuserede turismeindsatser – herunder hundevenligdestination, lystfiskeri (Laksefiskeri i Storåen), kulturturisme (oplevelsespakker og temaruter).

- Gode rammer
  - Fremtidens Turistservice.
  - Øget fokus på digitalisering. (digitalturismeservice – video og stemmegenkendelse)

Events

Udvalget vil via Eventstrategi sætte retningen for udvikling af event området i Holstebro Kommune. Ud fra strategien prioriteres konkrete events til afvikling i 2019 og i årene fremover.

Landdistrikter

Udvalget har fokus på dialog med borgerforeninger, LAG, og andre interessenter om udviklingen i landdistrikterne – herunder hvorledes der kan arbejdes med etablering af mikro-erhverv og bosætning, samt generationsskifte i de mange ældre virksomheder i landdistrikterne.

Der er etableret en Lokal Aktionsgruppe (LAG Struer-Holstebro), der dækker begge kommuner. Der er udarbejdet en udviklingsstrategi, der er grundlaget for LAG'ens tildeling af midler til projekter i landdistrikterne.

I 2019 vil der via projekter hjem søgt under landdistriktspuljen være en særlig fokus på, hvilken rolle landsbyerne skal have i Holstebro Kommune. Endvidere vil der blive arbejdet med detailhandelens betingelser i byerne, Ulfborg, Vinderup og Vind.

15 Bilag

15.1 Takstoversigt

Takster på ældreområdet

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
Serviceydelser		
Det Gode Køkken		
Middagsmad på Vesterbo, pr. dag	51	50
Udbragt middagsmad (køle/vakuum) pr. dag – Hovedret stor	51	50
Udbragt middagsmad (køle/vakuum) pr. dag – Hovedret lille	47	46
Udbragt middagsmad (køle/vakuum) pr. dag – Biret	15	15
Plejeboliger		
Middagsmad, pr. dag	55	53
Morgenmad, pr. dag	20	19
Aftensmad, pr. dag	34	32
Kaffe/drik, pr. dag	12	12
Vask og leje af linned, pr. dag	10	9
Vask af eget tøj, pr. dag	5	5
Rengørings- og almindelige toiletartikler, pr. dag	9	8
Omsorgstandpleje, helårligt valg, pr. måned	44	42

Takster for biblioteksområdet

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
Gebyr for voksne (fra 16 år) ved overskridelse af lånetiden		
Dagen efter lånetidens udløb	20	20
1 uge efter lånetidens udløb	50	50
2 uger efter lånetidens udløb	120	120
Regning efter 6 uger	230	230
Gebyr for børn (0-15 år) ved overskridelse af lånetiden		
Dagen efter lånetidens udløb	10	10
1 uge efter lånetidens udløb	25	25
2 uger efter lånetidens udløb	55	55
Regning efter 6 uger	120	120

Takstoversigt

Takster for fritidsaktiviteter

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
Friluftsbade		
Børn under 3 år ifølge med voksen er gratis	0	0
Børn under 14 år, enkelt	20	20
Alle øvrige over 14 år, enkelt	30	30
Offentlige lokaler/idrætsanlæg (efter det kommunale tilskud er fratrukket)		
	Pr. time	Pr. time
Idrætshaller	109	107
Kunstgræsbaner, Idrætscenter Vest	109	107
Vestjydsk Fritidscenter, foreningers egenbetaling (minimum)	109	107
	Pr. time	Pr. time
Thorsminde Hallen	54	51
Multihallen, Sdr. Nisum	54	51
Multihal, Vestjydsk Fritidscenter	54	51
Minihal, Vemb Hallen	54	51
Bevægelseslokaler 1 og 2 (danselokaler), Idrætscenter Vest	54	51
Kondirum, Idrætscenter Vest	54	51
Fitnesslokale, Gråkjær Arena	54	51
Minihal, Rolf Krake Skolen	54	51
	Pr. time	Pr. time
Thorsminde Hallen, Kantinen	27	25
Karatelokale, Vestjydsk Fritidscenter	27	25
Multisalen, Halgård Skole	27	25
Gymnastiksale	27	25
Egenbetaling for udendørsbrugere af kommunale idrætsanlægs omklædningsfaciliteter opkræves som et gebyr pr. medlem.	113	110
Selvejende anlæg (efter det kommunale tilskud er fratrukket)		
	Pr. time	Pr. time
Holstebro badeland, "halvt" svømmebassin	109	107
Godkendte idrætshaller beliggende i kommunen, kan opnå 73% tilskud til en maksimale halleje på 406 kr. pr. time.	Pr. time	Pr. time
Foreningens egenbetaling (minimum) (1)	109	107
<i>(1) Enkelte selvejende idrætshaller kan opkræve en større egenbetaling pr. time, men det kommunale tilskud kan maksimalt udgøre 297 kr. pr. time</i>		
Til leje af lokaler i idrætshaller/fritidscentre m.v. til foreningers mødevirksomhed kan der maksimalt gives 67% tilskud til et antal timer á 100 kr., som er bestemt ud fra følgende:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. et basistimeantal på 50 timer pr. år 2. et medlemsafhængigt, årligt timetal på yderligere 1/3 timer pr. medlem for et medlemstal på mindre end 100. 3. et medlemsafhængigt, årligt timetal på yderligere ¼ pr. medlem for antallet af medlemmer over 100. 		
Til leje af omklædningsfacilitet for udendørsbrugere ved idrætshaller/fritidscentre kan der maksimalt gives tilskud svarende til 67% af 406 kr. pr. medlem, som benytter omklædningsfaciliteterne.		

Takstoversigt

Takster i Borgerservice

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
Folkeregisteroplysninger	75	75
Legitimationskort til unge	150	150
Bopælsattest	75	75
Pas - børn 0-11 år	115	115
Pas - børn og unge 12-17 år + fingeraftryk	142	141
Pas - voksne mellem 18 og 64 år	627	626
Pas voksne over 65 år	377	376
Teori og Køreprøve	600	600
Tillægskøreprøve (1)	280	280
Sidevogn til motorcykel - kursusbevis	280	280
Fornyelse af kørekort til gruppe 1	130	130
Fornyelse af kørekort til gruppe 2 under 75 år	170	170
Fornyelse af kørekort til gruppe 2 over 75 år	130	130
Duplikatkørekort	280	280
Duplikatkørekort til lille og stor knallert	130	130
Midlertidig erstatningskørekort (ikke knallert)	170	170
Midlertidig erstatningskørekort til knallert	130	130
Ombytning af gamle posekørekort	130	130
Ombytning af udenlandsk kørekort til dansk kørekort	280	280
Køreprøve, vedr. generhvervelse	890	890
Fornyelse af erhvervskørekort	280	280
Fornyelse af erhvervskørekort - tidsbegrænset	120	120
Kørelæregodkendelse	280	280
Internationalt kørekort	25	25
Foreløbig fornyelse – gældende i 3 måneder (2)		
Gebyr for Storskraldsrulle	10	10
Sundhedskort (3)	200	195
Lægeskifte (3)	200	195
Salg af pensionistårskort til bus	365	365
Vielsesgebyr (hvis en af parterne ikke bor i Danmark) (4)	870	870
<p>(1) A2 = mellem motorcykel, A = stor motorcykel, BE = trailer til bil (2) Takster er 0 – 120 – 130 – 170 – 280 kroner afhængig af type (3) Reguleres årligt i december måned (4) Reguleres årligt i januar måned</p>		

Takster i forbindelse med ikke rettighed betaling og ejendomsskat

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
Den kommunale rente og gebyrlov		
Rykkergebyr	250	250
Morarenter er 1% pr. påbegyndt måned		
Ovenstående er gældende hvis ikke andet er bestemt – typisk i speciallovgivningen.		
Rentelovens område		
Rykkergebyr	100	100
Renter er Nationalbankens referencerente (officielle udlånsrente) + 8% årligt.		
Retsafgift i.f.b med udlæg for ejendomsskat:		
300 kroner + 0,5 % af beløbet/ydelsen over 3.000 kroner		

Takstoversigt

Egenbetaling i dagtilbud

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
	Forældres betaling pr. plads/md.	Forældres betaling pr. plads/md.
Dagpleje		
Indtil 48 timer pr. uge	2.783	2.755
Indtil 30 timer pr. uge	1.920	1.901
Vuggestuer / integrerede institutioner		
Heldags (51½ timer pr. uge)	3.289	3.235
35 timer pr. uge	2.631	2.588
30 timer pr. uge	2.269	2.232
Børnehaver / integrerede institutioner		
Heldags (51½ timer pr. uge) 2 år	2.234	2.008
35 timer pr. uge 2 år	1.787	1.606
30 timer pr. uge 2 år	1.541	1.386
Heldags (51½ timer pr. uge) 3-5 år	1.752	1.700
35 timer pr. uge 3-5 år	1.402	1.360
30 timer pr. uge 3-5 år	1.209	1.173

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
	Forældres andel pr. plads/md.	Forældres andel pr. plads/md.
Førskolegruppe 01.05-31.07		
Heldagsplads	1.752	1.700

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
Fleksibel frokostordning		
Vuggestuer / integrerede institutioner 0-2 år	610	605
Børnehaver / integrerede institutioner 3-5 år	651	646

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
	Forældres andel pr. plads/md.	Forældres andel pr. plads/md.
Skolefritidshjem / SFH 1 (fra 0. til og med 2. kl.)		
Morgenplads	429	422
Eftermiddagsplads	1.306	1.285
Heldagsplads	1.735	1.708
Skolefritidshjem / SFH 2 (fra 3. til og med 4. kl.)		
Morgenplads	429	422
Eftermiddagsplads	783	770
Heldagsplads	1.212	1.193

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
Klubber (aften i 8 mdr.)		
Juniorklub (10-13 år)	161	158

Takstoversigt

Tilskud til pasning i dagtilbud

Kommunale tilskud (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
	Tilskud pr. md. i 12 mdr.	Tilskud pr. md. i 12 mdr.
Privat pasning 0-2 år		
Min. 48 timer pr. uge	5.740	5.682
Min. 35 timer pr. uge	4.592	4.546
Min. 30 timer pr. uge	3.961	3.921
Privat pasning 3-5 år		
Min. 51½ timer pr. uge	3.345	3.232
Min. 35 timer pr. uge	2.676	2.586
Min. 30 timer pr. uge	2.308	2.230
Pasning egne børn		
Pasning egne børn 0-2 år	6.505	6.440
Pasning egne børn 3-5 år	3.791	3.663

Kommunale tilskud (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
	Årligt netto-tilskud	Årligt netto-tilskud
Privat institution 0-2 år - min. 48 timer pr. uge	98.701	97.531
Privat institution 0-2 år - min. 30 timer pr. uge	68.103	67.297
Privat institution 3-5 år - min. 51½ timer pr. uge	53.803	51.994
Privat institution 3-5 år - min. 30 timer pr. uge	37.118	35.876
Puljeinstitution 0-2 år – heldags	99.355	97.972
Puljeinstitution 0-2 år – 30 timer pr. uge	68.544	67.601
Puljeinstitution 3-5 år - heldags	58.062	56.351
Puljeinstitution 3-5 år – 30 timer pr. uge	40.066	38.882
Privat- og puljeinstitution – Førskolegrupper	35.387	22.891
Puljeinstitution 6-8 år – morgen	3.861	3.798
Puljeinstitution 6-8 år – eftermiddag	11.754	11.565
Puljeinstitution 6-8 år – heldags	15.615	15.372
Puljeinstitution 9-10 år – morgen	3.861	3.798
Puljeinstitution 9-10 år – eftermiddag	7.047	6.930
Puljeinstitution 9-10 år – heldags	10.908	10.737

Kommunale tilskud (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
	Årligt netto-tilskud	Årligt netto-tilskud
Brug af daginstitution i anden kommune		
0-2 år – heldags	99.355	97.972
3-5 år – heldags	58.062	56.351
Førskolegrupper	47.183	45.783
0. til og med 2. klasse – heldags	15.615	15.372
3. til og med 4. klasse - eftermiddag	7.047	6.930

Takstoversigt

Kommunale tilskud (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
	Årligt net- to-tilskud	Årligt net- to-tilskud
Private institutioner og puljeinstitutioner		
Bygningstilskud 0-2 år – heldags	5.396	5.332
Bygningstilskud 0-2 år – 35 timer pr. uge	4.317	4.265
Bygningstilskud 0-2 år – 30 timer pr. uge	3.723	3.679
Bygningstilskud 3-5 år – heldags	2.296	2.218
Bygningstilskud 3-5 år – 35 timer pr. uge	1.836	1.775
Bygningstilskud 3-5 år – 30 timer pr. uge	1.584	1.531
Bygningstilskud førskolegrupper	1.595	1.032
Bygningstilskud SFH i puljeinstitutioner 6-8 år heldags	909	894
Bygningstilskud SFH i puljeinstitutioner 6-8 år eftermiddag	681	671
Bygningstilskud SFH i puljeinstitutioner 9-10 år heldags	635	625
Bygningstilskud SFH i puljeinstitutioner 9-10 år eftermiddag	410	403
Administrationstilskud 0-2 år – heldags	2.764	2.731
Administrationstilskud 0-2 år – 35 timer pr. uge	2.211	2.185
Administrationstilskud 0-2 år – 30 timer pr. uge	1.907	1.884
Administrationstilskud 3-5 år – heldags	1.506	1.456
Administrationstilskud 3-5 år – 35 timer pr. uge	1.205	1.165
Administrationstilskud 3-5 år – 30 timer pr. uge	1.039	1.005
Administrationstilskud førskolegrupper	1.047	677
Administrationstilskud SFH i puljeinstitutioner 6-8 år heldags	596	587
Administrationstilskud SFH i puljeinstitutioner 6-8 år eftermiddag	447	440
Bygningstilskud SFH i puljeinstitutioner 9-10 år heldags	416	410
Bygningstilskud SFH i puljeinstitutioner 9-10 år eftermiddag	269	265

Takstoversigt

Takster for renovation

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
Dagrenovation		
Private husstande, 14-dags tømning		
140 l beholder	695	555
140 / 190 l beholder	725	-
240 l beholder	905	690
360 l beholder	1.150	880
360 / 400 l beholder	1.395	-
400 l beholder	1.420	1.005
Flerfamiliehuse/boligforeninger/institutioner, 14 dags-tømning		
140 l beholder	695	555
140 / 190 l beholder	725	-
240 l beholder	905	690
360 l beholder	1.150	880
360 / 400 l beholder	1.395	-
400 l beholder	1.420	1.005
600 l beholder	1.925	1.265
660 l beholder	2.145	1.340
770 l beholder	2.340	1.500
3m ³ underjordisk beholder	9.000	9.500
5m ³ underjordisk beholder	15.000	17.500
Flerfamiliehuse/boligforeninger/institutioner, ugetømning		
400 l beholder	2.840	2.010
600 l beholder	3.850	2.530
660 l beholder	4.290	2.680
770 l beholder	4.680	3.000
Sommerhuse, 14 dags tømning		
140 l beholder	695	555
240 l beholder	905	690
360 l beholder	1.150	880
400 l beholder	1.420	1.005
660 l beholder	2.145	1.340
770 l beholder	2.340	1.500
Sommerhuse, Ord. 1, 22 tømninger årligt		
140 l beholder	655	515
240 l beholder	825	630
360 l beholder	1.040	-
400 l beholder	1.300	860
660 l beholder	1.815	1.155
770 l beholder	2.035	1.300
Sommerhuse, Ord. 2, 41 tømninger årligt		
140 l beholder	1.220	955
240 l beholder	1.535	1.170
360 l beholder	1.935	1.425
400 l beholder	2.420	1.610
660 l beholder	3.380	2.150
770 l beholder	3.795	2.425
Sommerhuse, Ord. 3, 31 tømninger årligt		
140 l beholder	925	725
240 l beholder	1.160	885
360 l beholder	1.465	1.080
400 l beholder	1.830	1.215
660 l beholder	2.555	1.630
770 l beholder	2.870	1.835

Takstoversigt

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
Fast miljøgebyr pr- boligenhed – obligatorisk		
Private husstande	1.065	1.045
Sommerhuse	915	940
Værelse	355	350
Etagebyggeri	725	725
Andelsboligforening o.lign. med tæt lav bebyggelse	1.065	1.045
Kolonihave	130	130

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
Kommunale institutioner – beholdere til sortering		
Beholder til genanvendeligt affald (papir, pap og jern/metal) – tømning hver 14-dag, pr. stk.	700	675
Beholder til haveaffald – tømning hver 14. dag, pr. stk.	1.400	1.350
Beholder til deponiaffald, sorteringsaffald – tømning hver 14. dag, pr. stk.	1.850	1.800

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
Andre priser		
Ændring af beholder størrelse	300	125
Ekstratømning af dagrenovation eller papir- og emballagebeholder	250	250

Brugerbetaling erhverv (i kroner ekskl. evt. moms)	2019	2018
Gebyrer for erhvervsvirksomheders benyttelse af genbrugspladser i 2018		
Gebyr for erhvervsaffald pr. besøg	125	125
Tillæg for trailer	125	125
Gebyr for farligt affald fra erhverv. Kilopris.	8	8
Ekstra brik til registrering af genbrugsplads	75	75
Administrationsgebyr	0	0
Dagrenovationsgebyrer for virksomheder 2018		
14 dages tømning		
140 l beholder	556	444
190 l beholder	580	-
240 l beholder	724	552
360 l beholder	920	704
400 l beholder	1.136	804
600 l beholder	1.540	1.012
660 l beholder	1.716	1.072
770 l beholder	1.872	1.200
Ugetømning		
400 l beholder	2.272	1.608
600 l beholder	3.080	2.024
660 l beholder	3.432	2.144
770 l beholder	3.744	2.400
Andre priser, erhverv		
Ombytning af beholder	240	100
Ekstra tømning af dagrenovationsbeholder	200	125

Byggesagsgebyr

Brugerbetaling (i kroner inkl. evt. moms)	2019	2018
Byggesager afregnes efter medgået tid.		
Timepris byggesagsbehandling	625	621